

ସତେଜତାର ଅନୁଭୂତି ପାଇଁ ପ୍ରେମ

ଆପଣଙ୍କ ମନପ୍ରାଣରେ କୋମଳ ସ୍ପର୍ଶ
 ତୁଆଁର ଉପ ଏହି ସାବୁନ...
 ଏହାର ସୁଗନ୍ଧ ବହୁ ସମୟ ଧରି ଆପଣଙ୍କୁ ଘେରି ରହେ ।
 ଅସୁବିଧା ଏହାର ଫେଣ ଛନ ଛନ ହୋଇ ଭରି ଉଠେ ।
 ଅଭ୍ୟାସ କର ପ୍ରତିଦିନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ପ୍ରେମ ।

ଗୋଲାପୀ ଓ
 ସବୁଜ ରଙ୍ଗରେ
 ଉପଲବ୍ଧ ।

Digitized by
 Deb's Library Corner

At/P.O.-Tambahara
 Via-Harichandanpur
 Dist-Kendujhar
 State-Odisha
 Pin-758028

Email-debaraj.123456789@gmail.com

Contact:-9556804309

Telegram Link :-

<https://t.me/debslibrarycorner>

Digitized by -
 Deb's Library Corner

Imageads 2005 Ori

ଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ
 ଉତ୍ପାଦନ
 ଗୁଣ୍ଡୁର

ଜହ୍ନ ମାସୁଁ

ମେ ୧୯୮୫

ବିଷୟ-ସୂଚୀ

ସଂପାଦକମାନଙ୍କୁ	...	୫	ତମଜ୍ଞର ହୃଦୟ !	...	୪୭
ସହାନୁଭୂତି	...	୭	ନର୍ତ୍ତକ ଗୁଣାଳ	...	୪୩
ଧୂସର ଦୁର୍ଗ	...	୧୧	ବିପ୍ଳବ ଫଳ	...	୪୯
ପ୍ରତିଷ୍ଠା-ପ୍ରତିଯୋଗିତା	...	୧୯	ଶିବ ପୁରାଣ	...	୫୧
ବନ୍ଧୁତା	...	୨୭	ଏକ ହିତଦାସର କାହାଣୀ	...	୫୯
ମଦ୍ୟପାନର ପରିଣାମ	...	୩୨	ପଶୁ-ପକ୍ଷୀ	...	୬୩
ସରସ୍ୱତୀ	...	୩୫	ଫଟୋ-ପରିଚୟ-		
ଦୋଷ କାହାର ?	...	୩୯	ପ୍ରତିଯୋଗିତା	...	୬୪

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ୨-୦୦
ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ୨୪-୦୦

ଯେଉଁଦିନ ମୋ ପୁଅ ଘନୁକଣା ଆବିଷ୍କାର କଲ!

ଫୋରହ୍ୟାନ୍ସ ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍

ସୁସ୍ୱାଦୁ ଫେଣଦାର ଚୁପପେଷ୍ଟି
ଯା ଭଉଁସ୍ ମାଢ଼ି ଓ ଘାନ୍ତର ସୁରକ୍ଷା କରେ

331 F 183 ORI

ଆମେ ଏକାଠି ନେଉଛୁ କାମାର ମଜା

ସ୍ବାଦ ମଉଜ ମଧୁର
କାମା ଅରେଞ୍ଜ ଡ୍ରୋବର

ଫଳ ମଣ୍ଡ ବିହୀନ କୃତ୍ରିମ ସ୍ବାଦଯୁକ୍ତ ଫଳ ଗନ୍ଧ ।

OBM/5361

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚକ୍ରପାଣୀ'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଗି ରେଡ଼ଡ଼ୀ

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆମେ ପରବେଷଣ କରୁଛୁ ଏକ ବିଶେଷ କାହାଣୀ : “ନର୍ତ୍ତକ ଗୁଗଳ” । କାହାଣୀଟି ଯେତକ ଶିକ୍ଷାପ୍ରଦ, ସେତକ କରୁଣ । ମଣିଷ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମାନ ମନେ କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ କେତେବେଳେ କେଉଁ ଦିଗରୁ ଯେ ଧକ୍କା ଆସିବ, ସେକଥା ସେ କଳ୍ପନା କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅମରକାଣୀ

କୃତସ୍ୟ କରଣଂ ନାସ୍ତି ମୃତସ୍ୟ ମରଣଂ ତଥା ।
ଶତସ୍ୟ ଶୋଚନଂ ନାସ୍ତି ହ୍ୟେତଦ୍‌ବେଦବିଦ୍ୟାମତମ୍ ॥
[ଯିଏ ମୃତ ତା'ର ଯେପରି ମରଣ ନଥାଏ, ସେହିପରି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସୁଖି କରିବାର ନଥାଏ । ସେହିପରି ଯାହା ଶତ, ସେପାଇଁ ଶୋଚନା କରି ଲଭ ନାହିଁ । ଏହା ବଞ୍ଚିମାନଙ୍କ ମତ ।]

ବର୍ଷ : ୯୮

ମେ ୧୯୮୫

ଅଙ୍କ : ୧୧

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୦୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୨୪-୦୦

ଆପଣଙ୍କ କେଶ
ଆବଶ୍ୟକ କରେ

ରୀତାର ଯତ୍ନ

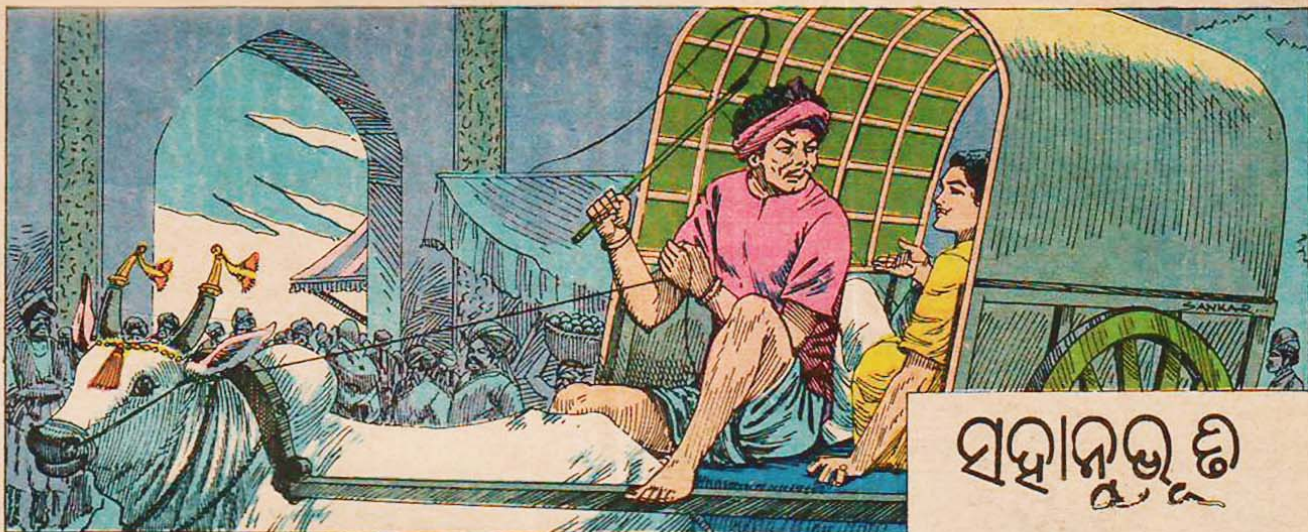
ରୀତା ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କେଶ
ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ ଅତ୍ୟଧିକ ମାନ୍ୟତା
ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ମନମତାଣୀଆ
ସୁଗନ୍ଧଯୁକ୍ତ । ଏହା ବିଳାସମୟୀ
ପ୍ରାକୃତିକ କେଶ ବଢ଼ାଇବା ଓ
ମସ୍ତିସ୍କ ଅଗ୍ରା କରିବା ନିଷ୍ପତି ।
ରୀତା ସୁରୁଷ ଓ ମହଲା ଉତ୍ତମ
ପାଇଁ ଏକ ଅଦଶ ପ୍ରସାଧନ
ଦ୍ରବ୍ୟ ।

ରୀତା ମନୋହର କେଶ ବଢ଼ାଏ
ଅତି ଏକ ବୋତଲ କିଣନ୍ତୁ
ସବୁଠାରେ କିଣିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି

ଭେଟେ। କୋ., ବମ୍ବେ * କଲିକତା * ମାଦ୍ରାସ

ସହାନୁଭୂତି

ବିକାଶର ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବିନା କଷ୍ଟରେ ସେ ସହରରେ ଭଲ ଗୁଜୁରଟିଏ ପାଇଲା । ଗ୍ରାମରୁ ପରିବାରକୁ ନେଇ ସହରରେ ଘର ଭଡ଼ା ନେଇ ରହିଲା । ପ୍ରତିଦିନ ସେ ଗାଡ଼ିଟିଏ ଭଡ଼ା କରି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଏ ।

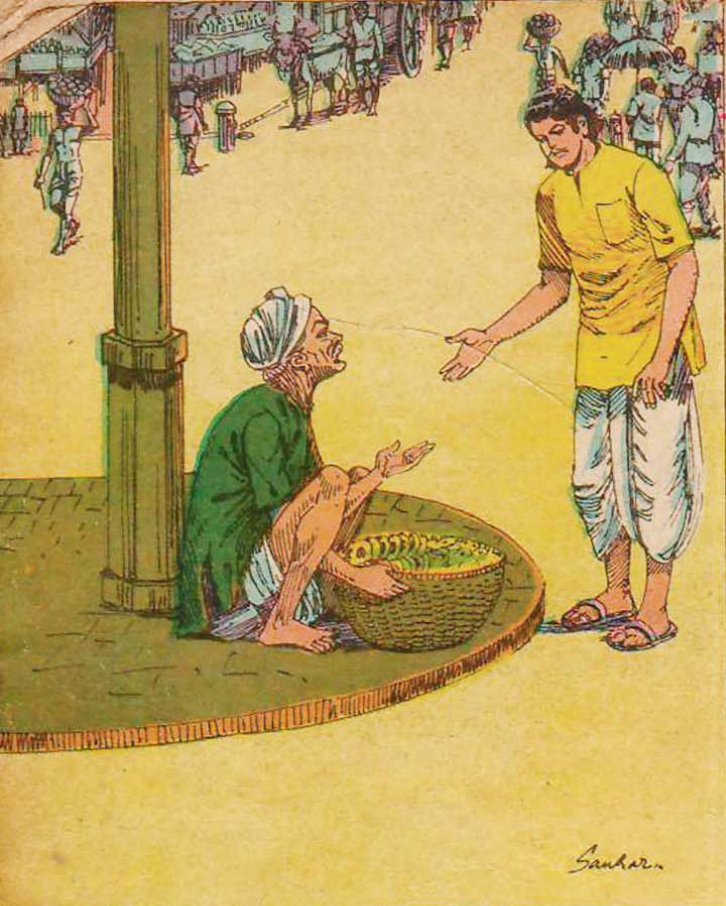
ଗୁଡ଼ାଗୁଡ଼ୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିକାଶ ହୃଦୟରେ ସବଦା ସହାନୁଭୂତି ଥାଏ । ଯେଉଁ ଗାଡ଼ରେ ପ୍ରତିଦିନ ସେ ଯାଏ ସେଇ ଗାଡ଼ର ଗୁଲକ ନଟକୁ ସେ ମାସକୁ ପଚାଶ ଟଙ୍କା ଦିଏ । ଗାଡ଼ରେ ଯିବାବେଳେ ସେ ନଟକୁ ପଚାରେ, “ଆଜ୍ଞା ନଟ, ତୁମର ଦୁଇ ପୁଅ ଯୋଗ୍ୟ । ତମେ କାହିଁକି କଷ୍ଟକରି ଗାଡ଼ ଚଳାଉଛ ?”

ନଟ ହସି ହସି କହେ, “ବାରୁ, ମୋ ପୁଅମାନଙ୍କର ଅକ୍ଳିତ ଧନ ମୋତେ ପରର ଧନ ପରି ଲାଗେ । ଯେତେଦିନ ଶରୀରରେ ଶକ୍ତି ଅଛି ସେତେଦିନ ନିଜ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିଜେ

ଭେଜିଗାର କରିବା ଦ୍ଵାରା ମୋତେ ଆୟସନ୍ତୋଷ ମିଳୁଛି ।”

ବିକାଶର ପିତା ନିଜେ କଷ୍ଟ ସହି ବିକାଶକୁ ସହରରେ ପଢ଼ାଇଥିଲେ । ସେ କେବେ କେବେ ଏକଥା କହି ମନଦୁଃଖ କଲେ ତା’ର ପିତା ବରାବର କହୁଥା’ନ୍ତି, “ପୁଅ, ତୁ ଯେବେ ପଢ଼ିସାରି ଗୁଜୁର କରିବୁ ତେବେ ଯାଇ ମୁଁ ସବୁ କାମ ଛାଡ଼ି ଘରେ ଆରାମରେ ବସିବି ।”

ବିକାଶର ପାଠପଢ଼ା ଶେଷ ହେଲା । ସେ ଗୁଜୁର ପାଇବା ଅଳ୍ପଦିନ ପୂର୍ବରୁ ତା’ର ପିତାଙ୍କର ହଠାତ୍ ଦେହ ଶରୀର ହୋଇ ବିଛଣା ଧରିଲେ ଓ ଦୁଇ ଗୁରୁଦିନ ପରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ବିକାଶ ମନରେ ଦୁଃଖ ରହିଗଲା ଯେ ସେ ତା’ ପିତାଙ୍କୁ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ସୁଖ ଆରାମରେ ରଖି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ବିକାଶ ଯେଉଁ ସମ୍ପ୍ରା ଦେଇ କାମ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲା ସେଇ ସମ୍ପ୍ରାରେ ଏକ ଚଉମୁହାଣି ଛକରେ ବୁଡ଼ାଟିଏ ଛୋଟ ଟୋକେଇଟିରେ ଗୁଡ଼ିଏ ପକ୍କୁଡ଼ି ପିଆଜ ଧରି ବକୁଥାଏ । ସାବା ଦିନର ଖରା ବର୍ଷା ତା' ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଯାଏ । ବିକାଶର ମନ ଦୁଃଖ ଓ ଦୟାରେ ଭରିଯାଏ ।

ଥରେ ଦଶଦିନ ଧରି ଆଉ ବୁଡ଼ାକୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ବିକାଶ ଭାବିଲା ବୋଧହୁଏ ବୁଡ଼ା ମରିଗଲା । କିନ୍ତୁ ପରଦିନ ସେ ଦେଖିଲା ବୁଡ଼ା ପୁଣି ତା'ର ପକ୍କୋଡ଼ି ଓ ପିଆଜର ପାଣ୍ଡୁଆଟି ଧରି ବସିଛି ।

ସେ ଶାଢ଼ି ବନ୍ଦ କରି ପଚାରିଲା, “ମଉସା, ଦଶଦିନ ହେବ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲ କି ?”

ଜଣେ ଅଜଣା ଲୋକ ଏପରି ଘନିଷ୍ଠ ବହୁ ପରି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବୁ ଦେଖି ବୁଡ଼ା ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲା, “ବାବୁ, ମୁଁ ଏଠି ବସିବାର ଆପଣ ତେବେ ପ୍ରତିଦିନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖନ୍ତୁ । କଥା କ'ଣ କି ମୋତେ ବହୁତ ଜ୍ୱର ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ମୁଁ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରୁ ପୁଣି ଖସି ଆସିଛି ।”

ବୁଡ଼ାର କଥା ଶୁଣି ବିକାଶ ଦୟାରେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଚାରିଲା, “ଆଜ୍ଞା ଏ ସବୁ ବିକଳେ ତୁମକୁ କେତେ ଟଙ୍କା ମିଳିବ ?”

“ଗୁରୁଟଙ୍କା ମିଳିବ । ମୋର ଟଙ୍କାଏ ମାତ୍ର ଲାଭ ରହିବ ।” ବୁଡ଼ା କହିଲା ।

“ତମେ ଏ ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ମୋତେ ଦେଇଦିଅ । ମୁଁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଦେଉଛି ।”

ବୁଡ଼ା ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ତା'ପରେ ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ନେଇ ଶାଢ଼ିରେ ରଖିଦେଲା ଓ ଖୁସି ମନରେ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଧରି ଘରକୁ ଗଲା ।

ଆସୁ ଆସୁ ବାଟରେ ନଟ ପଚାରିଲା, “ବାବୁ, ଏସବୁ ନେଇ ଆପଣ କ'ଣ କରିବେ ?”

“ତମେ ନେଇଯାଅ, ନିଜେ କିଛି ଖାଇବ ଓ ଯାହା ବଳିବ ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କୁ ବାଣ୍ଟି ଦେବ ।” ବିକାଶ କହିଲା ।

ପରଦିନ ମଧ୍ୟ ଶାଢ଼ି ଛକ ପାଖକୁ ଆସିବାରୁ ବିକାଶ ପୁଣି ସେହିପରି କଲା । ତୃତୀୟ ଦିନ ଯେତେବେଳେ ବିକାଶ ଶାଢ଼ି ବନ୍ଦ କରିବାକୁ କହିଲା, ନଟ କହିଲା, “ବାବୁ, ଆପଣ ଏପରି କେତେଦିନ କରି ପାରିବେ ?”

“ଯେତେଦିନ ବିଗୁରୁ ବୁଡ଼ା ବଞ୍ଚି ରହିଥିବ!”

ବିକାଶ ଗାଡ଼ରୁ ଓହ୍ଲାଇ ବୁଡ଼ା ପାଖକୁ ଯିବା ମାତ୍ରେ ବୁଡ଼ା ହାତ ଯୋଡ଼ି କହିଲା, “ବାରୁ ମୋର ସବୁ ଜିନିଷ ଆପଣ ନେଇ ମୋତେ ଆଉ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ଅନୁଗ୍ରହ ମୁଁ କେବେ ମଧ୍ୟ ଭୁଲି ପାରିବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଶୀଘ୍ର ଘରକୁ ଫେରିଯାଇ ଆରାମ କରିବା ଦେଖି ପୁଅ କିଛି ନା କିଛି ଅଧିକା କାମ ଦେଉଛି । କାଲି ସାରାଦିନ କାଠ ଚରିଛି ।”

ବୁଡ଼ାର ଉତ୍ତର ଶୁଣି ବିକାଶର ମନଟା ଦୁଃଖରେ ଭରି ଉଠିଲା ।

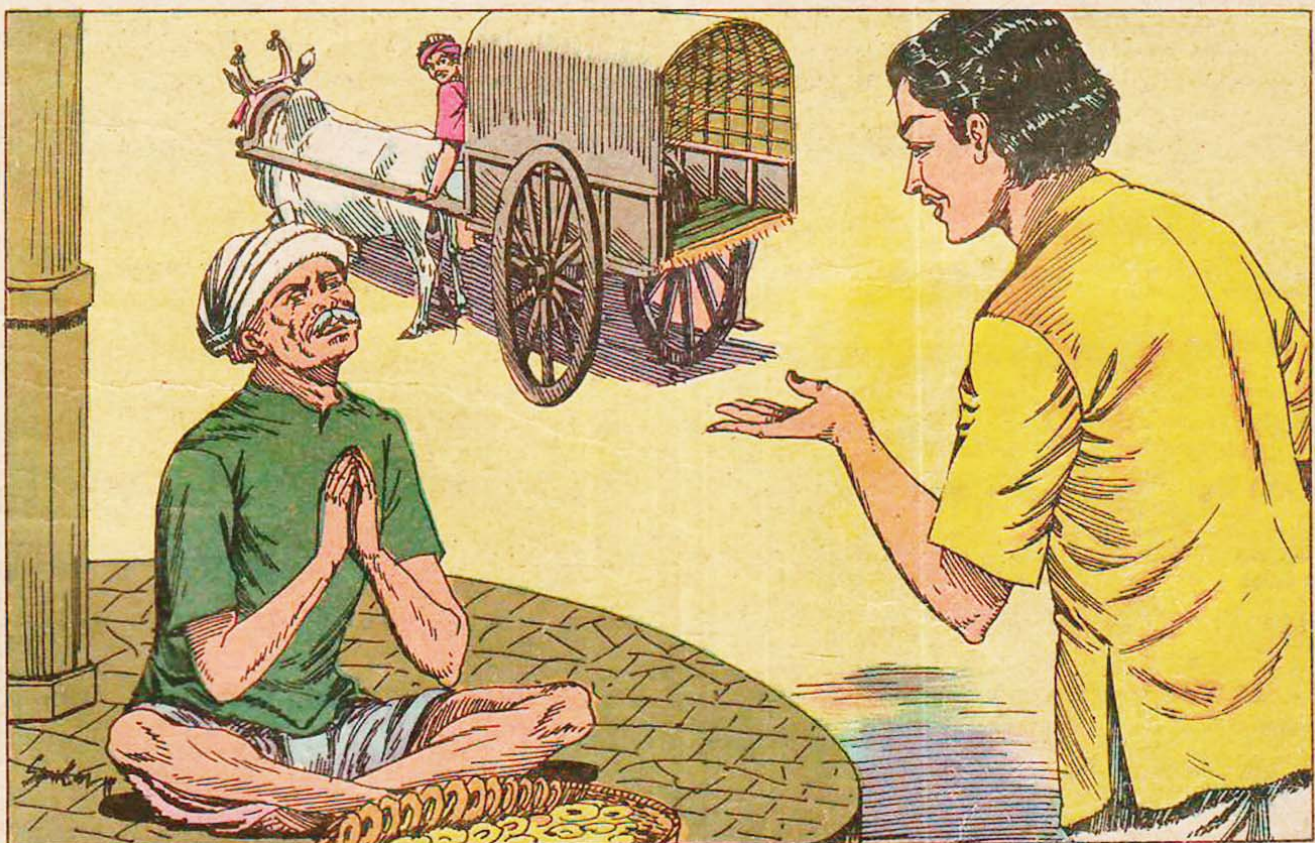
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିକାଶ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଠିକ୍ କରି ନେଲା କି ବୁଡ଼ାକୁ ଘରକୁ ନେଇଯିବ ।

ତାହେଲେ ବୁଡ଼ାର ପୁଅର ଅନ୍ତତଃ କିଛି ଶିକ୍ଷା ହେବ । ତେଣୁ ସେ ବୁଡ଼ାକୁ ପଚାରିଲା, “ମଉସା, ଆମ ଘରକୁ ଯିବ ? ସେଠି ତମର ଶିଆଯିଆରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ ।”

ବୁଡ଼ା କିଛି ସମୟ ଚୁପ୍ ରହି କହିଲା, “ବାରୁ, ମୁଁ ତ ଅତି ଖୁସିରେ ଯିବି । କିନ୍ତୁ ମୋ ପୁଅ ମଜିବ ନାହିଁ ଓ ସେ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଝଗଡ଼ା କରିବ ।”

“ତମେ ସେକଥା ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ । ଗାଡ଼ ଭଡ଼ାକୁ ଚାଲ ।” ବିକାଶ ବୁଡ଼ାର ହାତ ଧରି ଗାଡ଼ରେ ବସାଇ ନେଇଗଲା ।

ବୁଡ଼ାର ପୁଅ ଏଣେ ବାପ ନ ଫେରିବାରୁ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତିତ ହେଲା । ତା’ପରେ ଚାରିଆଡ଼େ

ପରୁର ଘଟଣା କ'ଣ ବୁଝିଲ ଓ ପରଦିନ
ଯାଇ ବିକାଶର ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ବିକାଶ ସହିତ ବୁଢ଼ାର ପୁଅ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲା ।
ବିକାଶ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ଯେ ବୁଢ଼ା
କିପରି ସାରା ଦିନ ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ବସି
ଶରୀରର ସହି ବଢ଼ୁଥାଏ । ଏ ବୟସରେ ସେଇଟା
ବହୁତ କଷ୍ଟ କାମ । ତା'ର ଆଦୌ କାମ କରିବା
କଥା ନୁହେଁ ବରଂ ଆରାମ କରିବା କଥା ।
ବିକାଶ କହିଲା, “ଏ ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ତୁମ
ବାପକୁ ସୁଖ ଆରାମରେ ନରଖି ଓଲଟା ତାଙ୍କ
ସେବାଗାରକୁ ଆହୁରି ଆଶା ରଖି ବସୁଛ ? ଏଇଟା
ତ ନିହାତ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ନିଷ୍ଠୁରତା ମଧ୍ୟ ।”

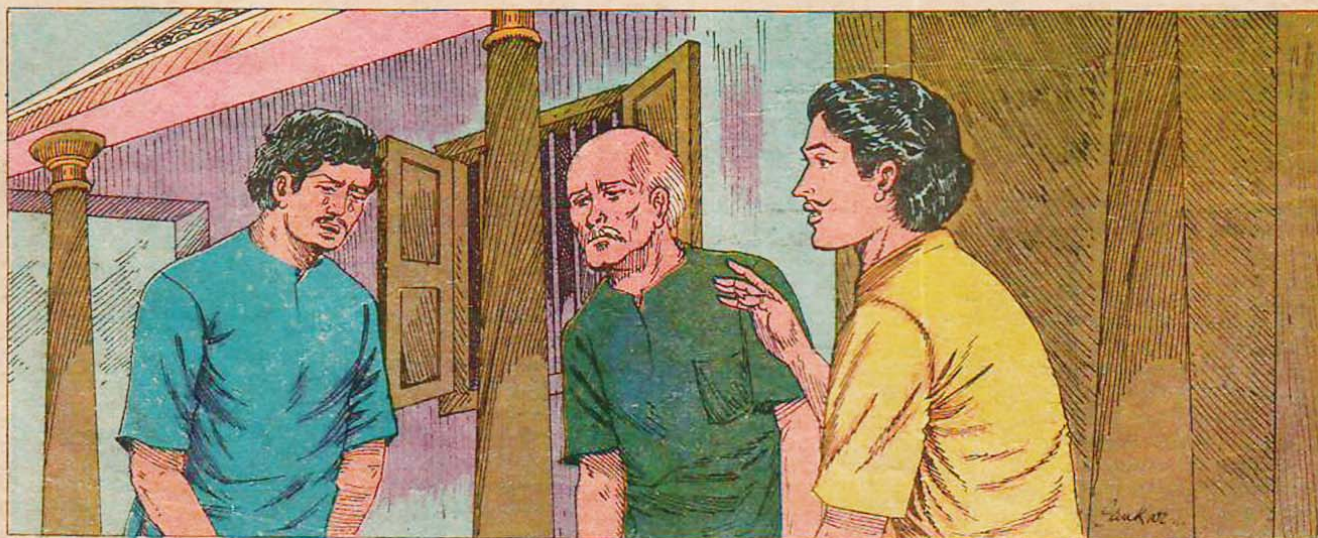
ବୁଢ଼ାର ପୁଅ ସଙ୍କୋଚର ସହିତ କହିଲା,
“ବାବୁ, ମୁଁ ଏତେ ସ୍ୱାର୍ଥପର ନୁହେଁ । ମୋ
ବାପା ଯାହା ସେବାଗାର କରନ୍ତି ମୁଁ ତାଙ୍କର
ଶାଝିବା ପିନ୍ଧିବାରେହିଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରେ ।”

“ଠିକ୍ ଅଛି । ମୁଁ ତୁମ ବାପାଙ୍କୁ ମୋ ଘରେ
ରଖିବି । ତାଙ୍କ ଶାଝିବା ପିନ୍ଧିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ମୁଁ

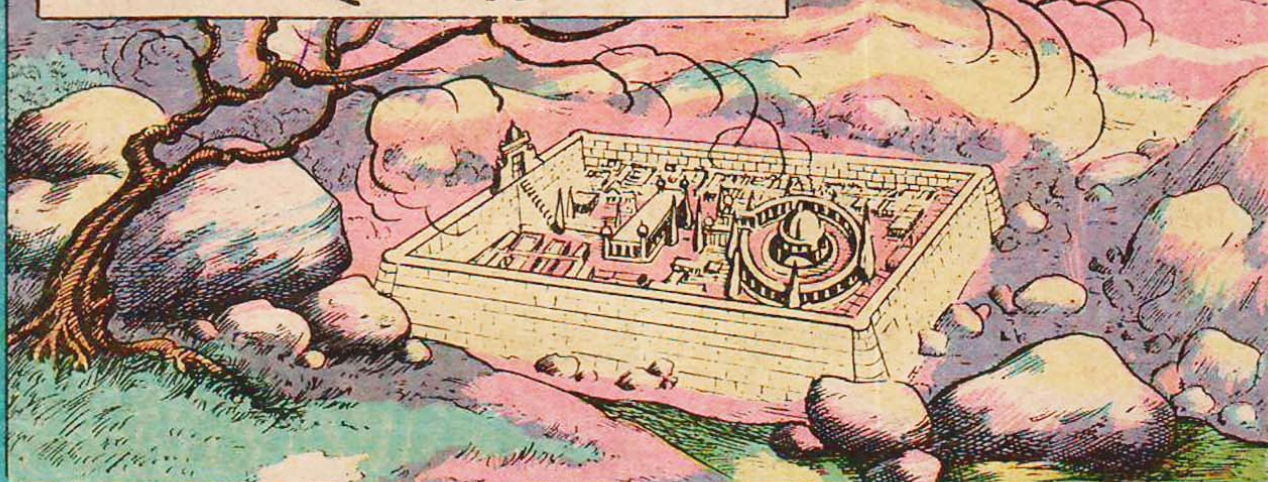
ଭୁଲାଇବି । ତୁମର ସେଥିରେ ବଞ୍ଚି ନ ହେବାର
କାରଣ କିଛି ନାହିଁ ।” ବିକାଶ ପରୁରିଲା ।

ବୁଢ଼ାର ପୁଅ ତା' ବାପାର ଚେହେରା ଦେଖି
ଲଜ୍ଜିତ ହେଲା । ସେ ଲଜ୍ଜାରେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ
କଲା । ଏସବୁ ଦେଖି ବିକାଶ କହିଲା, “ମୁଁ
ଜାଣେ ଯେ ଏଇ ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ସେ ତୁମ
ଘରେ ରହିବାଟା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ । ଏଠାରେ
ରହିବା ଦ୍ୱାରା ତୁମ ପାଇଁ ଅସୁବିଧା । କିନ୍ତୁ
ତା' ବୋଲି ତୁମେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଚାକର ପରି
ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।”

ବୁଢ଼ାର ପୁଅ ଆଖିରେ ଲୁହ ଆସିଗଲା । ସେ
ନିଜ ଭଲ ବୁଝିପାରି ଅନୁତାପ କଲା । ସେ
ହାତରେ ଡି ବିକାଶକୁ କୃତଜ୍ଞତା ସହିତ ନମସ୍କାର
କଲା ଓ ନିଜ ବାପକୁ କହିଲା, “ବାପା, ଏବେ
ଚାଲି ଘରକୁ ଯିବା; ମୋ ଆଖି ଖୋଲି ଯାଇଛି ।
ଆଉ ସେପରି ଭଲ ଓ ମୁଖତା ମୁଁ କେବେ
କରିବି ନାହିଁ ।” ତା'ପରେ ସେ ବିକାଶଠାରୁ
ବିଦାୟ ନେଇ ବାପର ହାତ ଧରି ଚାଲିଗଲା ।

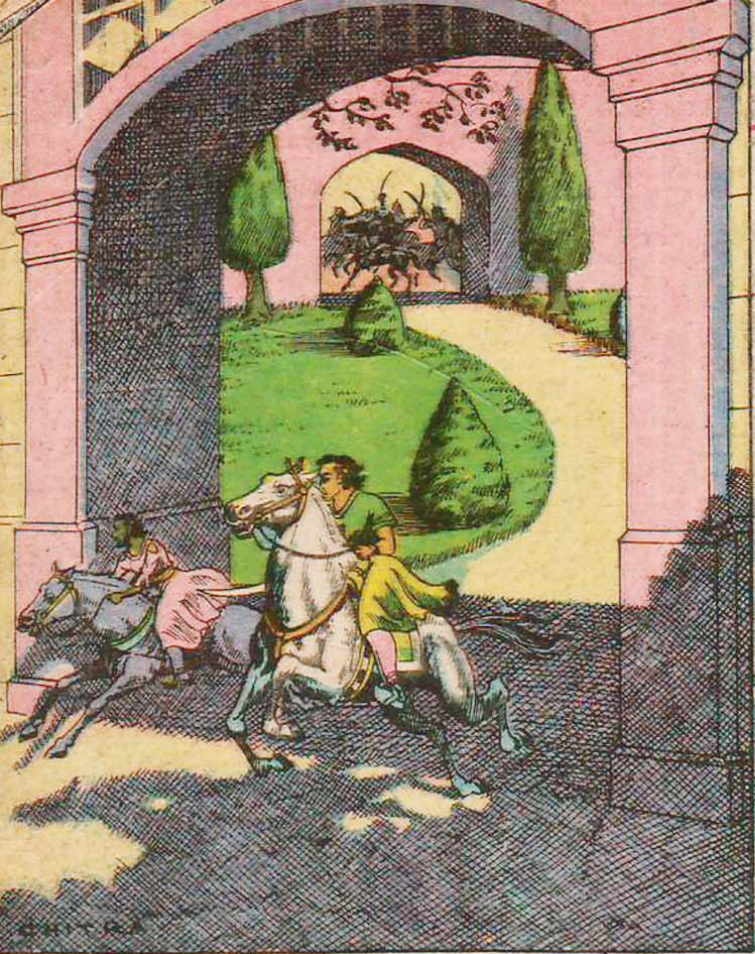
ଧୂସର ଦୁର୍ଗ

[୫]

[ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ନିଜ ସେନାପତି ଧୀରମଲ୍ଲଙ୍କୁ ସାଥରେ ଧରି ଦୁର୍ଗ ପରିସର ଭିତରେ ପଶି ଲୁଣ୍ଠନ
ଚଳାଇଥିବା ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ଦଳେ ନୂଆ ସୈନ୍ୟ
ଧରି ସର୍ପକେତୁ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା, ସୁବାହ ଓ ଧୀରମଲ୍ଲ ଯାଇ
ଦେଖିଲେ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ରାଜମହଲର କବାଟ ଭଙ୍ଗିବା ନିମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା
ହଠାତ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ତା'ପରେ—]

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଏବଂ ସର୍ପକେତୁର ସୈନିକମାନଙ୍କ ହେଲା ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର କେତେଜଣ
ଭିତରେ ପ୍ରାସାଦର ପ୍ରବେଶ ତୋରଣ ଦଳପତି ହୋଇ କରି ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ,
ପାଖରେ ପ୍ରବଳ ଲଢ଼େଇ ହେଲା । ସୁଖ୍ୟା “ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ସୈନ୍ୟସଂଖ୍ୟା ଅତି କମ ।
ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସର୍ପକେତୁର ସୈନ୍ୟଦଳ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ଭୟ ନାହିଁ । ଆମର ବିଜୟ ନିଶ୍ଚିତ !
ସୈନ୍ୟଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଗୁରୁ ପାଞ୍ଚଗୁଣ ଅଧିକ ଦଳପତି ଆଶା କରୁଥିଲେ ତାଙ୍କର ଏଭଳି
ଥିଲେ । ତଥାପି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ଆକ୍ରମଣର ଘୋଷଣାରେ ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନେ ଉତ୍ସାହ
ସମ୍ମୁଖିନ ହେବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସହଜ ପାଇବେ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳକୁ ସେମାନେ

ମାଡ଼ି ଖାଇ ଏପରି ହାଲିଆ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତି
ଯେ ଦଳପତକ ଘୋଷଣା ସେମାନେ ଶୁଣି ମଧ୍ୟ
ଶୁଣି ପାଇଲେ ନାହିଁ କହିଲେ ତଳେ ।
ଦଳପତ କଣ୍ଠସ୍ଵର ଆଦୁର ଚିତା କରି ତାଙ୍କ
ଘୋଷଣାର ପୁନରୁଦ୍ଧି କଲେ ।” ସେଥିରେ
କିଛି ଫଳ ହେଲା ।

ଅନେକ ବେଳ ଯାଏ ଇମାଘୋଟ ଲଢ଼େଇ
ଗୁଲିଲା । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କରି
ମଧ୍ୟ ପ୍ରାସାଦର ଦ୍ଵାର ପାଖକୁ ଯାଇପାରୁ
ନଥାନ୍ତି । ପୁଣି ସେତକବେଳେ ପ୍ରାସାଦ
ଦ୍ଵାରଠାରୁ ଅଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଦୁର୍ଗ ଦ୍ଵାର
ପାଖରେ ଘୋଡ଼ାଙ୍କ ଠାପୁଣି ଶୁଭିଲା । ସୁଦାହୁ
ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ଆସି ତାଙ୍କୁ କହିଲେ,

“ସୁବରାଜ, ଆଦୁର ଗୋଟାଏ ବିପଦ ଆମ
ଆଗକୁ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି । ସର୍ପକେତୁ ଆମକୁ
ପଛପଟରୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଦଳେ
ଘୋଡ଼ସବାର ଧରି ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି । ଆମେ
ଯଦି ଲଢ଼େଇ ଗୁଲି ଉଠିବୁ, ତେବେ ଦୁଇ ଟକି
ମଝିରେ ଗୁଡ଼ଲ ପେଶି ହୋଇ ଗୁଣ୍ଡ ହେଲାଭଳି
ହେବ ଆମର ଅବସ୍ଥା । ତେଣୁ ଆମକୁ
ସାବଧାନ ହୋଇ ଆମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥିର
କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ବେଶିବେଳ ଧରି
ବିଚାର କରିବାର ସମୟ ବା କାହିଁ ? ଯାହା
କରିବାର କଥା, ବର୍ତ୍ତମାନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଚାହା ଠିକ୍ କରିବାକୁ ହେବ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ରୁହି ପାରିଲେ ଯେ ପ୍ରାସାଦ
ଭିତରେ ପଶିବା ସେତେବେଳେ ସମ୍ଭବପର
ନୁହେଁ । ସେଠି ଠିଆ ହୋଇ ରହିବା ଅର୍ଥ
ଦୁଇ ଦିଗରୁ ଆକ୍ରମଣର ଶୀକାର ହେବା ।
ତାଙ୍କ ସେନାପତି ବାରମଲ୍ଲ ଅବସ୍ଥା ରୁହିପାରି
ପାଟି କରି କହିଲେ, “ସୁବରାଜ, ଆପଣ
ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ହଟି ଯାଆନ୍ତୁ ।
ଆମର ବୀର ସୈନିକମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ବେଷ୍ଟନ
କରି ଏଠାରୁ ନେଇଯିବେ ।”

ବେଶି ସମୟ ଧରି ଶୁଣିବା ଭଳି ସମୟ
ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ହାତରେ ନଥିଲା । ଶତ୍ରୁପକ୍ଷର
ଅଶ୍ଵଦଳ ଝେପଟି ଆସୁଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା
ବିପଦର ଦିଗକୁ ଘୋଡ଼ାର ମୁହଁ ଗୁଲିଇ ଦେଲେ
ଓ ଡାକିଲେ, “ସୁଦାହୁ !”

ସୁବାହୁ ନିଜ ଘୋଡ଼ାକୁ ଯୁବରାଜଙ୍କ ଘୋଡ଼ା ପାଖେ ପାଖେ ଚଲାଇ ତରବାର ସାହାଯ୍ୟରେ ଶତ୍ରୁ ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ହଟାଇ ହଟାଇ ବାଟ ପରିଷ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାଙ୍କ ବିକ୍ରମ ଦେଖି ଭୟଭୀତ ହୋଇ ଶତ୍ରୁମାନେ ପଛକୁ ହଟିଗଲେ ।

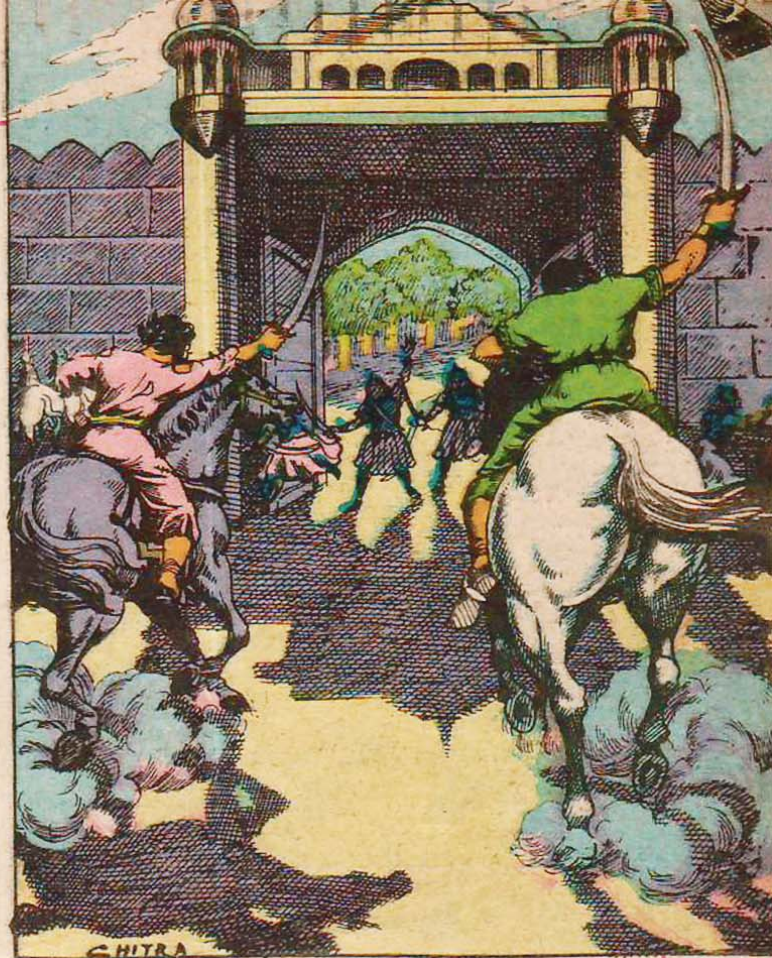
ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟମାନେ ଭାବୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଯୋଦ୍ଧା ସମ୍ପଲ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଆଗରୁ ଓ ପଛରୁ ପେଣି ହୋଇଯାଇ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ନିରୁପାୟ ହୋଇ ଧସି ପଡ଼ିବେ । ହଠାତ୍ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଓ ସୁବାହୁ ସେମାନଙ୍କ ମଝିରୁ ଖସି ଚାଲିଯାଉଥିବା ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ ।

“ଆରେ, ଆରେ, ଏ ଯେଉଁ ଦୁଇଜଣ ବଜୁଲି ବେଗରେ ଖସିଗଲେ, ସେ ଦୁଇଜଣ କିଏ ?” କେହି କେହି ପଚାରିଲେ ।

“ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ଯୁବରାଜ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ପରା ! ହାୟ, ହାୟ, ଆମ କବଳରୁ ଯୁବରାଜ ଖସିଗଲେ ! ଆମର ଏଡ଼େ ସତର୍କତା ତେବେ ପଶ୍ଚ ହେଲା !” ସପକେତର ଜଣେ ଅନୁଚର ସନ୍ତପ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ।

“ଆରେ, ବୁଝୁମାନେ, ଶୀକାର ତ ଖସିଗଲା । ତମେମାନେ କରୁଥିଲ କ’ଣ ?” ଜଣେ ଦଳପତି ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ଧମକ ଦେଇ ଚିତ୍କାର କଲା ।

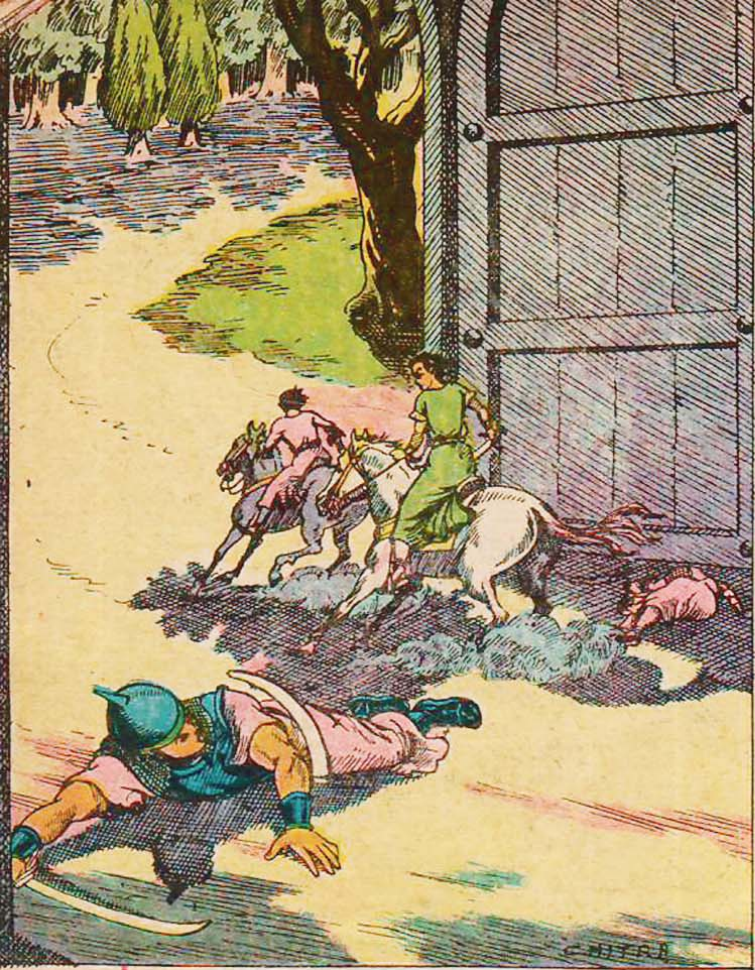
“ବାବୁ, ଆମକୁ ତ କହିଦେଉଛ ! ତମେ ନିଜେ କ’ଣ କରୁଥିଲ ? ତମେ ପରା ତାଙ୍କୁ

ଚାଲିଛ ? ଧରି ପକାଇଲ ନାହିଁ କାହିଁକି ?” କେହି ଜଣେ ଥକା କରି କହିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋଳହଳ କରି ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟମାନେ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ଅନୁଧାବନ କରି ତାଙ୍କୁ ଧରିବା ପାଇଁ ଠିକ୍ କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଯୋଦ୍ଧା ଫଳ ଦେଲା ନାହିଁ । ସେନାପତି ଧୀରମଲ୍ଲ ସେମାନଙ୍କୁ ବେକିଦେଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଓ ସୁବାହୁ ପଳାୟନ କଲେ ।

ରାଜପଥରେ କିଛିଦୂର ଯାଇ ସେମାନେ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । କେବଳ ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ଵାର ଦେଇ ସେଠାରୁ ବାହାରି ଯିବା ସମ୍ଭବ ବୋଲି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ବୁଝୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ସବୁ ଦ୍ଵାର ଶତ୍ରୁମାନେ ଦଖଲ କରି ଜାଗି

ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ସେ ଜାଣି ପାରୁଥିଲେ । ଦକ୍ଷୀଣ ଦ୍ଵାର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଓ ସୁବାହୁ ଘୋଡ଼ା ରୋକି ଦ୍ଵାର ପାଖରେ କୌଣସି ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟ ଲାଗି ରହିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବାକୁ ଏଣେ ତେଣେ ଅନାଇଲେ । ସେଠାରେ ସେମାନେ ରହିଥିବାର କାହିଁ ଜଣାଗଲା ନାହିଁ । ଲୋକେ ଦ୍ଵାର ଦେଇ ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲେ । ତେବେ ଟିକିଏ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଦେଖିବାରୁ ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା, ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷର ପାଞ୍ଚ ଛଅଜଣ ସୈନିକ ସେଠି ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଘୋଡ଼ା ଶୁଣ୍ଠିରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ଗପସପରେ ମାଡ଼ ରହିଥିଲେ । ସେମାନେ ଅସାବଧାନ ଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ସେ ବାଟରେ

ପଲାଇବାକୁ ବାହାରିବେ, ଏ ସମ୍ଭାବନା ସେମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସି ନଥିଲା ।

ସୁବାହୁ ଯେ କେବଳ ଜଣେ କୁଶଳୀ ଯୋଦ୍ଧା ଥିଲେ, ତାହା ନୁହେଁ, ସଙ୍ଗଟ ବେଳେ କ୍ଷୀପ୍ର ଭାବରେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିରୂପଣ କରିବା ଭଳି ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧରତ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ସୁବାହୁଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ଵାସ କରୁଥିଲେ ।

“ଯୁଦ୍ଧରତ ! ଆମ ସେନାପତି ସର୍ପକେତୁର ପ୍ରଧାନ ସୈନ୍ୟଦଳକୁ ଅଟକାଇ ରଖିଛନ୍ତି । ତେବେ କେତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଅଟକାଇ ରଖି ପାରିବେ, ସେକଥା କହିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ଏଠି ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ଶତ୍ରୁ ସୈନିକ ଅଛନ୍ତି । ଏମାନେ ସତର୍କ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବିଜୁଳି ବେଗରେ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ଏହା ଭିତରୁ ବାହାରି ଯିବାକୁ ହେବ ।” ସୁବାହୁ ଯୁଦ୍ଧରତଙ୍କୁ କହିଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଚତୁଃଶାତ୍ର ସେ ପରାମର୍ଶକୁ କାମରେ ଲଗାଇଲେ । ସେ ଡାକ୍ତା ଗଡ଼ରେ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ଦେଲେ ।

ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷର ସୈନ୍ୟମାନେ ତମକି ପଡ଼ି ନିଜ ନିଜ ଘୋଡ଼ା ଉପରକୁ କୁଦିପଡ଼ି ସେମାନଙ୍କ ଅନୁସରଣ କଲେ । ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ିବାର ସମୟ ନ ପାଇ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ସୁବାହୁ ଓ ଯୁଦ୍ଧରତଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

“ସୁବାହୁ ! ଆମେ ଟିକିଏ ବି ବିଳମ୍ବ ନକରି ଦ୍ଵାର ଅନ୍ତଃମ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ସକାଶେ ମଧ୍ୟ ଘୋଡ଼ା ଅଟକାଇବ ନାହିଁ । ଯିଏ ପାଖକୁ ଆସିବ, ତାକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବଧ କରିବ ।” ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟମାନେ ଯେପରି ଏ ଚେତାବନୀ ଶୁଣିପାରିବେ, ସେହିପରି କଣ୍ଠରେ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା କହିଲେ ।

ତନିଜଣ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ବାଟ ଓଗାଳିବାର ଚେଷ୍ଟା କରି କହିଲେ, “ଶବରଦାର୍ ! ପଲାଇ ଯାଅନାହିଁ । ଘୋଡ଼ା ରୋକ । ନହେଲେ ମିରବ !”

“କିଏ ମରୁଛି ଦେଖାଯାଉ ।” ଏହା କହି ସୁବାହୁ ଜୀବ ଗତରେ ଯାଉଥିବା ନିଜ ଘୋଡ଼ାକୁ ଅଟକାଇ ବିଜୁଳି ଗତରେ ନିଜ ତରବାଣ ବୁଲାଇ ଆଣିଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାଟ ଓଗାଳୁଥିବା ସୈନିକଟି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ତାର ଦୁଇ ସାଥୀ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି କିଛି ନକହି ତଳେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ତନିଜଣ ସାଥୀ ନିଜ ଘୋଡ଼ା ଉପରକୁ ଉଠିପଡ଼ି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଓ ସୁବାହୁଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କଲେ ।

ତେବେ ସୁବାହୁ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଥରେ ମଧ୍ୟ ପଛକୁ ବୁଲି ଦେଖିଲେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ରୁଲିଲେ ।

ପଛରୁ ସେ ତନିଜଣ ସୈନିକଙ୍କର ବିକଟ ରଡ଼ି ଶୁଭ୍ରଥାଏ ।

ସୁବାହୁ କହିଲେ, “ସୁବରଜ ! ଉପଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେଖି ଘୋଡ଼ା ରୋକି ଏ ତନିଜଣଙ୍କୁ

ଶିଖା ଦେବା ଦରକାର । ନହେଲେ ଏମାନେ ଆମ ପିଛା ଛଡ଼ିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ମନେହୁଏ ।”

“ନା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଆମ ଗତ ଶିଥିଳ କରିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଇତିମଧ୍ୟରେ ସର୍ପକେତୁ ଆମ ପଲୟନ ବିଷୟରେ ଶବର ପାଇଯିବଣି । ସେ ଦୃଢ଼ ଆମ ପଛରେ ବଡ଼ ସୈନ୍ୟଦଳ ଧରି ଆସୁଥିବ । ଏ ତନିଜଣ ଯଦି ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି ତ କରନ୍ତୁ । କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ଏମାନେ ଦୃଢ଼ ଫେରିଯିବେ, ନହେଲେ ଆଉ ଅଳ୍ପ ବାଟ ଗଲେ ପାହାଡ଼ିଆ ସ୍ଥାନଟିଏ ପଡ଼ିବ; ସେଇଠାରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖିନେବା ।

କର୍ତ୍ତମାନ ଯେତେ ଯୋରେ ପାରୁଛ ସେତେ ଯୋରେ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ରୁଲ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଏତକ କହିସାରିଛନ୍ତି, ଗୋଟାଏ ଡାକ ଆସି ତାଙ୍କ ଡାହାଣ କାନି ଛୁଇଁ ସରସର ହୋଇ ରୁଲିଗଲା । “ସୁବାହୁ!” ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଚିତ୍କାର କରି ସୁବାହୁଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଡାକ ଠିକ୍ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଲାଗିବାର କ୍ଷଣକ ଆଗରୁ ସେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କଲେ ଓ ଡାକଟି ତାଙ୍କୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ରୁଲିଗଲା ।

“ସୁବରଜ! ମୁଁ ଠିକ୍ ଅଛି ।” ଏହା କହି ସୁବାହୁ ପଛକୁ ଅନାଇଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ, ଜଣେ ସୈନିକ ନିଜ ଦାନ୍ତରେ

ଲଗାମ୍ ଟାଣି ରଖି ଦୁଇ ହାତରେ ଧନୁ ଡାକ ରୁଲିନା କରୁଛି । ସୁବାହୁ ସୁବରଜଙ୍କୁ ସତର୍କ କରିଦେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ସେତକବେଳେ ସେ ଡାକଦାକର ଘୋଡ଼ା ଦେହରେ ଧକ୍କା ଲଗାଇଲା ପଛରୁ ଆସୁଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ଘୋଡ଼ା । ଫଳରେ ଡାକଦାକର ଘୋଡ଼ା ଲଂଫ ଦେଇ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚହାତ ଉପରକୁ ଛୁଟିକି ପଡ଼ି ସେ ଘୋଡ଼ାସବାର ମଧ୍ୟ ତଳେ ପଡ଼ିଲା । ପଛରେ ଆସୁଥିବା ସୈନିକମାନେ ରହୁଗଲେ ।

ସୁବାହୁ ଖୁସି ହେଲେ । ଶହୁ ସୈନିକମାନେ ସେ ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାରୁ ବିରତ ହେବେ, ସେ ଏତକ ଆଶା କଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସେ ସୈନିକମାନେ ନିଜର ଆଡ଼େ ସାଥୁ ପ୍ରତି ଥରେ ମାତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି ପୁଣି ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇଲେ । ନିଜ ସାଥୁର ଦୁଇବସ୍ତ୍ରା ପ୍ରତି ଟିକିଏ ସହାନୁଭୂତି ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ନଥିଲା । ସୁବରଜ ଓ ସୁବାହୁଙ୍କୁ ଧରି ପାରିଲେ ବା ମାରି ପକାଇ ପାରିଲେ ସର୍ପକେନ୍ଦ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଚୁର ପୁରସ୍କାର ଦେବ, ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଏହିପରି ଲେଉଟର ବଣବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ କାମ କରୁଥିଲେ ବୋଲି ସୁବାହୁ ବୁଝିଲେ ।

“ସୁବରଜ! ଆମକୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥିବା ଦୁଷ୍ଟଙ୍କ ଭିତରେ ଯିଏ ଡାକଦାକ ଥିଲା, ସିଏ ଖତମ୍ ହୋଇ ଯାଇଛି । ବାକିମାନଙ୍କ ହାତରେ ଧନୁଡାକ ନାହିଁ, ଖାଲି ତରବାଣ

ଅଛୁ । ସବୁ ଆମେ ଟିକିଏ ରହିଯିବା ତ
ଅକ୍ଳେଶରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଶେଷ କରିଦେଇ
ପାରିବା ।” ସୁବାହୁ କହିଲେ ।

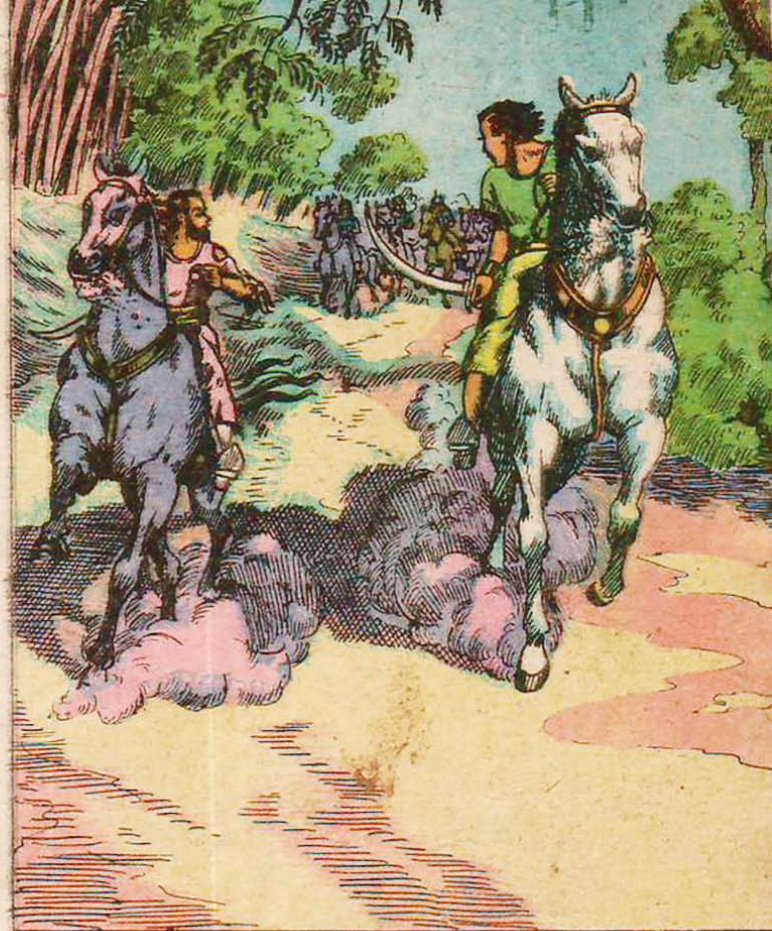
ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଥରେ ଆଖି ବୁଲାଇ ନେଲେ ।
ବାସୁବଳ ସେମାନଙ୍କ ଶତ ଚରଦନ ପାଇଁ
ସ୍ତୋତ୍ର କରିଦେବା ବିଶେଷ କଷ୍ଟକର ହେବ
ନାହିଁ ବୋଲି ତାଙ୍କର ବି ଧାରଣା ହେଲା ।
ସେ ଓ ସୁବାହୁ ଚିତ୍ତ ଚିତ୍ତ ଘୋଡ଼ାର ଶତ
ଶିଥିଲ କରି ସମ୍ଭାର ଗୋଟାଏ କଡ଼କୁ ଘୁଞ୍ଚି
ଆସି ଅନୁସରଣକାରୀମାନଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କଲେ ।

ସେମାନେ ଏପରି ଭାବରେ ରହିଯିବାର
ଦେଖି ଅନୁସରଣକାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ରହିଗଲେ
ଓ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ ପରସ୍ପର କ’ଣ କୁହାକୁହୁ ହେଲେ ।

“ସୁବରାଜ ! ଏମାନେ ବୋଧହୁଏ ଆମ
ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ସାହସ କରିବେ ନାହିଁ ।
କିନ୍ତୁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ
ସେମାନଙ୍କୁ ଶେଷ କରିଦେବା ଠିକ୍ ହେବ !”
ସୁବାହୁ କହିଲେ ।

“ବେଶ୍, ସୁବାହୁ, ବେଶ୍ । ତାହାହିଁ
ହେଉ । ଏମାନେ ଆମକୁ ଅନୁସରଣ
କରୁଥିବା ଯାଏ ଆମେ ନିରାପଦ ହୋଇ
ପାରିବା ନାହିଁ । ଯାହା କରିବାର ଶୀଘ୍ର
କର । ବେଶି ସମୟ ନଷ୍ଟକରି ପାରିବା
ନାହିଁ ।” ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା କହିଲେ ।

ଦୁହେଁ ଘୋଡ଼ା ବୁଲାଇ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟଙ୍କ
ଆଡ଼େ ଧାବମାନ ହେଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ

ସେ ସୈନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଘୋଡ଼ା ବୁଲାଇ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ସୁବାହୁ ଓ ସୁବରାଜ
କ୍ଷୀପ୍ର ଶତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ
କଲେ । ଗୁଡ଼ୁ ଗୁଡ଼ୁ ହୁରୁ ହୁରୁ ନିଗିନୀ
ଦେଖାଗଲା । ସେତକ ନୁହେଁ, ଦୁର୍ଗ ପଟରୁ
ଦଳେ ସୈନ୍ୟ ଧାବମାନ ହେଉଥିବାର ମଧ୍ୟ
ବୁଝା ପଡ଼ିଲା ।

ସୁବରାଜ କହିଲେ, “ସୁବାହୁ ! ଆଉ
ଅଗ୍ରସର ହେବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ବିପଦନକ ।
ସେ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟମାନେ କୌଳେ କରି
ଆମକୁ ଏ ଦିଗରେ ଆକ୍ଷିପ୍ତ କରିବ ନୁହେଁ ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ବହୁତ ବଡ଼ ବିପଦର
ସମ୍ମୁଖୀନ !”

“ହଁ, ଯୁବରାଜ, ଭୁଲ ହୋଇଗଲା । ଆମେ ପୁନର୍ବାର ଏ ରାସ୍ତାରେ ପଛକୁ ଫେରିବା ଠିକ୍ ହୋଇ ନାହିଁ ।” ସୁବାହୁ କହିଲେ । ଦୁହେଁ ଘୋଡ଼ା ବୁଲାଇଲେ । ତେବେ ଏଥର ସିଧା ରାଜପଥରେ ନ ଯାଇ ସେମାନେ ଅପନ୍ତର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ । ଶହୁ ଦଳ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଧରିବା, ନିମନ୍ତେ ଅପନ୍ତରରେ ପଶିଲେ ।

ସେ ପାହାଡ଼ିଆ ଭୂମି ଉପରେ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ଯୁବରାଜ ବୁଝିପାରିଲେ, ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଆଉ ବେଶି ସମୟ ସେମାନଙ୍କ ସେବା କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଦୁଏତ ତଳେ ପଡ଼ିଯିବେ ।

“ସୁବାହୁ! ଏଥର ଘୋଡ଼ା ବାଦ୍ ଦେଇ ଆମକୁ ଆମ ଗୋଡ଼ ଉପରେ ଭରସା ରଖି ଆତ୍ମରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହେବ ।”

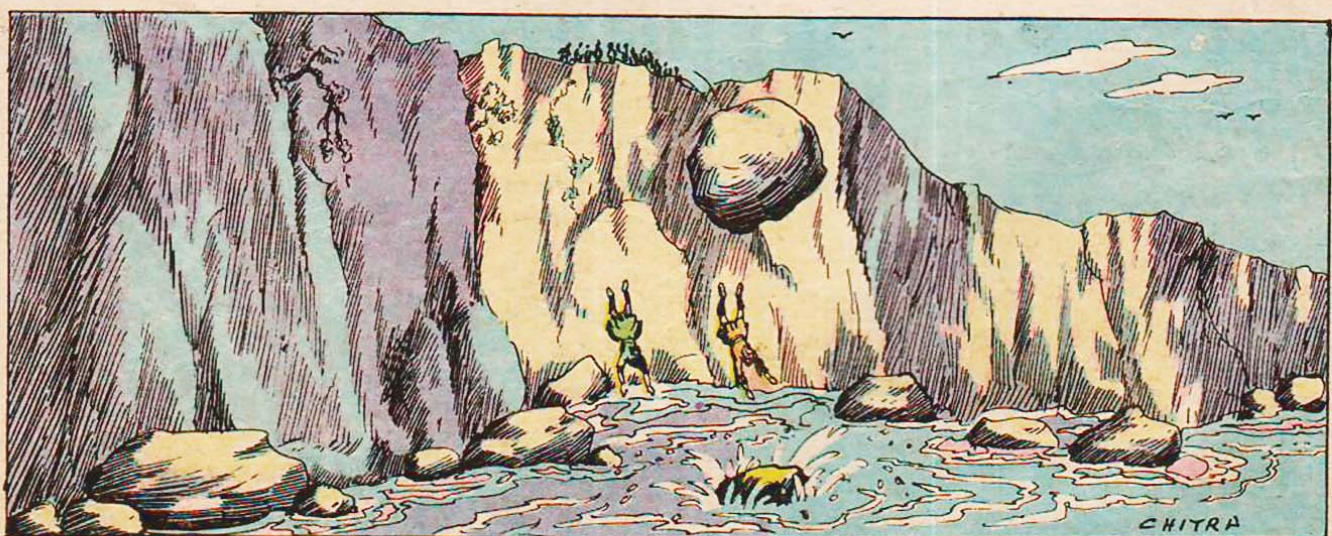
“ଯୁବରାଜ! ମୁଁ ବି ସେଇଆ ଭାବୁଥିଲି ।” ସୁବାହୁ ଓ ଯୁବରାଜ ଘୋଡ଼ାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ି ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶହୁ

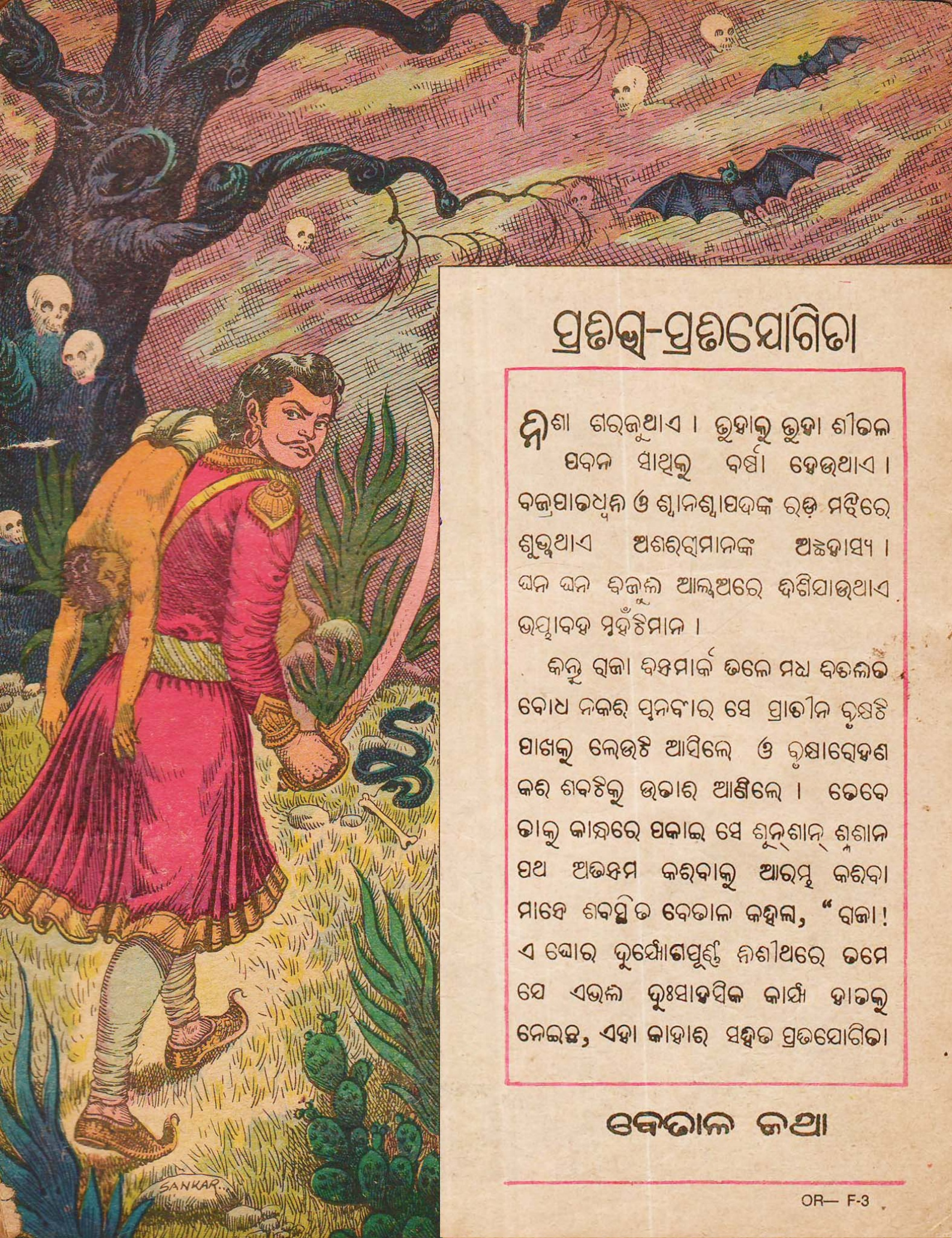
ସୈନିକ ଦଳରୁ ମଧ୍ୟ କେତେଜଣ ଘୋଡ଼ା ଛାଡ଼ି ସେମାନଙ୍କ ପଛରେ ଦୌଡ଼ିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ଜଣେ ପାଟି କରି କହିଲା, “ଭାଇମାନେ! ଏ ରାସ୍ତାରେ ଦୌଡ଼ିବା ବିପଜ୍ଜନକ । ଶ୍ଵେତ ଗାତରେ ଗୋଡ଼ ପଶିଗଲେ କଥା ସରିଲା । ପଥର ଫୋପାଡ଼ି ଏ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଆହତ କରିବା ଚାଲି ।”

ଏହା ପରେ ପଥରମାନ ସାଇଁ ସାଇଁ ଯୁବରାଜ ଓ ସୁବାହୁଙ୍କୁ ଅତଡ଼ମ କରିଗଲା । ସେ ଦୁହେଁ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଯେଉଁଠି ଅନେକ ଫୁଟ ତଳେ ନଦୀ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଛି, ସେଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

“ସୁବାହୁ! ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ସନ୍ତରଣ ଜାଣ ! ତେବେ ଆସ । ଭାଗ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଉ ।” ଯୁବରାଜ କହିଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁହେଁ ଜଳସ୍ରୋତ ଭିତରକୁ ଲଂଘ ଦେଲେ ।

(ହମଶଃ)

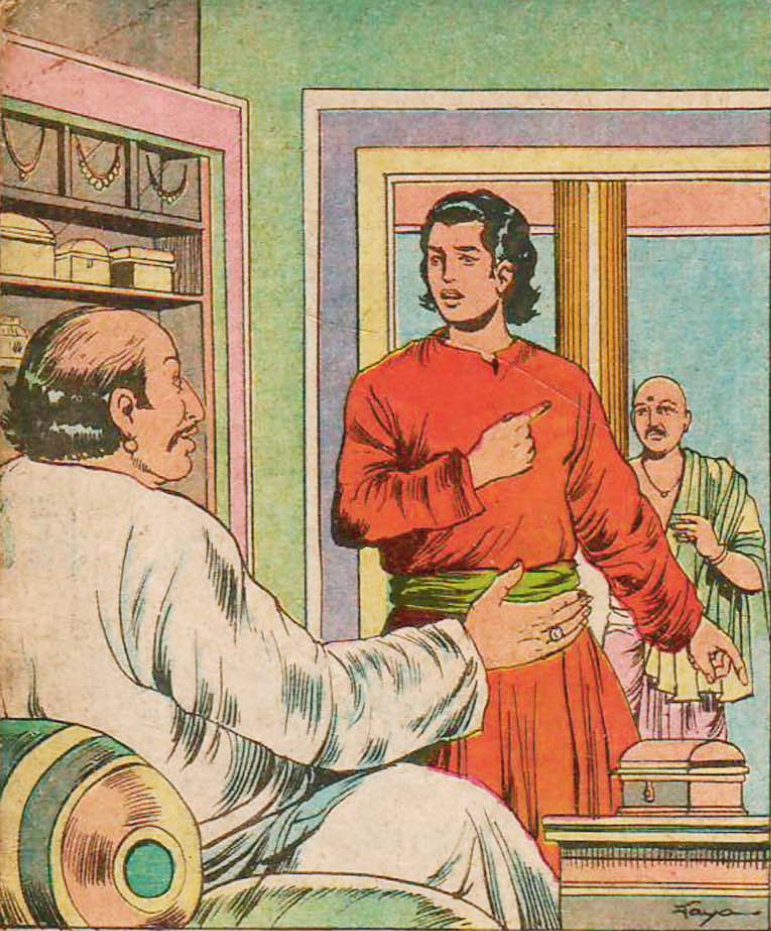

ପ୍ରତିଭା-ପ୍ରତିଯୋଗିତା

ନିଶା ଶରଜୁଥାଏ । ତୁହାକୁ ତୁହା ଶୀତଳ
ପବନ ସାଥକୁ ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ ।
ବଜ୍ରପାତଧ୍ବନି ଓ ଶ୍ଵାନଶ୍ଵାପଦଙ୍କ ରଡ଼ି ମଝିରେ
ଶୁଭୁଥାଏ ଅଶରଶ୍ରମାନଙ୍କ ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ ।
ଘନ ଘନ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ
ଭୟାବହ ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ବିହମାର୍କ ତଳେ ମଧ୍ୟ ବିଚଳିତ
ବୋଧ ନକରି ପୁନର୍ବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ବୃକ୍ଷଟି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ବୃକ୍ଷାଶ୍ରେୟଶ
କରି ଶବ୍ଦଟିକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ । ତେବେ
ତାକୁ କାନ୍ଦରେ ପକାଇ ସେ ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ ଶୁଶାନ
ପଥ ଅତନ୍ତ୍ରମ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା
ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦପ୍ରିତ ବେତାଳ କହିଲା, “ରାଜା!
ଏ ଘୋର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗପୁର୍ଣ୍ଣ ନିଶୀଥରେ ତମେ
ଯେ ଏଭଳି ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟ ହାତକୁ
ନେଇଛ, ଏହା କାହାର ସହିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା

ବେତାଳ କଥା

ଯୋଗୁଁ ନୁହେଁ ତ ? ପ୍ରତିଯୋଗୀ ମନରେ କ’ଣ ଥାଏ, ସେକଥା କହିହେବ ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି, ମନ ଦେଇ ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମସ୍ତର ଲାଘବ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲ : ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ଶୁଭନଗର ରାଜ୍ୟର ରାଜା ବଜୟ-ଦେବ କବି ଓ କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଦରବାରରେ ରାଜକବି ରୂପେ ନିୟୁକ୍ତି ପାଇଥିଲେ ଦେବାଦାସ । ଦେବାଦାସ ଯେପରି ସୁକବି ଥିଲେ, ସେହିପରି ଭଲ ମଣିଷ ଥିଲେ ।

ଶୁଭ ନଗର ରାଜ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ସହରରେ ବାସ କରୁଥିଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ନାମକ

ଚରୁଣ କବି । ସେ ଶତ୍ରୁର ମନ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ କବିତା ପାଠ କରୁଥିଲେ ଓ ନିଜେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ କବିତା ଲେଖୁଥିଲେ । ଦେବାଦାସଙ୍କ କବିତାକୁ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିଲେ ।

ହମେ ସେ ବୁଝି ପାରିଲେ ଯେ ସେ ଛୋଟିଆ ସହରରେ ତାଙ୍କ କବିତା ବୁଝି ତା’ର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଲା ଭଳି ଲୋକ ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କୁ ରାଜଧାନୀକୁ ଯାଇ ନିଜ କବିତା ରାଜାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ସେଥିରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ପ୍ରସନ୍ନ ରାଜଧାନୀରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସେଠି ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲେ, ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବା ସହଜ ନୁହେଁ ।

ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପ୍ରସନ୍ନ ଅତିଥିଭବନ ପାଖରେ ଥିବା ଜଣେ ଜହ୍ନସା ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥାନ୍ତି । ସେ କହିଲେ, “ଏ ନଗରରେ ଖାଣ୍ଟି ହାସ ଚଢ଼ିଲ ଭଳି ଜହ୍ନସା ଅଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଗୁଣ ଚଢ଼ିଲ ଭଳି ଗୁଣିଆ ନାହାନ୍ତି ।”

“ଏପରି କାହିଁକି କହୁଛନ୍ତି ?”

“ମୋ ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ କହୁଛି । ମୋ କବିତା ଶୁଣାଇବା ସକାଶେ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବି—ସେତକ ସୁବଧା ପାଇଲି ନାହିଁ ।”

“ଦରବାରର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକକୁ କିଛି ସଲମୀ ଦେବାକୁ ହେବ ।” ଜହ୍ନସା କହିଲେ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟକ୍ତି କବିତା ରଚନା କରି ପ୍ରସନ୍ନ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ । ସେ

କବିତାର ମର୍ମ ହେଲା, “ଯେଉଁ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ସଲମୀ ଦେବାକୁ ହେବ, ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ଦୁରରୁ ସଲମ୍ !”

ସେତିକିବେଳେ ରାଜକବି ଦେବାଦାସ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଇ ପଛରେ ଦ୍ଵାର ପାଖରୁ ସେ ଦୁହିଙ୍କ କଥାବାଣ୍ଟ ଶୁଣିଲେ । ସେ ଥିଲେ ଜହ୍ନଶଙ୍କ ବନ୍ଧୁ । ସେ ଇଶାବ ଦେଇ ଜହ୍ନଶଙ୍କୁ ନାରବ ରହିବାକୁ କହିଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ପ୍ରସନ୍ନ ବୁଝି ପାରିଲେ ଯେ ପଛରେ କେହି ଜଣେ ନାରବରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । ସେ ବୁଲି ପଡ଼ି ଦେଖିଲେ ।

ରାଜକବି ପଚାରିଲେ, “ଯୁବକ ! ତମେ ତ ଜଣେ ଶୁବ୍ ବିଚକ୍ଷଣ କବି ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି । ଦରବାରକୁ ଯାଉ ନ କାହିଁକି ?”

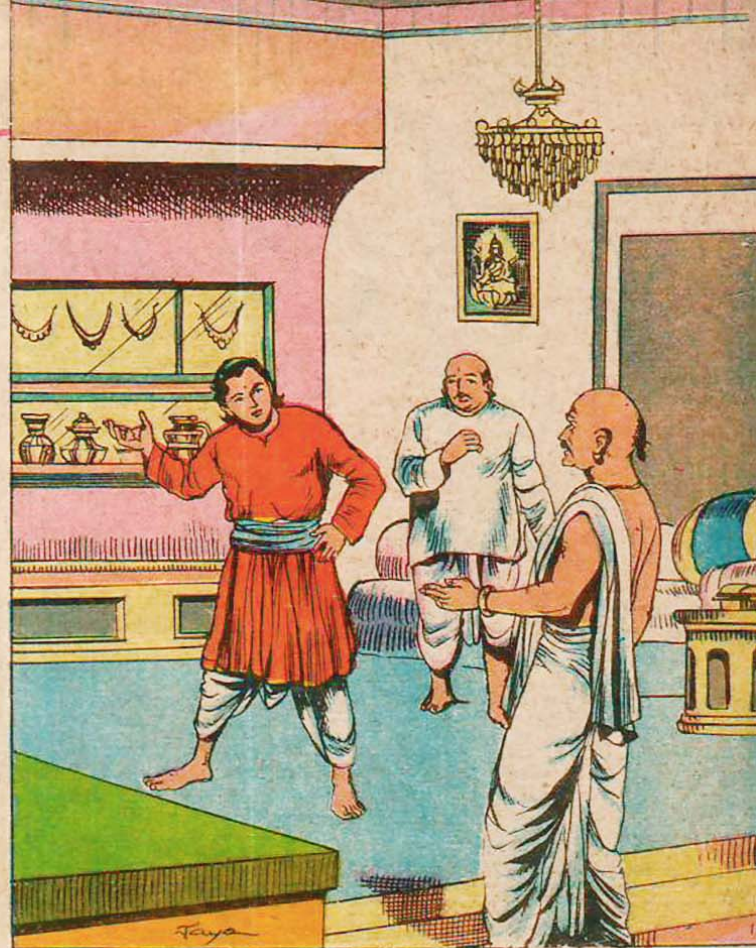
ଟିକିଏ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ପ୍ରସନ୍ନ କହିଲେ, “ମୋତେ ସେଠାକୁ ନେବ କିଏ ? ସିଂହ ଆଗରେ ଯେପରି ଶୁଗାଲର ଗତି ହୁଏ, ରାଜଦରବାରରେ ମୁଁ ପହଞ୍ଚିଲେ ଦେବାଦାସଙ୍କ ଭଳି କବିମାନେ ଗୁନିଆ ହୋଇ ପଲାଇ ଯିବେ ।”

ପ୍ରସନ୍ନ ବ୍ୟଙ୍ଗକବିତା ରୂପରେ କହିଲେ ।

ରାଜକବି ଦେବାଦାସ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ତମକୁ ମୁଁ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇଯିବି ।”

“ଅକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି ?” ପଚାରିଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ।

“ନା, ତମେ କାଲି ସକାଳେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥିବ ।”

ପରଦିନ ରାଜକବିଙ୍କ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ଆସି ଅତିଥିଭବନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ପ୍ରସନ୍ନଙ୍କୁ ଦରବାରକୁ ନେଇଗଲା ।

ଦରବାରର ଦ୍ଵାର ଦେଶରେ ରାଜକବି ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରସନ୍ନ ଜାଣି ଯାଇଥିଲେ ସେ କିଏ । ସେ ରାଜକବିଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ ଓ ମିନତିଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ମୋତେ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ନ ଜାଣି ମୋ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯୋଗୁଁ ଗତ କାଲି ଆପଣଙ୍କ ଆଗରେହିଁ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଅସମ୍ମାନଜନକ କଥା କହିଛି । ମୁଁ ମୂର୍ଖ ।”

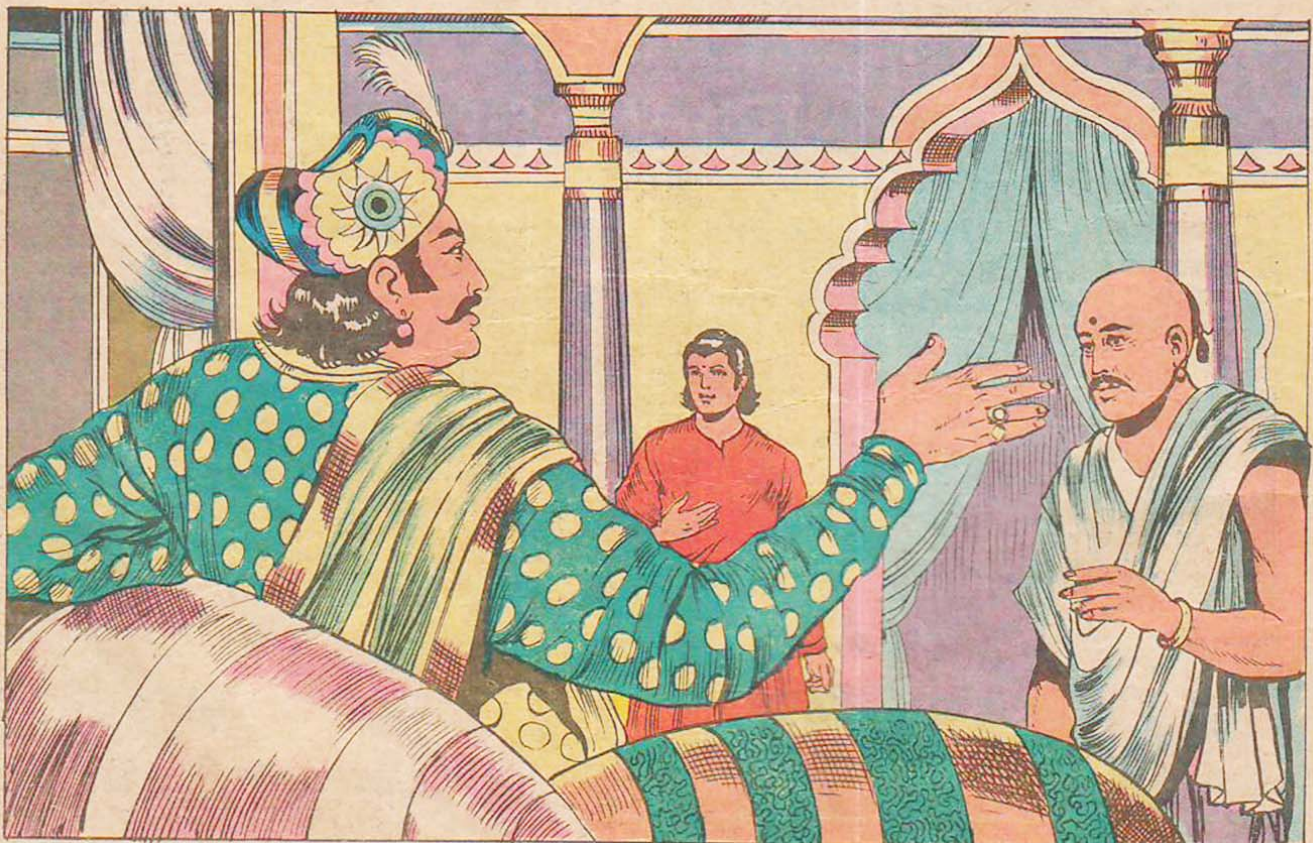
“ଯୁବକ, ହତାଶ ହେଲେ ମଣିଷ ଥରେ ଥରେ ଏପରି ଭାବରେ ନିଜର ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ

କରିଥାଏ । କବିତାରେ ଅତିଶୟୋକ୍ତି ଏକ
ଅଳଙ୍କାର ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତ । କିନ୍ତୁ ତମେ ଯେ
ସଜା କବି, ସେଥିରେ ମୋର ସନ୍ଦେହ
ନାହିଁ ।” ଏହା କହି ରାଜକବି ଦେବାଦାସ
ପ୍ରସନ୍ନକୁ ନେଇ ରାଜାଙ୍କ ସହ ପରିଷ୍ଟେ କରାଇ
ଦେଲେ । ରାଜାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପ୍ରସନ୍ନ ନିଜର
କେତୋଟି କବିତା ଶୁଣାଇଲେ । ରାଜା ଓ
ଦେବାଦାସ ଉଭୟେ ସେସବୁ କବିତାର ଉଚ୍ଚ
ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ରାଜା ପ୍ରସନ୍ନଙ୍କୁ ନିଜ
ଦରବାରରେ ଅନ୍ୟତମ ରାଜକବି ରୂପେ
ନିଯୁକ୍ତି ଦେଲେ । ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ
ଗୁଣୀ ସଭାସଦ୍ମାନେ ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ
ପ୍ରସନ୍ନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟରେ ଦେବାଦାସଙ୍କର ଏକମାତ୍ର
ସମକକ୍ଷ କବି ।

ଦିନେ ରାଜା କହିଲେ, “ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ
କରୁଛି, ରାଜ୍ୟରେ ଭଲ ଭଲ ଧର୍ମ ମତାବଲମ୍ବୀ
ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ କଳହ ହେଉଛି । ଶୈବ
ମତର ଲୋକେ ବୈଷ୍ଣବମାନଙ୍କୁ ଓ ବୈଷ୍ଣବ-
ମାନେ ଶୈବମାନଙ୍କୁ ସତ୍ୟ କରୁ ନାହାନ୍ତି ।
କିପରି ଧର୍ମର ଅସଲ ମର୍ମ ଶିକ୍ଷା ଦେବା?”

“ମହାରାଜା ! ସମସ୍ତ ମତ ବେଦ ଓ
ଉପନିଷଦ୍ ରୁ ଆସିଛି । ଲୋକେ ବେଦ ଓ
ଉପନିଷଦ୍ ବୁଝୁ ନଥିବାରୁ ଏଭଳି ମୋହରେ
ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।” ଦେବାଦାସ କହିଲେ ।

ରାଜା ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରି କହିଲେ, “ଠିକ୍
କଥା । କବିବର ! ଆପଣ କିମ୍ବା ପ୍ରସନ୍ନ ବେଦ
ଓ ଉପନିଷଦର ସାର କଥାକୁ ସରଳ
କବିତାରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବେ ?”

“ଆପଣ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି ମହାରାଜ ।”
କହିଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ।

“ଆପଣଙ୍କ ଭିତରୁ କିଏ ତେବେ ଏ କାମ
ହାତକୁ ନେବ ? ପ୍ରସନ୍ନ ! ତମେ ଯୁବକ ।
ଏ କାମଟି ଶୀଘ୍ର ହେବା ଦରକାର । ତମେ
ଏହା କରିପାରିବ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ମହାରାଜ ! ବେଦ ଉପନିଷଦର ସାର
କଥା କବିତାରେ ଲେଖିବା ସହଜ ନୁହେଁ ।”
ପ୍ରସନ୍ନ କହିଲେ ।

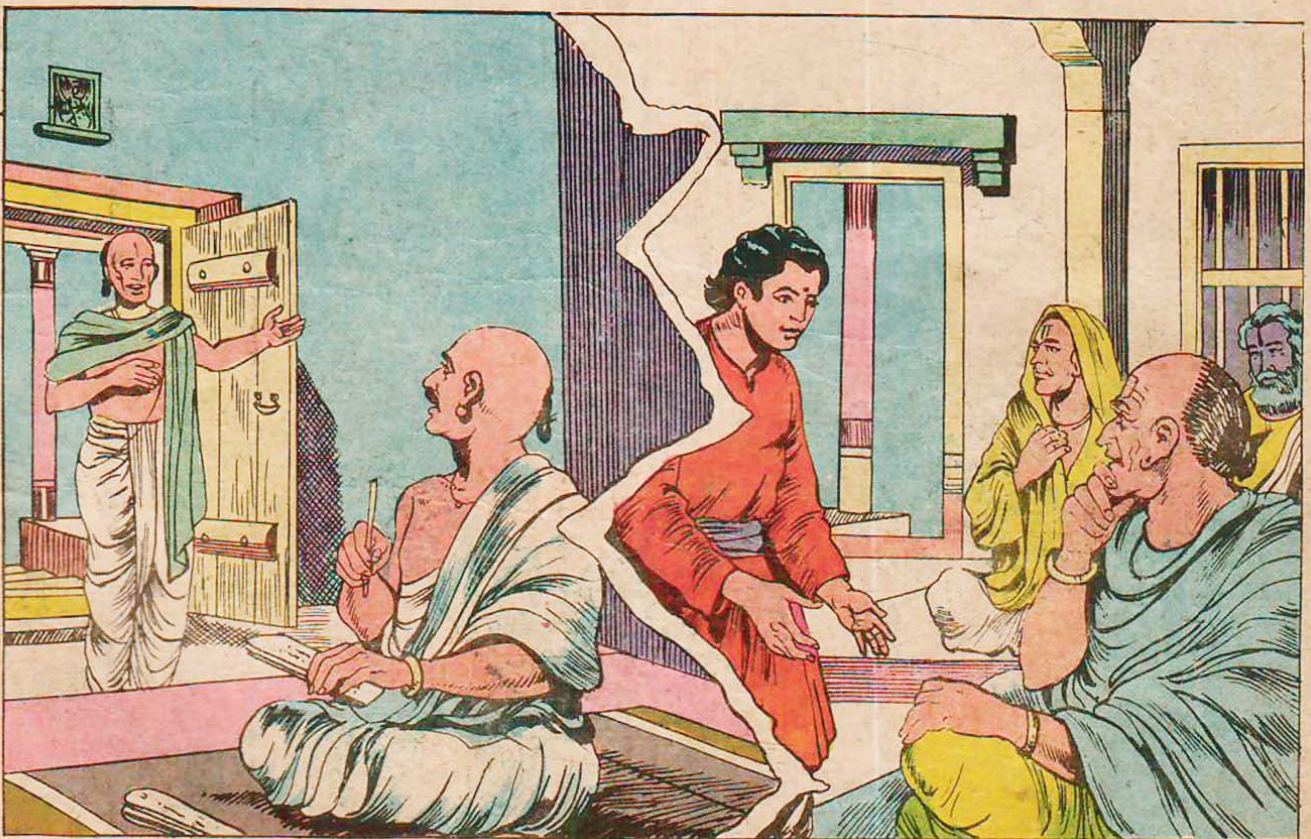
“କାହିଁକି ସହଜ ହେବ ନାହିଁ ? ଏହା
ନିଶ୍ଚୟ କରି ହେବ ।” ଦେବାଦାସ କହିଲେ ।

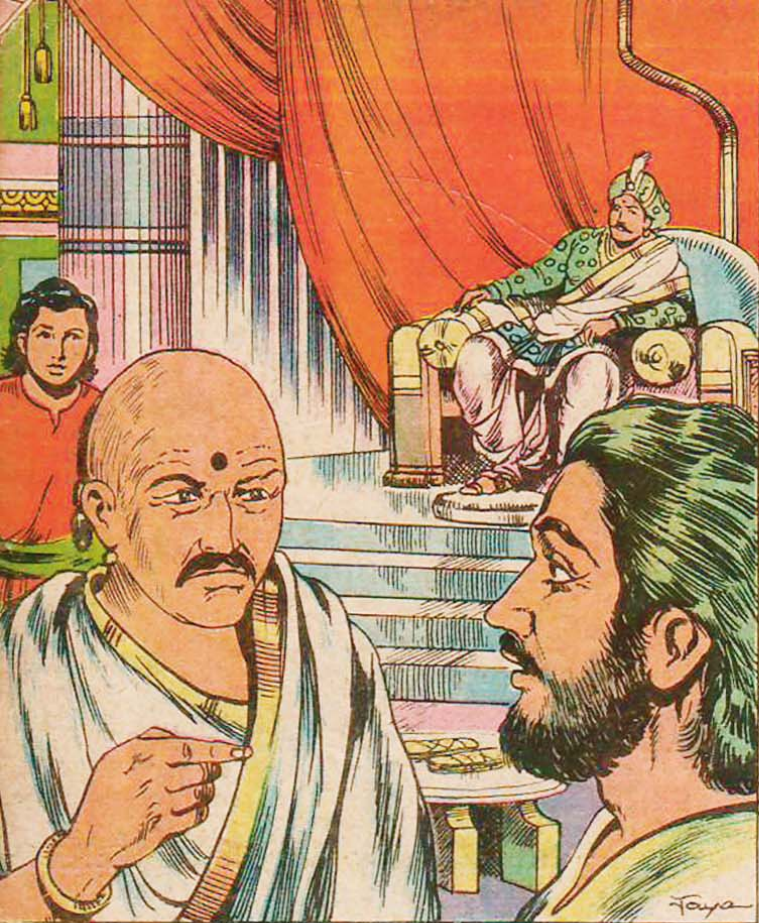
ରାଜା ହସି କହିଲେ, “ଦେବାଦାସ ଏହା
ପାରିବେ ବୋଲି ମୁଁ ବୁଝୁଛି । କିନ୍ତୁ ମୋର
ଭକ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ମଧ୍ୟ ଏ କାମରେ ହାତ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ମୁଁ ବର୍ଷଟିଏ ସମୟ ଦେଲି । ଯିଏ ଏ କାମ
ହଜାରେ ଧାଡ଼ିରେ କରିପାରିବ, ତାକୁ ଏକଲକ୍ଷ
ମୁଦ୍ରା ପୁରସ୍କାର ଦେବ ।”

ଏହା ପରେ ଦୁଇ କବି ଏ କାମରେ ହାତ
ଦେଲେ । ଦେବାଦାସ ବେଦ ଉପନିଷଦ
ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଆଠମାସରେ
ହଜାରେ ଧାଡ଼ି ବର୍ଣ୍ଣିଷ୍ଣୁ କବିତା ଲେଖି ଦେଲେ ।
ପ୍ରସନ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ସକାଳ ଓଲିଯାକ
ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ବେଦ
ଉପନିଷଦ ବୁଝିବାର ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ।

ଦେବାଦାସ ନିଜ କବିତା ଲେଖା ଶେଷ
କରି ସୁଦ୍ଧା ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ନଯାଇ ଅପେକ୍ଷା
କଲେ । ପ୍ରସନ୍ନ ଯେ କାମଟି ଶେଷ କରି
ନାହାନ୍ତି, ଏହା ସେ ବୁଝି ପାରୁଥିଲେ ।

ବର୍ଷ ପୁର ହେଲା । ପ୍ରସନ୍ନ ନିଜ କବିତା ଶେଷ କରି ଦେବାଦାସଙ୍କୁ କହିଲେ, “କବିବର ! ମୁଁ ମୋ କାମ ଶେଷ କରିଛି ।”

“ତେବେ ଗୁଲ । ରାଜାଙ୍କୁ ଆମ କବିତା ଭେଟି ଦେବା ।” କହିଲେ ଦେବାଦାସ । ଦୁହେଁ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ କବିତା ଶୁଣାଇଲେ ।

ରାଜା ଦୁହେଁଙ୍କ କବିତାରେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ । କାହାକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ, ସେକଥା ଠଉରାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । କାହା କବିତାର ମୂଲ୍ୟ କେତେ, ସେକଥା ଠଉରାଇବା ନିମନ୍ତେ ରାଜା ଏହା ପୂର୍ବରୁ ସବୁଦିନ ରାଜକବି ଦେବାଦାସଙ୍କ ସହାୟତା ଲେଉଟୁଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେବାଦାସଙ୍କ ରଚନା ଉପରେ ମତ ଦେବ କିଏ ?

ଯୋଗକୁ ରାଜଗୁରୁ ଚରଞ୍ଜିବୀ ଆସି ସେହି ସମୟରେ ରାଜପ୍ରାସାଦରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରାଜଗୁରୁ ଜଣେ ଅସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । କାବ୍ୟ କବିତାରେ ଯେପରି, ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ସେହିପରି ତାଙ୍କର ଅଗାଧ ଜ୍ଞାନ ଥିଲା । ରାଜା ଶୁଣି ହୋଇ ଚରଞ୍ଜିବୀଙ୍କୁ ଦୁଇ କବିଙ୍କ କବିତା ପଢ଼ି ପୁରସ୍କାର କାହାର ପ୍ରାପ୍ୟ ସେକଥା ଜଣାଇବାକୁ କହିଲେ ।

ରାଜଗୁରୁ ଦୁଇଜଣଙ୍କ କବିତା ମନ ଧାନ ଦେଇ ପଢ଼ି କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆପଣ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁହିଁ ପୁରସ୍କାର ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ଏ ରାୟ ଶୁଣି ଟିକିଏ ବିଚଳିତ କଣ୍ଠରେ ଦେବାଦାସ କହିଲେ, “ରାଜଗୁରୁ ମହୋଦୟ ! ପ୍ରସନ୍ନ ପୁରସ୍କାର ନିଜ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ କରିଛନ୍ତି, ଏକଥା କହିହେବ ନାହିଁ । ସେ ଅନେକ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଲେଉଟିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ କାହାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ନାହିଁ । ସେତକି ନୁହେଁ । ମୁଁ ଗୁରମାସ ପୂର୍ବରୁହିଁ କବିତା ଲେଖା ଶେଷ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରସନ୍ନ ଶେଷ କରିନୁ, ସେଥିପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲି । ମୁଁ ଯେ ମୋ କବିତା ଗୁରମାସ ତଳେ ଶେଷ କରିଥିଲି, ସେକଥା ମନ୍ଦୀ ଜାଣନ୍ତି ।”

“ସତେ ? ତେବେ ଆପଣ ପ୍ରଥମେ ଆପଣଙ୍କ କବିତା ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପେଟ୍ ନକଲେ କାହିଁକି ?” ରାଜଗୁରୁ ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ଶୀଘ୍ର କବିତା ଲେଖି ପାରିଥିବା
ଯୋଗୁଁ ପୁରସ୍କାର ପାଇବି—ଏହା ମୋର
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ମୋ ରଚନା ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ବୋଲି ମୋତେ ପୁରସ୍କାର ମିଳୁ, ଏହାହିଁ ଥିଲା
ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।” ଦେବାଦାସ କହିଲେ ।

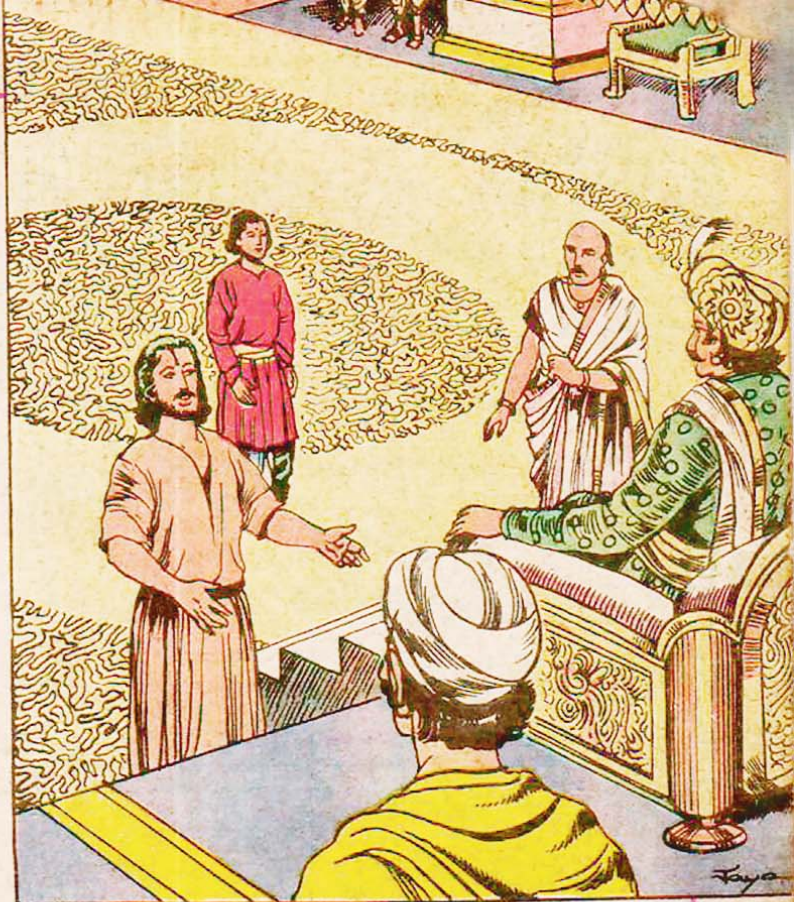
“ଆପଣ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର କବିତା
ଶେଷ କଲେ କିପରି ?” ରାଜଗୁରୁ ପଚାରିଲେ ।

“ଏପରି କାମ ମୁଁ ଏକାଧିକବାର କରିଛି ।
ମୁଁ ଏକବର୍ଷ ଭିତରେ ମହାଭାରତର
ପଦ୍ୟାନୁବାଦ କରି ପାରିଥିଲି । ପୁଣି ଦୁଇ-
ବର୍ଷରେ ଅଷ୍ଟାଦଶ ମହାପୁରାଣର ଅନୁବାଦ
କରିଥିଲି ।” ଦେବାଦାସ କହିଲେ ।

“ହଁ ଗୁରୁଦେବ, ଏହା ସତ ।” ରାଜା
କହିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କର କିଛି ବକ୍ରବ୍ୟ ଅଛି ?”
ରାଜଗୁରୁ ପ୍ରସନ୍ନ ଛା ପଚାରିଲେ ।

“ଗୁରୁଦେବ ! ରାଜକବି ଦେବାଦାସଙ୍କ
କଥା ଠିକ୍ । ମୁଁ ଏ କବିତା ରଚନା କରିବା
ବେଳେ ବେଦ ଉପନିଷଦ୍‌ର ମର୍ମ ବୁଝିବା
ନିମନ୍ତେ ଅନେକ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସହାୟତା
ନେଇଛି । ସେମାନେ ଦେଇଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାରୁ
ଅନେକ ଶବ୍ଦ ଓ ଭାବ ମୋ କବିତାରେ ସ୍ଥାନ
ପାଇଛି । ମୁଁ ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ଏହା ଲେଖି
ନାହିଁ, ଲୋକେ ଲଭିବାର ଦେବା ପାଇଁ
ଲେଖିଛି । ବାସ୍ତବିକ ରାଜକବି ଦେବାଦାସଙ୍କ
ତୁଳନାରେ ମୁଁ କବିତାରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମାତ୍ର ।

ତାଙ୍କର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଆଗରେ ମୋର ଜ୍ଞାନ
ହୁଅ ।” ପ୍ରସନ୍ନ କହିଲେ ।

ରାଜଗୁରୁ ଶମ୍ଭୁର ଭାବରେ ରାଜାଙ୍କୁ
କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ ! ପୁରସ୍କାର ପ୍ରସନ୍ନଙ୍କୁ ମିଳୁ ।”

ଗୁରୁଙ୍କ କଥାରେ ରାଜା ଦ୍ଵିରୁକ୍ତି ନକରି
ପ୍ରସନ୍ନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ଦେଇଦେଲେ ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ଚୁପ୍ ରହି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା,
“ରାଜା ! ମୋର କିଛି ସନ୍ଦେହ ରହିଛି ।
ରାଜଗୁରୁ ହଠାତ୍ ନିଜ ମତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କଲେ
କାହିଁକି ? ଏହା ତାଙ୍କର ଖାମ୍ ଖିଆଲି ଭାବ
ନୁହେଁ କି ? ଯଦି ଦୁଇ କବିଙ୍କ କବିତା ଏକା
ପର୍ଯ୍ୟାୟର ବୋଲି ରାଜଗୁରୁ ବୁଝୁଥିଲେ, ତେବେ
ବୟସ ଓ ଜ୍ଞାନଗାରମା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେବାଦାସଙ୍କ

ସପ୍ତରେ ତାଙ୍କ ରାୟ ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କି ?
ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର
ଦେବାର ଶକ୍ତି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନାରବ ରହିବ,
ତେବେ ତମ ଶୀର ହେବ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବୃଦ୍ଧ ।”

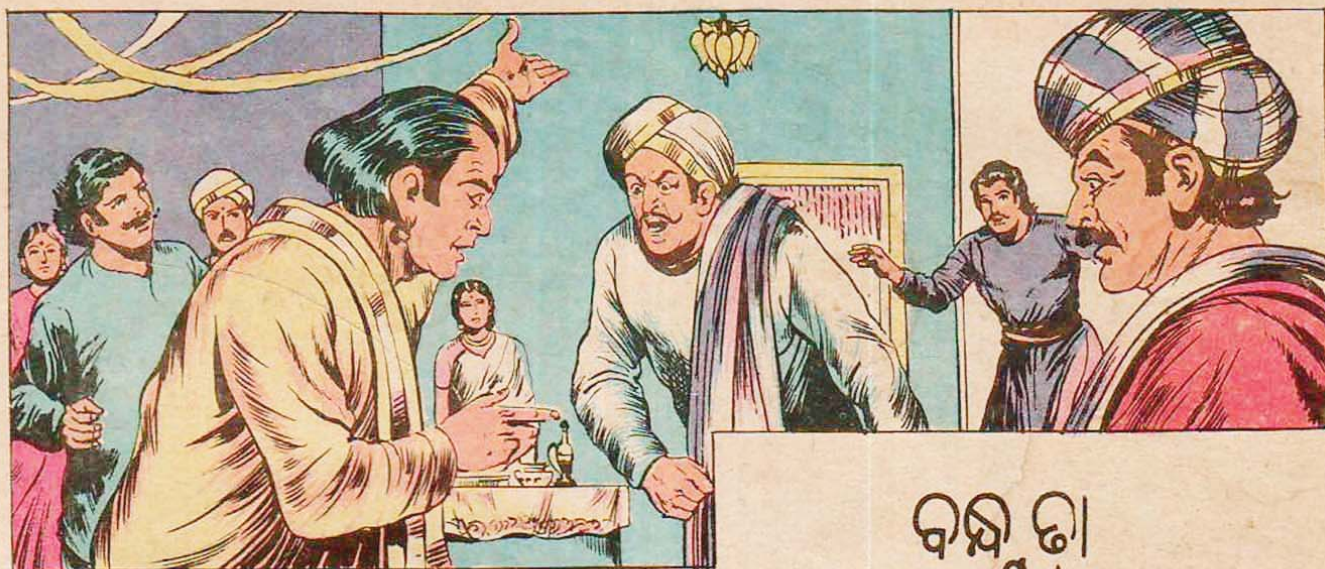
ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜା ବିହମାଳ
ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମାନବ ଚରନ୍ତ ବିଚିତ୍ର ।
ଦେବାଦାସ ଯେଉଁ ପ୍ରସନ୍ନଙ୍କୁ ରାଜଦରବାରରେ
ସ୍ଥାନ ଦେଇଥିଲେ, କାଳହମ୍ପେ ସେହି ପ୍ରସନ୍ନଙ୍କ
ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଇର୍ଷା ଜାତ ହୋଇଥିଲା । ରାଜ-
ଗୁରୁଙ୍କ ରାୟର ବିଶେଷତ୍ୱ ବୁଝିବା ନିମନ୍ତେ
ଆମକୁ ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ ସତ୍ୟ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।
ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କବିତା ଲେଖକ ଉତ୍ତରେ କଳହ
ଭାବ ଦୂର କରିବା ନିମନ୍ତେ ଲେଖା ଯାଉ ବୋଲି
ରାଜା କହିଥିଲେ । ଲେଖକ ଅହଙ୍କାରବଶତଃ
କଳହ କରନ୍ତି । ଦେଖାଗଲା, ଦେବାଦାସ ନିଜ
ଅହଙ୍କାର ଉପରେ ବିଜୟ ଲାଭ କରି ନାହାନ୍ତି ।
ତେଣୁ ସେ କବିତା ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେଉଁ ପ୍ରକାର
ଚେତନାରେ, ସେ ଚେତନା ନିର୍ମଳ ନୁହେଁ ।

ପୁରସ୍କାର ଆଶାରେହିଁ ସେ ଲେଖିଥିଲେ ।
ସେଭଳି କବିତା ଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ଶୈଳୀ ଦୃଷ୍ଟିରୁ
ଯେତେ ଉନ୍ନତ ହେଉ ନା କାହିଁକି, ଲେଖକ
ଉପରେ ତା’ର ପ୍ରଭାବ ଆଶାନ୍ୱରୁପ ହେବ
ନାହିଁ । ଏଣେ ପ୍ରସନ୍ନ ଅତି ନମ୍ର ଭାବରେ
ଲେଖିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଲେଖକକୁ
ବେଦ ଉପନିଷଦର ମର୍ମ ବୁଝାଇବା, ପୁରସ୍କାର
ଲାଭ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ରାଜଗୁରୁ ବୁଝିଲେ, ସେ
ଉପଯୁକ୍ତ ଚେତନାରେ ଥାଇ କବିତା ଲେଖିଛନ୍ତି
ଏବଂ ସେ କବିତାର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ ହେବ ।
ଦେବାଦାସ ଭଲ ମଣିଷ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର
ଦୁର୍ବଳତା ଥିଲା ତାଙ୍କ ଅହଙ୍କାର । ସେ
ଅହଙ୍କାର ଉପରେ ଆଘାତ ଲାଗିଲେ ତାଙ୍କରହିଁ
ମଙ୍ଗଳ ହେବ ବୋଲି ରାଜଗୁରୁ ବୁଝୁଥିଲେ ।”

ରାଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର ଦାନ ଶେଷ ହେବା ମାତ୍ରେ
ଶବ ସହ ଶବସ୍ଥିତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଧରୁ
ଖସିଯାଇ ପୁନର୍ବାର ସେ ବୃକ୍ଷତାଳରେ ଝୁଲି
ପଡ଼ିଲା ।

(କଳ୍ପିତ)

ବନ୍ଧୁତା

ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଦୁଇଜଣ ବନ୍ଧୁ ଥା'ନ୍ତି ।

ଜଣକ ନାମ ଥିଲା ଶିବ ଓ ଅନ୍ୟର ନାମ ଥିଲା ଶଙ୍କର । ଦୁଇଜଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁତା ଏତେ ନିବିଡ଼ ଥିଲା ଯେ ଅନ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଈର୍ଷା କରୁଥିଲେ । ଶିବ ଥିଲା ଟିକିଏ ଚଢ଼ଚଢ଼ା ସ୍ଵଭାବର । ଟିକିଏ କଥା ହେଲେ ସହପାରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଶଙ୍କରର ସ୍ଵଭାବ ଥିଲା ଅତି ଶାନ୍ତ । ଦିନେ ଶିବର ଘରେ ଭୋଜି ହେଉଥାଏ । ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ଆସିଥାନ୍ତି । ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ଅଶୋକ ନାମକ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଆସିଥାଏ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ କଥା କଥାକେ ହସି ଉଡ଼ାଇବା ଓ ହଇରାଣ କରିବା ଥିଲା ଅଶୋକର ସ୍ଵଭାବ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନେ କିଛି କହିଲେ ସେ ସ୍ଵଗିଯିବ ।

କୌଣସି ଏକ କାରଣରୁ ଅଶୋକ ଆସି ଶିବ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ପଚାରିଲା, “କିହୋ

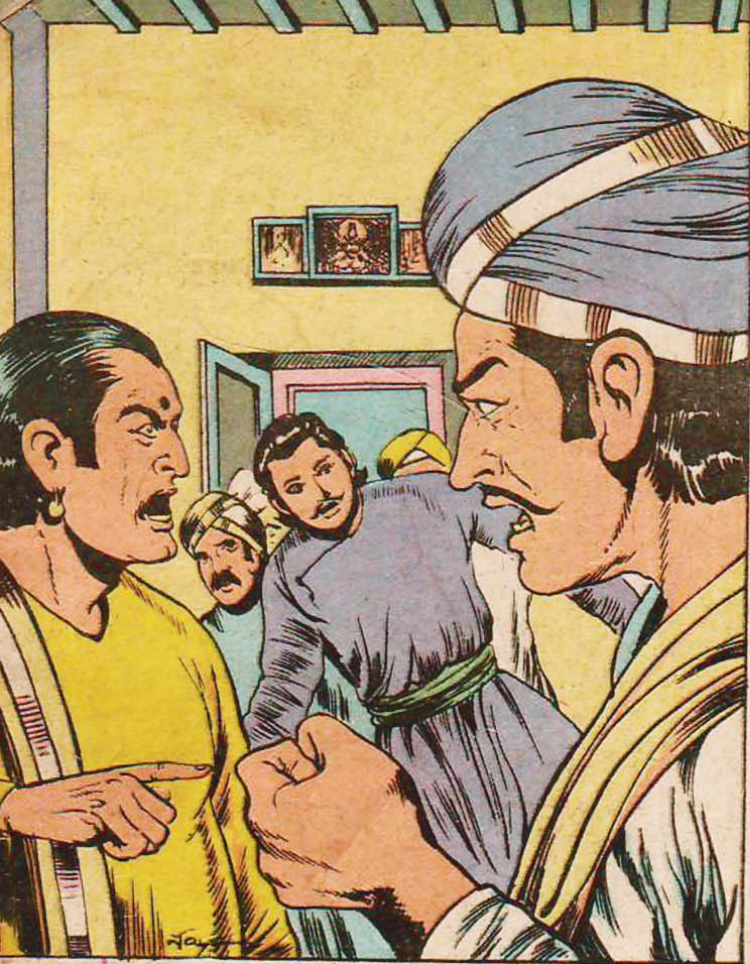
ଶିବବାବୁ, ତମେ ତ କ'ଣ ବଡ଼ ଭୋଜିଟାଏ ଦେଉଛ ! କଥା କ'ଣ ? ଏଥର ବୋଧହୁଏ ଫସଲ ବହୁତ ହୋଇଛି, ନୁହେଁ ?”

“ନାଁ ସେମିତି କିଛି ତ ନୁହେଁ । ବରଂ ଭୋଜି ଖାଇବା ଲୋକେ ମୋର ଭଲ ଫସଲ ହେଲେ ସେଥିରେ ନଜର ଦେବେ ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ଭୋଜି ଦେଉଛି ।” ଶିବ କହିଲା ।

ଅଶୋକ ଏ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ମନେ ମନେ ରାଗି ଯାଇ କହିଲା, “ହଁ ସେଇଥିପାଇଁ ବୋଧେ ମୋର ଏବର୍ଷ ଭଲ ଫସଲ ହୋଇନାହିଁ । ମୁଁ ତ କାହାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇନାହିଁ !”

“ତା' ହେଲେ ତମେ କ'ଣ କହୁଛ ତୁମ ଫସଲ ମୋର ନଜର ଲାଗିବାରୁ ଖରାପ ହୋଇଗଲା ?” ଶିବ ରାଗି ଯାଇ କହିଲା ।

“ନାଁ ମୁଁ ତ ସେକଥା କହିନାହିଁ । ତମେହିଁ କହିଲ ଆମମାନଙ୍କର ନଜର ଲାଗିବା

ଭୟରେ ତମେ ଭୋଜ ଦେଉଛ ।” ଅଶୋକ କହିଲା ।

ଏଇ କଥା ନେଇ ଫମେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଙ୍କର ଝଗଡ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଓ ଦୁହେଁ ରାଗି ଉଠି ପରସ୍ପରକୁ ଦାବନ ଦେବାରେ ଲାଗିଲେ । ପାଟି ଶୁଣି ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ଚାରିପଟେ ଜମା ହୋଇଗଲେ । ଶଙ୍କର ଶୀଘ୍ର ସେଠାକୁ ଯାଇ ଶିବକୁ ଗୋଟାଏ ପଟକୁ ଟାଣି ନେଇ କହିଲା, “ଶିବ, ଏ ଘର ତୋର, ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଡାକିଛ । ତୁ ଏପରି ରାଗିବା ଶୋଭାପାଏ ନାହିଁ । ଟିକିଏ ସହ୍ୟଗଲେ କ’ଣ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ? ଏଇ ଛୋଟ କଥାକୁ ନେଇ ଗୋଟାଏ ଆନନ୍ଦ ଦିନରେ ଏପରି ଅସ୍ତ୍ରୀତକର

ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା କ’ଣ ସୁନ୍ଦର ? ତୁମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଙ୍କ ଭିତରେ ଯଦି ପୂର୍ବରୁ କିଛି ଶନ୍ଦିଭା ଥାଏ ତେବେ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବରଂ ସେସବୁ ଭୁଲିଯିବା ଉଚିତ ।”

ଶଙ୍କରର ଏପରି କଥାରେ ସମସ୍ତେ ଶୁଣି ହେଲେ ଓ ଶଙ୍କରକୁ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ଝଗଡ଼ା ତ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ଶିବ ମନ ଭିତରେ ଏକଥା ଶୁଣି କରି ରଖିଲା । ଭୋଜ ଶେଷ ହେବା ପରେ ଶିବ ଆଉ ଶଙ୍କର ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲାନାହିଁ । ଯେଉଁଠି ଦେଖେ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଚାଲିଯାଏ । ଏମିତି କେତେଦିନ ଚାଲିଗଲା । ଦିନେ ଶଙ୍କର ଶିବ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଶିବର ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା, “ଭଉଜ, ଶିବ ମୋତେ ଦେଖିଲେ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଚାଲି ଯାଉଛି, କଥା କହୁନା, କ’ଣ ହୋଇଛି ?”

ଶିବର ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲା, “ସେ ତୁମ ଉପରେ ରାଗିଛନ୍ତି । ସେଦିନ ସବୁ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ତମେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ପସନ୍ଦ ନ କରି ଉପଦେଶ ଦେଲ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ଅପମାନ ହେଲା । ତେଣୁ ସେ ଏପରି ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ।”

“ଆଜ୍ଞା, ଏପରି କଥା ? ଆମର କେତେ ଦିନର ବନ୍ଧୁତ୍ତ୍ବକୁ ଏପରି ଏଇ ଟିକିଏ କଥାରେ ସେ ଭାଙ୍ଗି ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ପୁଣି ଅନ୍ୟ ଲୋକର କଥାରେ ? ସିଏ ନିଜେ ମତେ ଦୁଇଟା

ମାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସହିଥା'ନ୍ତି ଏକଥା କ'ଣ ସେ ଜାଣେନାହିଁ ?” ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ଶଙ୍କର କହିଲେ ।

“ତମେ ତ ତାଙ୍କ ଦୁର୍ଗୁଣ ଜାଣିଛ । ଟିକେ କଥାରେ ଗୁଣିଯା'ନ୍ତି । ତମେ ମୋ ସହିତ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛ ଶୁଣିଲେ ମୋ ଉପରେ ଗୁଣିବେ । ତମେ ନିଜେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଏ କଥାର ସମାଧାନ କର ।” ଶିବର ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଶିବର ପୁଅ ହଠାତ୍ ବେମାର ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଶଙ୍କର ଆତ୍ମବେଦ କିଛିଟା ପଡ଼ିଥାଏ ବୋଲି ଗ୍ରାମରେ ଯାହାର ଦେହ ଶରୀର ଦୁଏ ତା' ପାଖକୁ ଔଷଧ ପାଇଁ ଆସନ୍ତି । ଶିବର ପରିବାର ସବୁବେଳେ ଶଙ୍କରଠାରୁହିଁ ଔଷଧ ଖାନ୍ତି । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଶିବ ଶଙ୍କର ପାଖକୁ ନଯାଇ ବାହାର ବୈଦ୍ୟ ପାଖକୁ ଗଲା । ପୁଅ ଭଲ ହେଲା ନାହିଁ ।

କିଛି ଦିନ ଧରି ଯେତେ ଚିକିତ୍ସା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଫଳ କିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ଏକ ଅଭିଭୂତ ରୋଗ ଧରିଛି । ଏହିପରି ବିପଦ ସମୟରେ ଜଣେ ସାଧୁ ସେଠାରେ ଆସି ପଡ଼ିଥିଲେ । ଶିବ ଭାବିଲା ଏଇ ସାଧୁ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ କରିଦେବେ । ସେ ସାଧୁଙ୍କୁ ସବୁକଥା କହିଲା ।

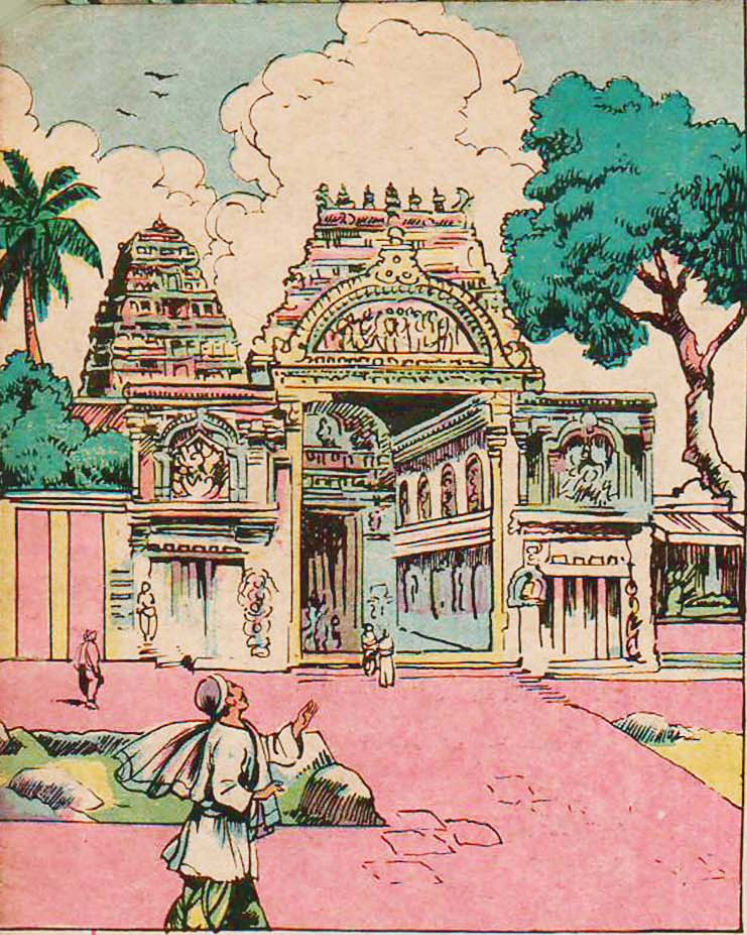
ସାଧୁ ଦୟାକରି ତା' ଘରକୁ ଯାଇ ପିଲାକୁ ଦେଖି କହିଲେ, “ଏ ରୋଗ ତୁମମାନଙ୍କ

କୁକାର୍ଯ୍ୟ ଫଳରୁ ହୋଇଛି । ତୁମ ଭିତରେ ସ୍ୱାର୍ଥ, ମୋହ, ଗର୍ବ, ଦ୍ୱେଷ ଆଦି ଅତିମାତ୍ରାରେ ଅଛି ବୋଲି, ତାହାହିଁ ପିଲା ଦେହରେ ରୋଗ ଭାବରେ ଦେଖା ଦେଇଛି ।”

“ସାଧୁବାବା, ମୋ ବିଷୟରେ ଦୁଏତ କିଏ ଆପଣଙ୍କୁ ଭୁଲ ଧାରଣା ଦେଇଛି । ମୁଁ ସବୁ ସହିନିଏ । ବିଶେଷତଃ ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପୁଅ ପାଇଁ ମୁଁ ସବୁ କିଛି କରିପାରେ ।”

“ତେବେ ଶୁଣ । ଏଠାରୁ ଆଠକୋଶ ଦୂରରେ ଶିବମନ୍ଦିର ଅଛି । ମୁଁ ଯେଉଁ ଔଷଧ ଦେଉଛି ସେ ପୂଜାଟି ହାତରେ ନେଇ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହରେ ସ୍ପର୍ଶ କରାଇ ଫେରିଆସ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ଓ ପୁଡ଼ିଆଟି ଦେଲେ ।

ପୁଣି ସାଧୁ କହିଲେ, “ଆଉ ମନେରଖ ବାଟରେ କେଉଁଠି ବିଶ୍ରାମ କରିବ ନାହିଁ ଆଉ ମନରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତି କୁତ୍ସାବନା ରଖିବ ନାହିଁ । ଦର୍ଶନ କରି ଔଷଧ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ଚରଣଶାଢ଼ି ଲେଉଟି ଆସିବ ।”

କେତେ ଦଣ୍ଡା ପରେ ଶିବ ଲେଉଟି ଆସିଲା ଔଷଧ ସହିତ । ସେ ସାଧୁଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ସାଧୁବାବା, ଏବେ ମୁଁ ଏ ଔଷଧ ପୁଅକୁ ଖୁଆଇବି ?”

“ଆରେ, ରୁହ ଟିକିଏ । ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇସାର । ତୁମେ ଯିବା ପରେ ପରେ ମୁଁ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ପଚାରି ରୁହୁଛି ଯେ ତୁମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚଢ଼ା ଲୋକ ଓ ସ୍ୱାର୍ଥପର; ନିକଟ

ଅଞ୍ଚଳରେ ତୁମେ ତୁମ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସହିତ ବିନା କାରଣରେ ଝଗଡ଼ା କରିଛ । ସ୍ୱାର୍ଥପର ଲୋକର ପରିବାରରେ ଶେଷ ସବୁଦିନ ଲାଗି ରହିଥାଏ । ମୋର ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି ଦୁଏତ ଔଷଧ କାମ କରି ନପାରେ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

“ସାଧୁବାବା, ଏସବୁ କଥା କିଏ ମୋ ନାମରେ ଆପଣଙ୍କୁ କହିଲା ? ଯେଉଁମାନେ ମୋ ପ୍ରତି ଇର୍ଷ୍ଟ କି ସେମାନେ ମୋତେ ସହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତଶୀଳ ।” ଶିବ କହିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା, ତୁମ କଥା ଯଦି ଠିକ୍ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ତୁମେ ତୁମ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହିତ ଝଗଡ଼ା କରି କାହିଁକି ଅଲଗା ରହିଛ ? ଶିବ ମନ୍ଦିର ଏତେ ଦୂର । ସେଥିରେ ପୁଣି ପାଷାଣ ପ୍ରତିମା ତମେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଷୋଳକୋଶ ଦଉଡ଼ିଗଲା । ମୁଁ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ମୋ କଥା ମାନିଗଲା । ଆଉ ଫିଲବେଲରୁ ଗଡ଼ ଉଠିଥିବା ବନ୍ଧୁତା ତମେ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଏଇ କଥା ଟିକିଏରେ କାଟି ଦେଇ ପାରିଲା ? ଏଇ ତମର ସହନଶୀଳତାର ପରିଚୟ ?” ସାଧୁ କହିଲେ ।

“ସାଧୁବାବା, ଆପଣ ଯଦି ମୋର ସହନଶୀଳତାର ପ୍ରମାଣ ନେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ଆଦେଶ କରନ୍ତୁ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ କରି ଦେଖାଇ ଦେବି ।” ଶିବ କହିଲା ।

“ମୁଁ ଶୁଣିଲି ତମେ ତମର ଜଣେ ଶୁଭକାଂକ୍ଷୀ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହ ଝଗଡ଼ା କରି ବନ୍ଧୁତ୍ବ କଟାଇ ଦେଇଛ । ତମର ଯଦି ଦମ୍ଭ ଓ ଅଭିମାନ ନଥାଏ, ତେବେ ତା’ ଘରକୁ ଯାଇ ତା’ ପାଖରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ମିଳମିଶା ହୋଇଯାଅ, ନହେଲେ ପୁଅର ଔଷଧ କାଟୁ କରିବ ନାହିଁ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

“ଠିକ୍ ଅଛି, ପୁଅର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ମୁଁ ସବୁ କରିପାରେ । ଦେଖନ୍ତୁ ମୁଁ ଏବେ ଯାଇ ସବୁ ଠିକ୍ କରି ଦେଉଛି ।” କହିଲା ଶିବ ।

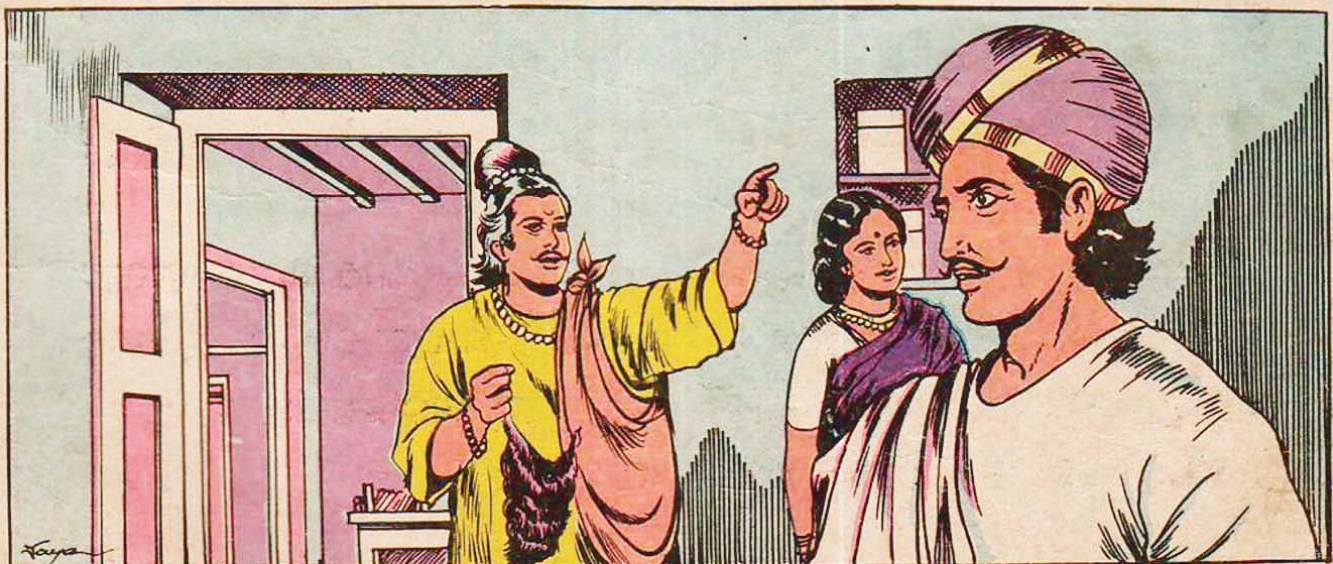
“ନା, ନା, ଶିବ ତମେ ଯଥେଷ୍ଟ ରାସ୍ତା ଯାଇ ଫେରିଛ, ତମକୁ ଦୂରକୁ ପଠାଇ କଷ୍ଟଦେବା ମୋର ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ । ପ୍ରମାଣ ଏଇଠି ହେବ । ଆସ ।” କହି ସାଧୁ ମୁହଁରୁ ମିଛ ଦାଢ଼ନଶ କାଢ଼ିଦେଲେ । କହିବା ବାଦୁଲା, ଶଙ୍କରହିଁ ସାଧୁବାବାର ଛଦ୍ମବେଶରେ ସେଠାକୁ ଆସିଥିଲା ।

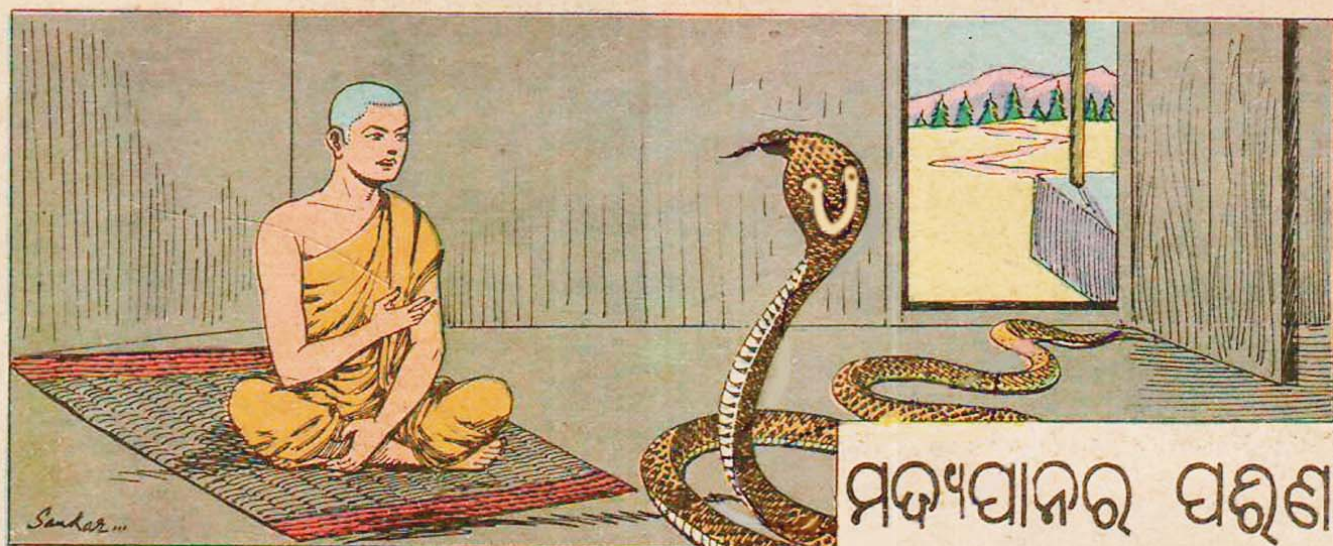
ଶିବ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା, “ଆରେ ତୁ?” କହି ଆନନ୍ଦରେ ଆସି ଶଙ୍କରକୁ

କୁଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲା ଓ କହିଲା, “ମୋତେ ଭଲ କ୍ଷମାକର । ସବୁ ମୋରି ଦୋଷ । ଏବେ ପୁଅକୁ ବଞ୍ଚାଇ ଦେ ।”

“ପାଗଲ ହେଲା ନା କ’ଣ? ତୋତେ ବାଟକୁ ଆଣିବାକୁ ମୁଁ ଓ ଭଉଁଜ ଏ ନାଟକ ରଚନା କରିଥିଲୁ । ପୁଅ ତିନିଦିନ ହେଲା ପୁରା ଭଲ ହେଲାଣି, ମୋ ଔଷଧରେ । ମୋ କଥା ମାନି ସେ ଶୋଇ ରହିଛି ।” ଏହା କହି ସେ ପୁଅକୁ ଚାହିଁ କହିଲା, “ବାପ ମୂଳା, ଉଠି ଆସ ତ । ତୋର ପାରିଶ୍ରମିକ ଚକୋଲେଟ ନେଇ ଯା । ଏବେ ତୋର ଭୂମିକା ଶେଷ ।”

ଏକ ସମୟରେ ଶିବ, ତା’ ସ୍ତ୍ରୀ, ଶଙ୍କର ଓ ମୂଳା ସମସ୍ତେ ହୋ ହୋ କରି ହସି ଉଠିଲେ । ପୁଣି ଦୁହଁଙ୍କର ମିତ୍ରତା ବଢ଼ି ଉଠିଲା, ଏଥରକ ସେମାନଙ୍କ ମିତ୍ରତା କେବେ ଭାଙ୍ଗିବାର କେହି ଦେଖିନି । ଦୁହେଁ ଜୀବନ ସାରା ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ଖୁସିରେ ରହିଲେ ।

ମଦ୍ୟପାନର ପରିଣାମ

ବ୍ରହ୍ମଦତ୍ତ ସେତେବେଳେ କାଶୀରେ ରାଜତ୍ବ କରୁଥାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ବୋଧିସତ୍ତ୍ବ ଏକ ପବିତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ନେଲେ । ବିଂଶବର୍ଷ ବୟସରେ ପଦାର୍ପଣ କରିବାର ବହୁ ପୁରୁଷ ସେ ନାନା ଶାସ୍ତ୍ରରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଲଭ କରିଥିଲେ ।

ବୋଧିସତ୍ତ୍ବଙ୍କର ମାତା ପିତା ତାଙ୍କୁ ବିବାହ ଦେବାପାଇଁ ଚାହୁଁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ବିବାହ ନ କରି ସନ୍ନ୍ୟାସ ବ୍ରତ ନେଇ ହିମାଳୟକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେଠାରେ ସେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଆଶ୍ରମ କରି ରହିଲେ ।

ଅନେକ ଦିନ ପରେ, ଥରେ ସେ ଶିଷ୍ୟଗଣ ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ଉପଦେଶ କଲେ । ସେ ଶ୍ରାବସ୍ଥୀ, ଭଦ୍ରାବତୀ ଓ ଅବଶେଷରେ ଅମୃତାର୍ଥରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେହି ଉପରେ ଜଣେ ମୁନିଙ୍କର ଆଶ୍ରମ ଥିଲା । ସେଇ

ଆଶ୍ରମରେ ଅମୃତକାର୍ତ୍ତିକ ନାମକ ଏକ ଭୟଙ୍କର ବିଷଧର ସର୍ପ ରହୁଥାଏ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ବୋଧିସତ୍ତ୍ବ ଓ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସର୍ପ ବିଷୟରେ ସାବଧାନ କରିବା ଦେଇ କହିଲେ ଯେ ଯେପରି ସେମାନେ ସେ ଆଶ୍ରମରେ ପ୍ରବେଶ ନ କରନ୍ତୁ । ବୋଧିସତ୍ତ୍ବ ମୌନ ରହିଲେ ।

ବୋଧିସତ୍ତ୍ବଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଶିଷ୍ୟ ସାଗତ-ସ୍ଥବର ମନ୍ତ୍ରଶାସ୍ତ୍ରରେ ଥିଲେ ପ୍ରବୀଣ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସେ ଥିଲେ ଅସାଧାରଣ ସାହସୀ । ସେ ବୋଧିସତ୍ତ୍ବ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୁରୁଗଣଙ୍କୁ ନ କହି ସେହି ଆଶ୍ରମକୁ ଯିବା ଚାହୁଁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଆଶ୍ରମରେ ମୁନି ନ ଥିଲେ । ସାଗତସ୍ଥବର ଆଶ୍ରମରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଗୋଟାଏ ଆସନ ପଲାଇ ଘରର ମଝିରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ । ତତ୍ତ୍ବଶାସ୍ତ୍ର ପୁରୋହିତ ସର୍ପ ଆସି ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପଶା ଟେକି ଛୁଡ଼ା ହେଲା ।

ସାଗତସ୍ଥବାର କିଛି ବି ବିଚଳିତ ହେଲେ ନାହିଁ, ବରଂ ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ ତୁମ ନାମ, ଅମ୍ବକକାର୍ତ୍ତିକ ?” ଏକଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ସାପ ଫୁଙ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ଓ ତା’ ମୁହଁରୁ କଳଧୁଆଁ ବାହାରିଲା । ସ୍ଥବାର ମଧ୍ୟ ନିଜ ମୁହଁରୁ କଳଧୁଆଁ ବାହାର କଲେ । ତା’ପରେ ସାପ ମୁହଁରୁ ଅଗ୍ନି ବାହାରିଲା । ସ୍ଥବାର ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ କଲେ । ଏହିପରି କିଛି ସମୟ ଧରି ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରକୁ ନିଜର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଶକ୍ତି ଦେଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସ୍ଥବାରଙ୍କର ନିର୍ଭୟତା ଦେଖି ସାପ ନିଜ ଫଣାକୁ ତଳକୁ କରି ସେଠାରୁ ବୁଲି ପଡ଼ି ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସ୍ଥବାର କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ତା’ର ଲମ୍ବି ଧରି ଟାଣି ଆଣି ପଚାରିଲେ, “ଅମ୍ବକକାର୍ତ୍ତିକ, ମୁଁ ଜାଣେ ଏ ଜାତିରେ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଆସିଥିବା କେତେକ ଲୋକ ତୋ ଯୋଗୁ ପ୍ରାଣ ଦେଇଛନ୍ତି ।” ଏତକ କହି ସେ ବଳପୂର୍ବକ ଅମ୍ବକକାର୍ତ୍ତିକର ବିଷଦାନ୍ତ ସବୁ ଝାଡ଼ି ଦେଇ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ।

ଏହି ଘଟଣା ପରେ ବୋଧସତ୍ତ୍ୱ ଓ ଶିଷ୍ୟଗଣ ଯାଇ କୌଶାୟି ନଗରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସର୍ପ ବିଷୟକ ଘଟଣା ଗୁରୁଆଡ଼େ ପ୍ରଚାର ହୋଇଗଲା । କୌଶାୟି ନଗରର ଲୋକମାନେ ବୋଧସତ୍ତ୍ୱଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟଗଣଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ସମ୍ମର୍ଦ୍ଦନା କଲେ ।

ପରଦିନ ସକାଳେ, ସେହି ନଗରର କେତେକ ଅଧିବାସୀ ସ୍ଥବାରଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତେବେଳେ ସ୍ଥବାର କେତେକ ଗୁରୁଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଏକ ବୃକ୍ଷଛାୟାରେ ବସିଥିଲେ । ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନାମ କରି କହିଲେ, “ଆପଣ ତ ହିମାଳୟରୁ ଆସିଛନ୍ତି । ସେଠି ଅନେକ ଜନିଷ ମିଳିବା କଷ୍ଟ । ଯଦି କିଛି ଜନିଷ ଆପଣଙ୍କର ଦରକାର ହୁଏ ତ ଆମକୁ କହନ୍ତୁ । ଆମେ ତୁରନ୍ତ ଆଣି ଦେବୁ ।”

ସ୍ଥବାର ଚାପୁରୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଗୁରୁଭାଇମାନେ କହିଲେ, “ଭଦ୍ରଜନେ, ଆମେ ଏକ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନ୍ତ୍ର ପାତ୍ର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ । ତମେମାନେ ଯଦି ଏହା ପାଇବ ତେବେ ପଠାଇ ଦେବ ।”

ସେ ଲୋକମାନେ ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ ।
 ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଦୁର୍ଲଭ ମଦ୍ୟ କଥା
 କହିଥିଲେ, ସେମାନେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନକୁ
 ବୁଝାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସେକଥା
 ନ ବୁଝି ସତରେ କିଛି ଭଲ ମଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ
 କଲେ । ସେମାନେ ଆସି ସେ କଥା କହିବାରୁ
 ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନେ ହସିଲେ । କିନ୍ତୁ ସ୍ଥଗର
 ମନେ ମନେ କୌତୁହଳୀ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ
 ସହ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ।

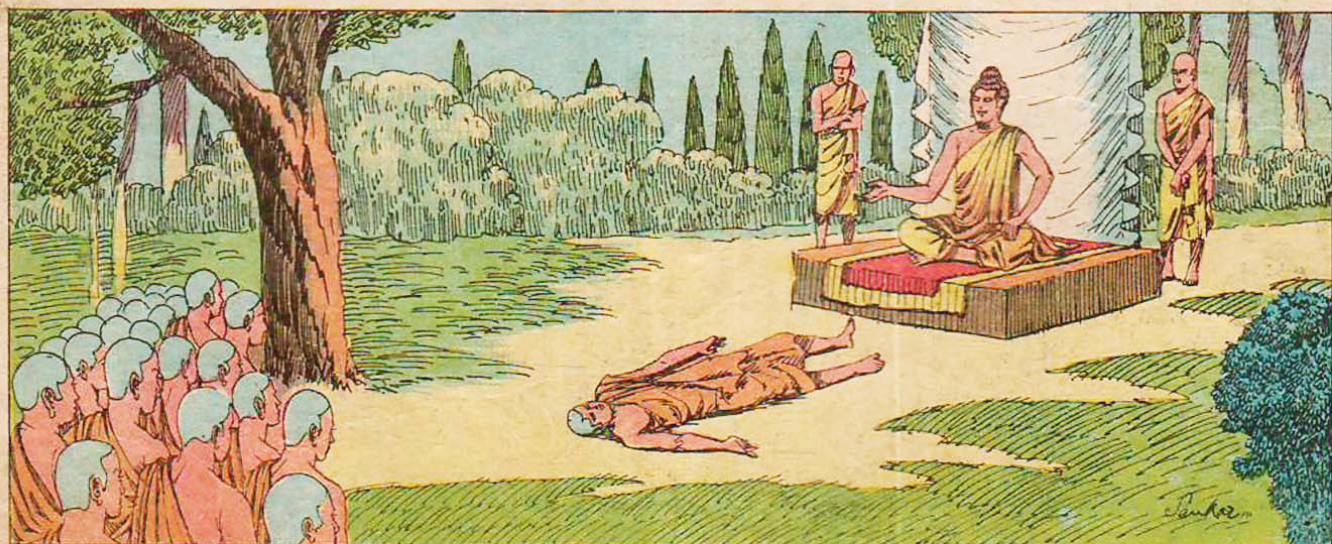
ସେମାନେ ସ୍ଥଗରଙ୍କୁ ନେଇଗଲେ । ସେ
 ମଦ୍ୟପାନ କଲେ ଓ ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଭୂମି
 ଉପରେ ଲେଟି ପଡ଼ିଲେ । ଗୁରୁଭାଇମାନେ
 ତାଙ୍କର ଏହି ଦୁର୍ବଳତା ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଟେକି
 ନେଇ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଦ ପାଖରେ ଲେଟାଇ ଦେଲେ
 ଯେପରି ତାଙ୍କର ମଥା ଗୁରୁଙ୍କ ପାଦକୁ ସ୍ପର୍ଶ
 କରିବ ।

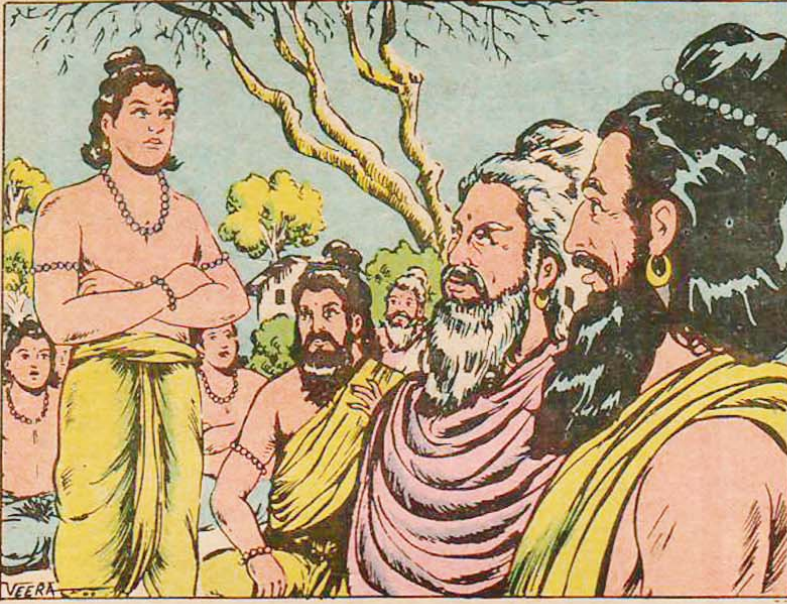
ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ସ୍ଥଗର ଏକଥା ଦେଖି ଚାଲିଗଲେ
 ଓ ଓଲଟି ପଡ଼ି ନିଜ ପାଦ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଡ଼କୁ

କରି ପଡ଼ି ରହିଲେ । ଏକଥା ଦେଖି ବୋଧସତ୍ତ୍ୱ
 ହସିଲେ ଅନ୍ୟ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ,
 “ଅମୃତାର୍ଥରେ ଭୟଙ୍କର ସର୍ପକୁ ଦମନ
 କରିବାଲା ଲୋକ କ’ଣ ଏଇ ? ଏପରି
 ଦୁର୍ବଳତାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ? ହାୟ, ଇଏ ଏବେ ତ
 ବିଷଦ୍ୱାନ ଛେଟ ଜଳସର୍ପଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ବଣ
 କରିପାରିବ ନାହିଁ ।”

“ତାହାହେଲେ ତମେ ଏ ଘଟଣାକୁ କେବେ
 ଭୁଲ ନାହିଁ । ମହିଷପାନ ଯେ କେବଳ
 ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ କରାଏ ତାହା ନୁହେଁ, ଆତ୍ମର ମଧ୍ୟ
 ଚିତ୍ତଭ୍ରମ କରାଏ । ତେଣୁ ମନେରଖ ଆଜିଠାରୁ
 କୌଣସି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଏହା ସ୍ପର୍ଶ ସୁଦ୍ଧା କରିବ
 ନାହିଁ ।” ବୋଧସତ୍ତ୍ୱ ଶମ୍ଭୁର ହୋଇ କହିଲେ ।

ମଦ୍ୟନିଶା ଛାଡ଼ିଗଲା ପରେ ସ୍ଥଗର ଉଠି
 ପଡ଼ି ବୋଧସତ୍ତ୍ୱଙ୍କ ପାଦରେ ପଡ଼ି ବହୁ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ
 କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତା’ପରେ ବୋଧସତ୍ତ୍ୱ
 ତାଙ୍କୁ ଉଠାଇଲେ ଓ ମଦ୍ୟପାନର କୁପରିଣାମ
 ବିଷୟରେ ବୁଝାଇଲେ ।

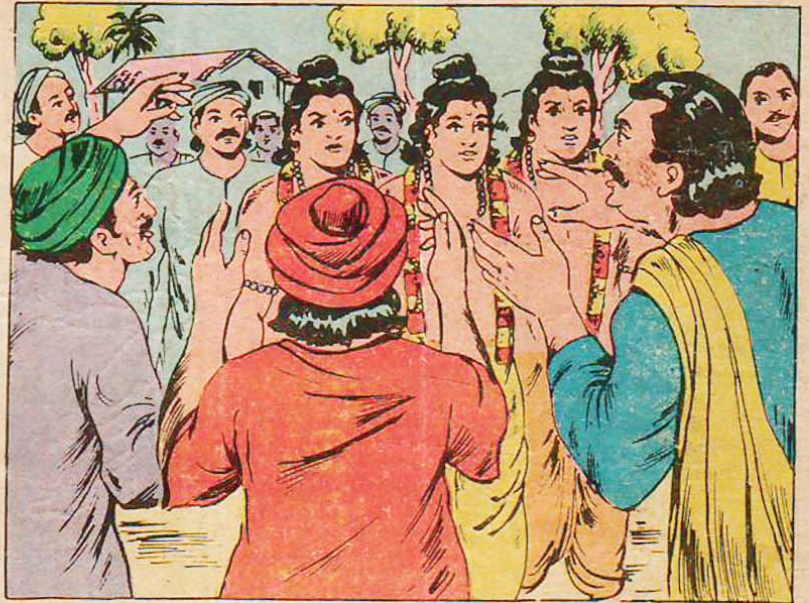

ଭରତର ନନ୍ଦନୀ

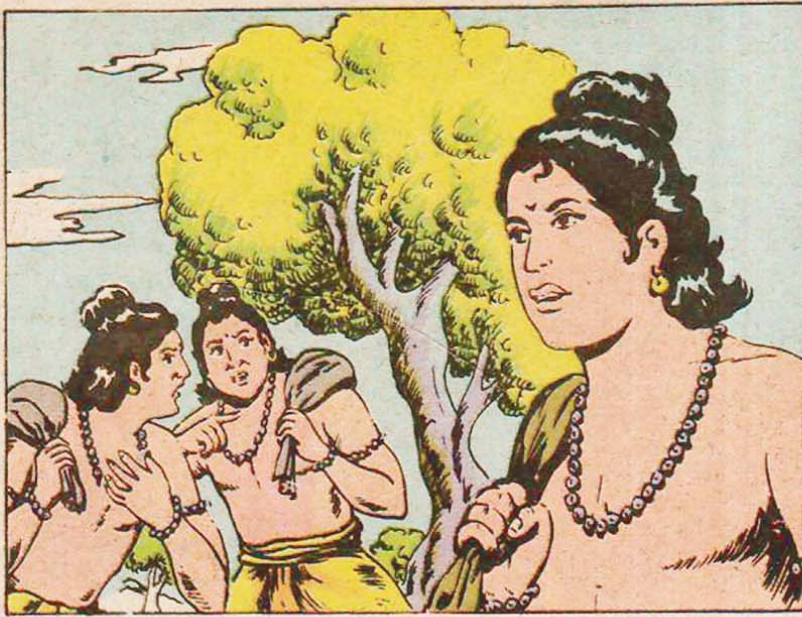
ସରସ୍ୱତୀ

ରାଣି ଗୌତମଙ୍କର ତିନି ପୁତ୍ର ଥିଲେ ।
ଏକକ, ଦ୍ୱିତ ଏବଂ ତୃତ । ସାନ
ତୃତ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି, ବିଦ୍ୟା ଓ
ଆଚରଣ ଯୋଗୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟ
ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ରାଣିମାନେ
ତୃତର ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିଲେ ।

କ୍ରମେ ଗୌତମ ରାଣିଙ୍କର ତିନି ପୁତ୍ରଯାକ
ବଡ଼ ହେଲେ । ଥରେ ଦୂରରେ ଥିବା
ରାଣିଙ୍କର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଦେଶା
କରିବା ନିମନ୍ତେ ତିନିଜଣଯାକ ରାଣିପୁତ୍ର
ଆଶ୍ରମରୁ ବାହାରିଗଲେ । ଶିଷ୍ୟମାନେ
ସେ ତିନିଜଣଙ୍କୁ ବହୁତ ଆଦର
ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଜଣାଇଲେ ଏବଂ ପ୍ରବର
ଗୋଧନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପହାର
ଦେଲେ ।

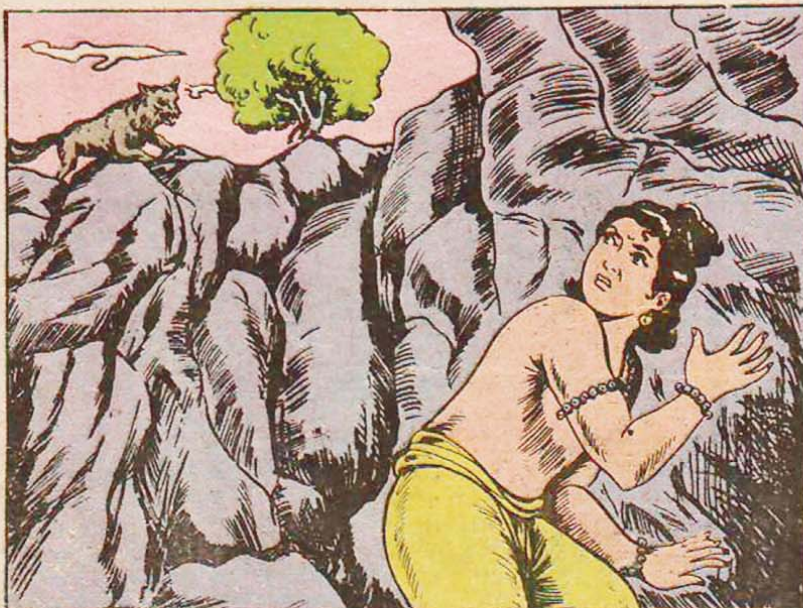

ସେସବୁ ସମ୍ପଦ ଧରି ତିନି ରାଣିପୁତ୍ର
ଆଶ୍ରମକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିଲେ ।
ଗୋଟିଏ ଶୁଭମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଆସୁଥିଲା ବୋଲି
ସେମାନେ ଜାଣିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ
ଯଜ୍ଞ କଲେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ସିଦ୍ଧି
ମିଳିବ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଯଜ୍ଞ
କରିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ କରି ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ
ଖୋଜୁଥିଲେ ।

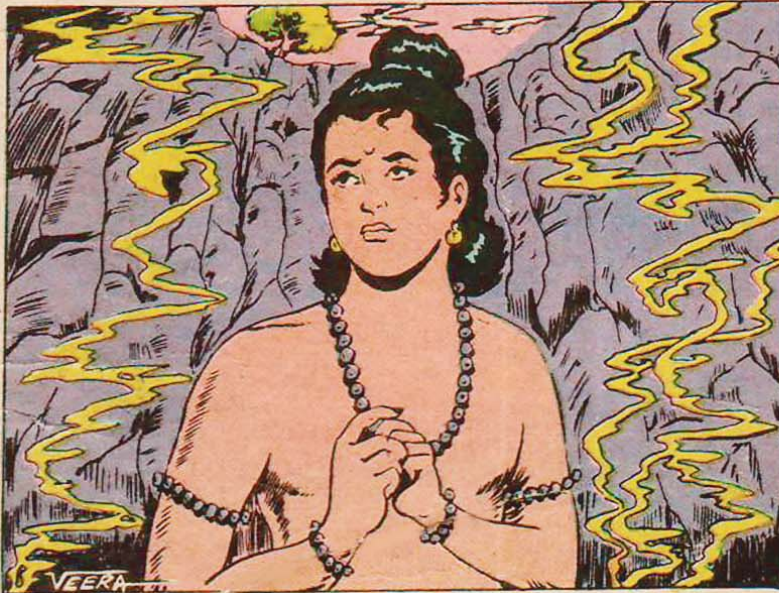
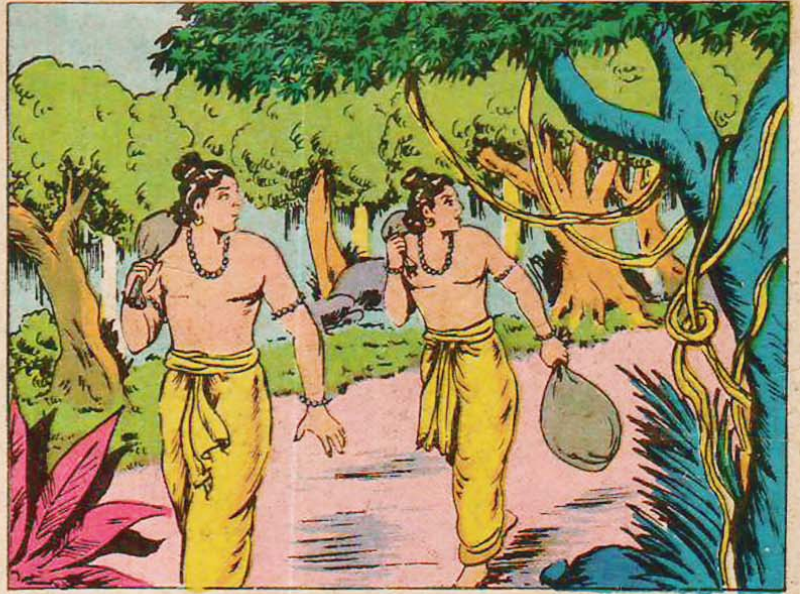
ଦୁଇ ବଡ଼ଭାଇ ସିତିକୁ ବହୁତ ଭୟା
କରୁଥିଲେ । ବାଟରେ ଦୁହେଁ ସିତିକୁ
ସେମାନେ ପାଇଥିବା ଧନସମ୍ପଦରୁ
ବହୁତ କରିବାକୁ ଛିରି କଲେ । ସିତି
ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବରେ ବାଟ ଚାଲୁଥାଏ ।
ସେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଶତ୍ରୁମନ୍ତ ବସନ୍ତରେ ତାକୁ
କିଛି ଜଣା ନଥାଏ ।

ଏକ ବୁଢ଼ା ମୂଳରେ ଗୋଟାଏ ଢେଢ଼ା
ବସି ଚିତ୍କଣ୍ଠା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ ।
ଏକକ ଏବଂ ଦ୍ଵିତ ସେ ଢେଢ଼ାକୁ ଦୂରରୁ
ଦେଖି ପକାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟାଏ
ଗଛ ଚଢ଼ିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ସିତି ଆସଣା
ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ମଗ୍ନ ଥାଇ ସେ ଢେଢ଼ା
ବସନ୍ତରେ କିଛି ଜାଣିପାରି ନଥାଏ ।
ହଠାତ୍ ଢେଢ଼ା ତା' ଆଗକୁ ବାହାରି
ପଡ଼ିଲା ।

ସିତି ଚମକିପଡ଼ି ଢେଢ଼ା କବଳରୁ ଖସି
ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । କିନ୍ତୁ ଢେଢ଼ା
ଆଗରେ ସେ ବା କେତେ ସୀମିତରେ
ଦୌଡ଼ି ପାରନ୍ତା ? ସେ ଗୋଟାଏ
ଖାତ ଭିତରକୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଢେଢ଼ା
କିଛି ସମୟ ସେ ଖାତ ମୁହଁ ଗୁରୁକଡ଼େ
ଚକ୍କର ଦେଇ ତା'ପରେ ସେଠାରୁ
ପଳାଇଗଲା । ସିତି ଖାତ ଭିତରୁ
ତାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ନିମନ୍ତେ
ଭଲମାନଙ୍କୁ ଡାକ ପକାଇଲା ।

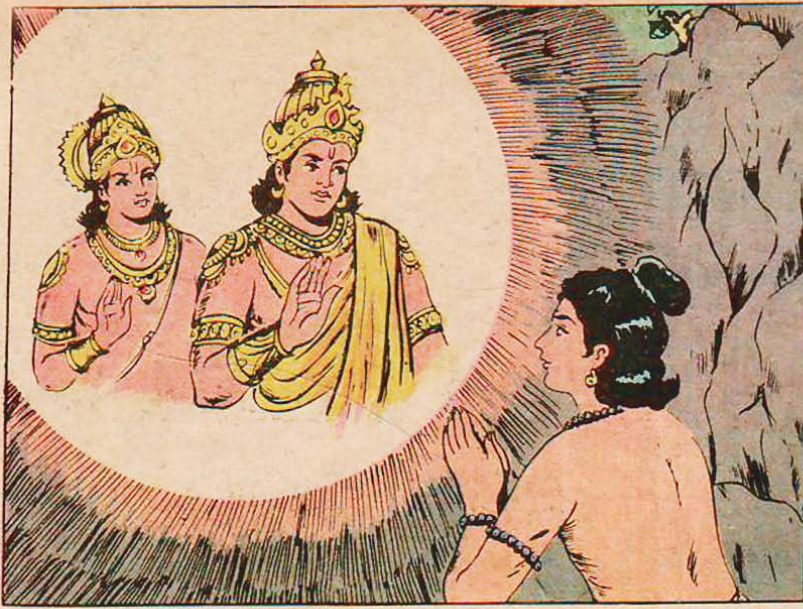
କିନ୍ତୁ ଭାଇମାନେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ।
 ହେଟା ସେଠାରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବା ପରେ
 ସେମାନେ ତଳକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ ହିତ
 ତା' ନିଜ ଥଳଟି ଶାନ୍ତ ମୁହଁରେ ପକାଇ
 ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସେ ଥଳଟି
 ଧରି ତରବରରେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।
 ହିତର ଡାକ ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ।

ଏଣେ ପକ୍ଷ ମୁହଁ ଉଠାଗଲେ ଆସୁଥାଏ ।
 ହିତ ବଡ଼ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲା, କିନ୍ତୁ
 କରବ ବା କ'ଣ ? ତେବେ ସେ
 ପେଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଛି, ସେହୁ
 ପରିସ୍ଥିତିରେହିଁ ପକ୍ଷ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ
 କଲା । ଶାନ୍ତ ଭିତରେ ଥିବା ଦୁର୍ଦ୍ଦା-
 ଦଳକୁ ସେ ଅଗ୍ନି ବୋଲି ଧାରଣା
 କଲା । ଗୋଟାଏ ଗାତରେ ଥିବା
 ସାମାନ୍ୟ ପାଣିକୁ ସେ ଘୃତ ଗୋଲ
 ଲାଗି କଲା ।

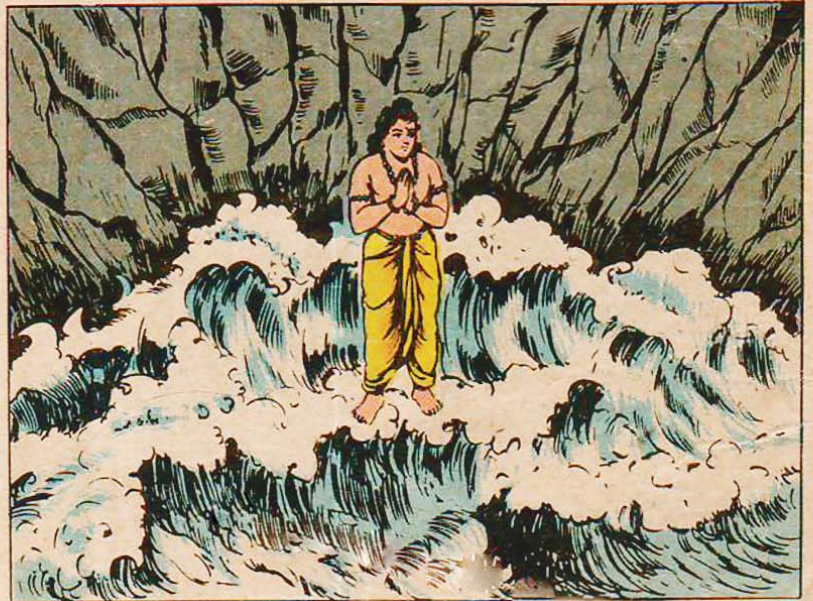
ତେଣେ ଦୁଇ ବଡ଼ ଭାଇ ଅନ୍ୟ ଏକ
 ସ୍ଥାନରେ ପକ୍ଷର ଆନ୍ଦୋଳନ କଲେ ।
 ପାଖ ଗାଁରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀ ସଂଗ୍ରହ
 କରି ସେମାନେ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ କରି
 ଆହୁତି ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ
 ମନରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବା ଭକ୍ତି ନଥିଲା । ମନ୍ତ୍ର
 ମଧ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧ ଭାବରେ ସେମାନେ ଉଚ୍ଚାରଣ
 କରିପାରୁ ନଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ
 ପକ୍ଷ ନିଷ୍ଫଳ ହେଲା ।

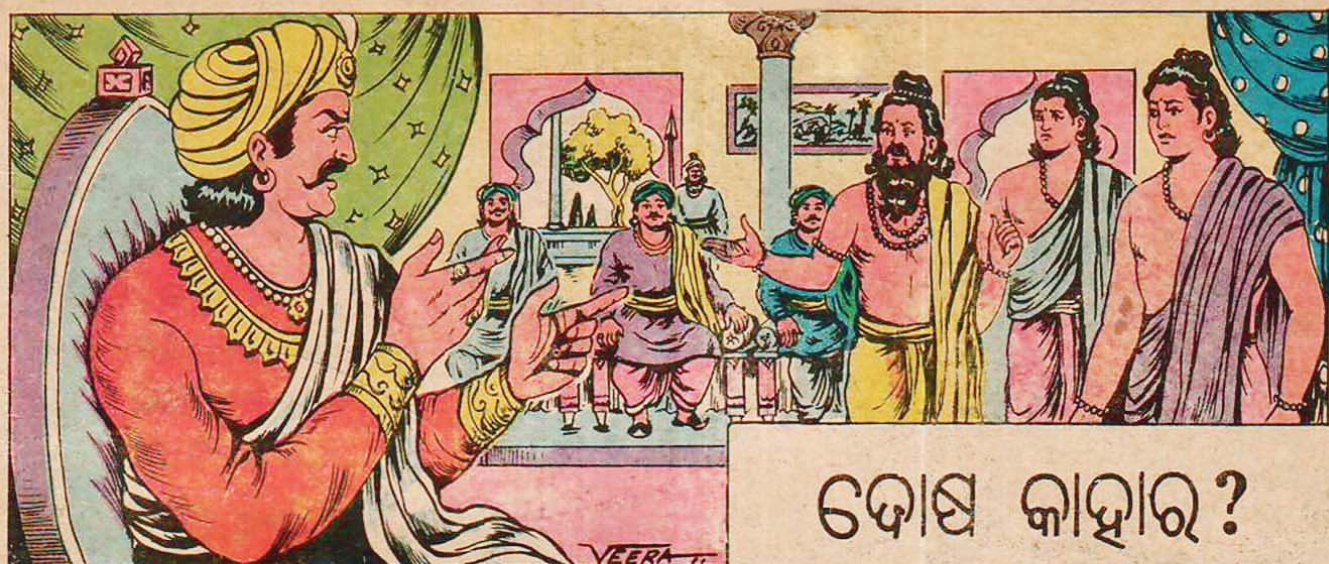

ହିତର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତିରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ
ତା' ଆଗରେ କିନ୍ତୁ ଦେବତାମାନେ
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହେଲେ ଓ ତାକୁ ବର ମାଗିବାକୁ
କହିଲେ । ହିତ କରଯୋଡ଼ି କହିଲା,
ସେ ଖାତରେ ଥିବା ଜଳ ଯେପରି
ଯଜ୍ଞର ଉପଯୁକ୍ତ ହେଲା ଭଲ ପରିହ
ହୁଏ । ତା'ର ଯାହା ହେଲେ ମଙ୍ଗଳ
ହେବ, ଦେବତାମାନେହିଁ ତାକୁ ସେ
ବର ଦିଅନ୍ତୁ—ଏହାହିଁ ହେଲା ତା'ର
ବକ୍ତବ୍ୟ ।

ହଠାତ୍ ବିପୁଳ ଜଳସ୍ରାବୀ ସେ ଖାତରୁ
ନିର୍ଗତ ହୋଇ ହିତକୁ ଖାତ ଉପରକୁ
ଉଠାଇ ଦେଲା । ତା'ପରେ ଉଜ୍ଜଳ
ଜଳଧାର ନଦୀ ରୂପରେ ସେଠାରୁ
ପ୍ରବାହିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏହି
ନଦୀର ନାମ ହେଲା ସରସ୍ୱତୀ । ହିତ
ତା' ନିଜ ତପସ୍ୟା କଳରେ ସରସ୍ୱତୀ
ନଦୀକୁ ଭୂଗର୍ଭରୁ ବାହାରକୁ ଆଣି
ପାରିଥିବା ହେତୁ ଗଙ୍ଗାର ସନ୍ତୋଷ
ଅନୁଭବ କଲା ।

ବୈଦିକ ପୁରୀ ରକ୍ଷିମାନେ ସରସ୍ୱତୀ
ନଦୀକୁ କେତେ ପ୍ରକାରେ ବନ୍ଦନା
କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିହ ନଦୀ କୂଳରେ
କେତେ ରକ୍ଷି ତପସ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ।
କାଳକ୍ରମେ ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀ ଭୂପୃଷ୍ଠରୁ
ଅନ୍ତର୍ଭୂତ ହୋଇ ଭୂଗର୍ଭରେ ରହିଲେ ।
ଏହିବାଦ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରୟାଗଠାରେ
ସରସ୍ୱତୀ ଗଙ୍ଗା ଓ ଯମୁନା ସହ ଏକତ୍ର
ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ପୁଣ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ
ହିବେଶୀ ସଙ୍ଗମ ବୁଢ଼ାଯାଏ ।

ଦୋଷ କାହାର ?

ଯେଉଁ ସମୟର କଥା କୁହା ଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ ସୀତାପୁର ରାଜ୍ୟରେ ରାଜୁତ କରୁଥିଲେ ରାଜା ମିହିର ବର୍ମା ।

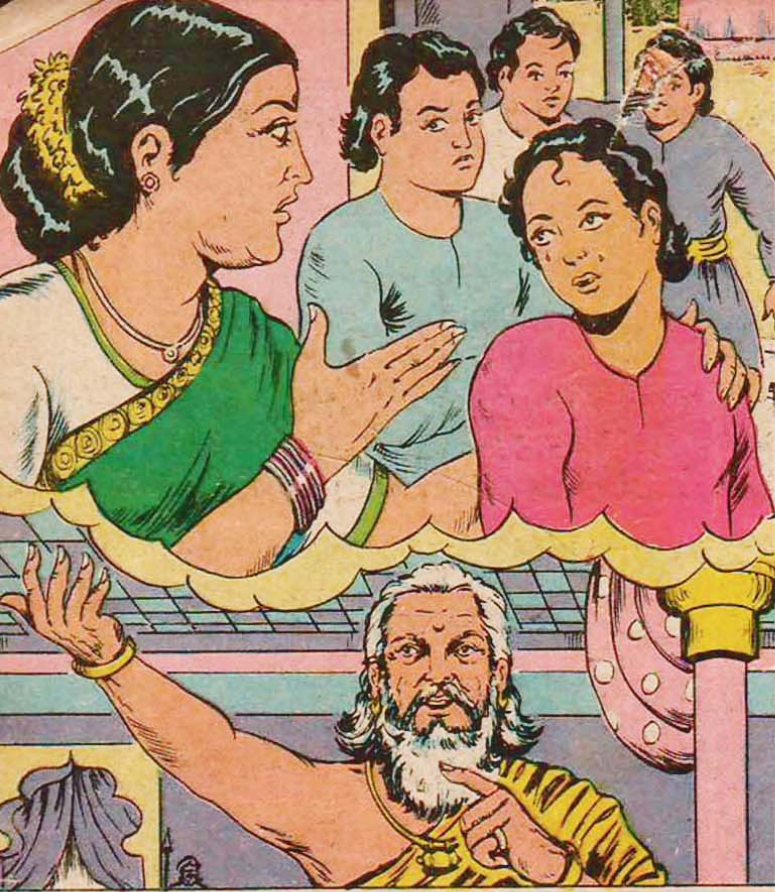
ତାଙ୍କ ରାଜଧାନୀରେ ଜଣେ ସାଧୁ ଆସି ଦେଖା ଦେଲେ । ନିଜକୁ ସେ ସାଧୁ ସ୍ଵାମୀ ନିର୍ମଳାନନ୍ଦ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଉଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହ ଥିଲେ ଦୁଇଜଣ ଶିଷ୍ୟ । ତମେ ପ୍ରଗୁର ହୋଇଗଲା ଯେ ସାଧୁଜୀଙ୍କର ଶୁଣ ବହୁତ । ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ଧନା କରିଦେଇ ପାରନ୍ତି, ମଜଦମୀରେ ବିଜୟ ଲଭି କରାଇ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ଏବଂ କାହାର କିଛି ରୋଗବ୍ୟାଧି ଥିଲେ ତାହାର ନିରାକରଣ କରି ପାରନ୍ତି ।

ସହଜେ ତ ରାଜା ସାଧୁସନ୍ଥଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଦେଖାଉଥାନ୍ତି, ପୁଣି ନିର୍ମଳାନନ୍ଦ ଜଣେ କରତ୍-କର୍ମୀ ସାଧୁ ବୋଲି ଶୁଣି ସେ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦେବାକଥା ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସେତକିବେଳେ ସେ ତାଙ୍କ ଗୁପ୍ତଚର ବାହିନୀର ମୁଖ୍ୟଠାରୁ ଭଲ ପ୍ରକାର ସମ୍ବାଦ ପାଇଲେ । ଗୁପ୍ତଚର କହିଲେ କି ନିର୍ମଳାନନ୍ଦ ଗୋଟାଏ ଭଣ୍ଡ । ସେ ପୂର୍ବେ ବେପାର କରି ଲୋକଙ୍କୁ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଠକିଛି । ପରେ ଲୋକେ ତା' ଠକାମି ବୁଝିପାରି ତା' ଉପରେ ଦାଉ ସାଧୁବାକୁ ବସିବାରୁ ସେ ଘର ଛାଡି ପଳାଇ ଯାଇ ସାଧୁ ସାଜିଛି ।

ରାଜା ଯେତେବେଳେ ବୁଝିଲେ ଯେ ସତରେ ସେ ସାଧୁ ଗୋଟିଏ ଭଣ୍ଡ, ସେ ସାଧୁକୁ ଓ ତା'ର ଦୁଇ ଚେଳକୁ ଧରି ଆଣିଲେ ।

“ତମେ ମୋ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ଧୋକାଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରୁଛ ! ତମେ ଦଣ୍ଡ ପାଇବା ଉଚିତ !” ରାଜା ଏହା କହି ନିର୍ମଳାନନ୍ଦ ଯେ ଭଣ୍ଡାମି କରୁଛି ଓ ପ୍ରକୃତରେ ସେ ସାଧୁ ନୁହେଁ, ବେପାରୀ, ଏହାର ପ୍ରମାଣ

ଉପସ୍ଥାପନ କଲେ । ଭଣ୍ଡ ସାଧୁ ବୁଝିପାରିଲେ
ଯେ ତା' ସ୍ୱରୂପ ଗୁଣାଙ୍କ ଆଗରେ ଧରା ପଡ଼ି
ଯାଇଛି । ସେ ଗୁଣାଙ୍କୁ ଠକିଦେଇ ଖସିଯାଇ
ପାରିବ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ସେ ମୃଦୁହାସ୍ୟ
କରି କହିଲା, “ମହାଗୁଣ ! ଆପଣ ଯାହା
କହୁଛନ୍ତି, ତାକୁ ମୁଁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବି
ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଆପଣ ଦଣ୍ଡ ଦେବାର
ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।”

“ତମେ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ଭଣ୍ଡାମି କଲୁ,
ଅଥଚ ଦଣ୍ଡ ପାଇବ ନାହିଁ ? ଏହା କିପରି
କଥା ?” ଗୁଣା ପଚାରିଲେ ।

“ମହାଗୁଣ, ଦୋଷ ମୋର ନୁହେଁ,
ଲୋକଙ୍କର । ଲୋକେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି ।

ସେମାନେ ଆସନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ନାନା
ପ୍ରକାର ବାସନା ପୂରଣ ପାଇଁ । ସେମାନଙ୍କ
ଭିତରୁ ଯେଉଁମାନେ ଧନୀ ସେମାନେ ମୋତେ
ନାନା ପ୍ରକାର ଉପହାର ଦିଅନ୍ତି, ଅର୍ଥ ଦିଅନ୍ତି ।
ଯେଉଁମାନେ ଗରୀବ, ସେମାନେ
କିଏ ମୁଠାଏ ଗୁଡ଼ଳ ତ କିଏ ଗୋଟାଏ ନଡ଼ିଆ
ଦେଇଯାନ୍ତି । ଯିଏ ଅନ୍ୟାୟ କାମନା ବାସନା
ନେଇ ଆସୁଛି ଓ ପାରୁଛି ବୋଲି ବେଶି ଟଙ୍କା
ଦେଇ ଯାଉଛି, ତାକୁ ମୁଁ ଠକିଲି ବୋଲି
କାହିଁକି ଶ୍ରବୁଛନ୍ତି ? ଯିଏ ଗରୀବ ଓ ସାମାନ୍ୟ
ମୁଠାଏ ଗୁଡ଼ଳ ବା ନଡ଼ିଆଟାଏ ଦେଉଛି,
ସେ ବା ଏମିତି କ'ଣ କ୍ଷତରେ ପଡ଼ିଲା ଯେ
ମୋତେ ଦଣ୍ଡ ପାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ? ତେଣୁ
ମୋତେ ଯିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ନିର୍ମଳାନନ୍ଦ
କହିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସେତକବେଳେ ଗୁଣାଙ୍କୁ ନିର୍ମଳାନନ୍ଦ
ଆଡ଼େ ଅନାଇ କହିଲେ, “ଶୁଣ ଭଣ୍ଡ ସାଧୁ !
ଗୋଟାଏ ପରିବାରରେ ଗୁଣ ପୁଅ ଥିଲେ ।
ତା ପୁଅ ଭାରି ଗୁଲକ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ପୁଅ
ହେଲା ପ୍ରକୃତର ବାଳକ । ତା ଭାଇ ତାକୁ
ବଡ଼ ହଇରାଣ କରନ୍ତି । ସେ କାନ୍ଦେ । ମା
ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ପଚାରିବୁ,
ସେମାନେ କହନ୍ତି କି ସେ ବୋକା । ତାକୁ
ଚିଡ଼ାଇ, ଦଣ୍ଡ ଦେଇ ସେମାନେ ତାକୁ ଗୁଲକ
କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଏ କୈଫିୟତ
ଶୁଣି ମା ସେ ହେଲା ପୁଅକୁ ସେ ଭାଇମାନଙ୍କ

ଭଲ ଚାଲି ଯିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି । ସେ ଭାଇମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ତାଗ୍ରଦା କରି ଦିଅନ୍ତି ।

“କିଛିଦିନ ପରେ ସେ ମହିଳାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ସମସ୍ତଙ୍କରେ ସେ ଦେଖିଲେ, କେବଳ ଗୋଟାଏ ଦୋଷ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ କିଛି କାଳ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାହା ହେଲା, ସେ ଭୋଲ ପୁଅକୁ ଯେପରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବା କଥା, ସେପରି ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ସମାନ ସ୍ନେହ ରଖିବା ଗୋଟାଏ କଥା, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁଅର ସ୍ୱଭାବ ଓ ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ ତା’ର ତତ୍ତ୍ୱ ନେବା ଅନ୍ୟ ଏକ କଥା ।”

“ଆପଣ ଏ କାହାଣୀ ଦ୍ୱାରା କ’ଣ ବୁଝାଉଛନ୍ତି?” ନିର୍ମଳାନନ୍ଦ ପଚାରିଲା ।

ରାଜଗୁରୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ରାଜାଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରଜା ନିରାକୃତ ଓ ସରଳ-ବିଶ୍ୱାସୀ । ତମେ ଧୂର୍ତ୍ତ । ସେ ମହିଳା ଯେପରି ଚାଲି ଯିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ।

ପୁଅଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଭୋଲ ପୁଅ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ନଦେଇ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ କରି ଦେଖିଲେ, ରାଜା ତମ ସୁକ୍ତି ମାନି ତମକୁ ଗ୍ରହଣଦେଲେ ସେହିପରି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ କରିବେ । ତମେ ଲୋକଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସର ସୁଯୋଗ ନେଇଛ; ତମେ ଯେ ଜାଣି ଶୁଣି ଠକିଛ, ଏକଥା ତମେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛ । ତେଣୁ ତମ ଅପରାଧ ଯୋଗୁଁ ତମେ ଦଣ୍ଡ ପାଇବ । ତମ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କାହାର କେତେ କ୍ଷତି ହୋଇଛି ନ ହୋଇଛି, ତାହା ଭଲ କଥା !”

ରାଜା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିଲେ, “ଠିକ୍ । ଆଉ କୌଣସି ସୁକ୍ତି ତର୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା, କି ପ୍ରକାର ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ ।”

ରାଜଗୁରୁ କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ଏ ତିନି-ଜଣଯାକ ଭଣ୍ଡ ବେଶ୍ ହସ୍ତପୁଷ୍ପ ଦେଖା ଯାଉଛନ୍ତି । ଖାଲି ଅଳପୁଆ ବୋଲି ସହଜ ମାର୍ଗରେ ଉପାର୍ଜନ କରୁଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନରେ ମାଲୀ କାମରେ ଲଗାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଚମତ୍କାର ହସାବ!

ଜୟଗଡ଼ ଗାଁର ଲୋକେ ଗୋଟାଏ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ ଓ ମହାଜନ ପାଖକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କ ଯୋଜନା କଥା କହିଲେ ଓ କିଛି ଗୂଢ଼ା ମାଗିଲେ ।

“ଶୁଣ । ଗାଁ ସୀମାରେ ଆମ୍ଭତୋଟା ପାଖରେ ମୋର ଖଣି ଏ ପଡ଼ିଆ ଜମି ପଡ଼ିଛି । ତା’ର ମୂଲ୍ୟ ଏକହଜାର ଟଙ୍କା । ତମେ ମୋ ନାମରେ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଗୂଢ଼ା ବସାଇ ଦିଅ ଓ ସେହି ଜମି ଉପରେ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କର ।” ମହାଜନ କହିଲେ ।

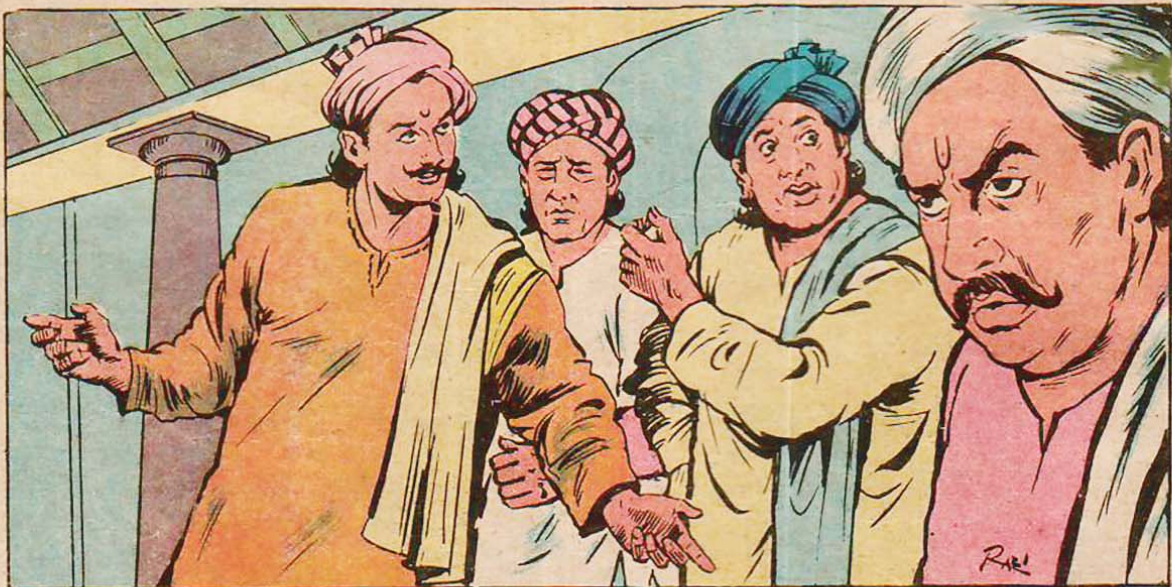
ଲୋକେ ଦେଖିଲେ, ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ମନ୍ଦ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ସେହି ଜମି ଉପରେ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରି ତା’ପରେ ଗୂଢ଼ା ଆଦାୟରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ ।

ସେମାନେ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ସକାଶେ ଯେତେକି ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ଆଉ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଅଧିକା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ବୋଲି ହସାବରେ ଦେଖିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଯିଏ ଯାହାର ସାଧ୍ୟ ମତେ ଗୂଢ଼ା ଦେଇ ସାରିଥିଲେ । ମହାଜନହିଁ ଅଧିକା ଦେଇ ପାରିବେ ।

ସେମାନେ ମହାଜନ ପାଖକୁ ଯାଇ ଆଉ ପାଞ୍ଚଶହ ଦରକାର ବୋଲି କହିବା ମାତ୍ରେ ମହାଜନ କହିଲେ, “ବେଗ୍, ବେଗ୍, ମୁଁ ପନ୍ଦର ଶହ ଗୂଢ଼ା ଦେଇ ବୋଲି ଲେଖି ।”

ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ଖାତାରେ ତାହାହିଁ ଲେଖିଲେ ଓ କହିଲେ, “ତେବେ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଏବେ ଦେବେ ?”

“ଆରେ, ଦେବା ଦରକାର କ’ଣ? ସେ ଜମିଖଣିକର ଦାମ କ’ଣ ଆଉ ହଜାରେ ଅଛି? ତା’ର ଦାମ ମୁଁ ପନ୍ଦର ଶହକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲିଣି । ଯାଅ ।” ମହାଜନ କହିଲେ ।

ନର୍ତ୍ତକ ଛାଗଲ

ସେ ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା ।
 ରେହେତପୁର ସହର ନହେଲେ ବି
 ସହର-ପ୍ରାୟ ଜନପଦ । ସେଠି ଥିଲା ଦେବ
 ମନ୍ଦିର, ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ବଡ଼ ହାଟ ।

ସବୋପରି ରେହେତପୁରରେ ରହୁଥିଲେ
 ମହାଜନ ମାକୁନ୍ଦ ମୁଦୁଲି । ରହୁଥିଲେ ବୋଲି
 କହିଲିଟି ? ହଁ; କାରଣ ଏ କଥା ଲେଖିବା
 ବେଳକୁ ସେ ଆଉ ସେଠି ନଥିଲେ । ସେ
 ସହରକୁ ଉଠି ଯାଇଥିଲେ ।

ଉଠି ଯିବାର କାରଣ ରେହେତପୁରରୁ
 ତାଙ୍କର ଆଉ ବିଶେଷ ଲଭ ଉଠାଇବାର
 ଆଶା ନଥିଲା । ମାଲିମକଦ୍ଦମାରେ ପକାଇ
 ସେ ସେଠାକାର ସବୁ ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ସବଂସ୍ତ୍ରାନ୍ତ
 କରି ସାରିଥିଲେ । ଯେଉଁ ବିପୁଳ ଧନ ସେ ଠୁଳ
 କରିଥିଲେ, ସହରରେ ଗୋଟାଏ ବରଷ ବେପାର
 ଆରମ୍ଭ କରିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ସେ ରେହେତପୁର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ବୋଲି
 ଯେଉଁଦିନ ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା, ସେଦିନ ଗ୍ରାମର
 ସବୁଠାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିନ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଘରେ ଶିଶୁ
 ଚିଲୁଲି ତିଆରି ହେଉ ବୋଲି ବରଦ
 କରିଥିଲା । ଜ୍ୟୋତିଷାଗୁହ୍ୟ ପଣ୍ଡିତ ଲକ୍ଷ୍ମୋଦର
 ମିଶ୍ର ଗବେଷଣା କରି କହିଥିଲେ କି ଦେବତା
 ଯୁଗରେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ବାନର ବାହ୍ୟା ରେହେତପୁର
 ଭିତର ଦେଇ ଗଲାବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ
 କାହା କାହାକୁ ଶୋଷ ଲାଗିଥିଲା ଏବଂ
 ରେହେତପୁରର ତତ୍କାଳୀନ ବାସିନ୍ଦାମାନେ
 ସେମାନଙ୍କୁ ପାଣି ଯୋଗାଇବାରେ ଭୁଟି
 କରିଥିଲେ । ସେହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବାନରମାନଙ୍କ
 ଅସନ୍ତୋଷ କଳିଯୁଗରେ ମାକୁନ୍ଦ ମୁଦୁଲି
 ରୂପରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ସେ ଦିନର ସେ
 ଅବିବେକୀ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ବଂଶଧରମାନଙ୍କୁ
 ଆକଣ୍ଡ ଶୋଷଣ କରୁଥିଲା ।

ତେବେ ରୋହିତପୁରରୁ ତାଙ୍କର ବହୁତ ପ୍ରାପ୍ୟ ରହିଥିଲା । ଗୁଡ଼ିଏ ଖାତକଙ୍କର ଘର ଦ୍ଵାର ନିଲାମ ହେବା କଥା ଓ ସେଥିରୁ ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ଟଙ୍କା ମିଳିବା କଥା । ନିଲାମ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଦିନଟି ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା, ସେଦିନ ଅନେକ କାରଣରୁ ମାକୁଦ ମୁଦୁଲି ରୋହିତପୁର ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅତଏବ ସୁଦ୍ଧା ବାରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବାକୁ କହିଲେ ।

ବାରେନ୍ଦ୍ର ପୃଥ୍ଵୀବାର ସବୁଠାରୁ ବିଷେଷ ବୁଦ୍ଧିମାନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଭିତରେ ନିଜକୁ ଗଣ୍ୟ କରୁଥାଏ । “ମୋ ଭଳି ପୁଅ ପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ବାପା ଗର୍ବରେ ପାଟି ପଡ଼ିବା ଉଚିତ !” ସେ ବୋଉ ଓ ଜେଜେମା’ଙ୍କ

ଆଗରେ ବାରମ୍ବାର ଏକଥା କହୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଏକଥା କହୁ ନଥାନ୍ତି କି ମହାଜନ ମାକୁଦ ମୁଦୁଲି ପାଟିବାର କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଉ ନଥାଏ । ବାରେନ୍ଦ୍ର ସେଥିରେ ବଡ଼ ବିସ୍ମୟ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ ।

ଟଙ୍କା ଅସୁଲ କରିବା ସକାଶେ ରୋହିତପୁର ଆସିଲା ବାରେନ୍ଦ୍ର । ଯଥା ସମୟରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିଲାମ ଡାକିଲେ ଏବଂ ଅସହାୟ ଖାତକମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ ହେବା ଅର୍ଥରୁ ମାକୁଦ ମୁଦୁଲିଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ୟ ଦଶହଜାର ତିନିଶହ ପଚାଶ ଟଙ୍କା ବାରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଇଦେଲେ ।

ବାରେନ୍ଦ୍ର ଏକାର ଥର ସେ ଟଙ୍କା ଗଣି କରି ବୋକଗୁରେ ରଖିଲେ । ଯେଉଁ ସମୟର କଥା କୁହାଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ ପ୍ରଚୁର ଟଙ୍କାକଉଡ଼ି ଧରି ମଧ୍ୟ ଲୋକେ ନିରାପଦରେ ହାଟବାଟରେ ଯିବାଆସିବା କରିପାରୁଥିଲେ ।

ବାରେନ୍ଦ୍ର ସହରକୁ ଫେରିବ, ଏତିକିବେଳେ ସହରରୁ ସନ୍ଦ୍ୟ ଆସିଥିବା ରୋହିତପୁରର ଜଣେ ବାସିନ୍ଦାଠାରୁ ସେ ଶଣ୍ଢି ଏ ଚିଠି ପାଇଲା । ଲେଖିଥିଲେ ମାକୁଦ ମୁଦୁଲି । ରୋହିତପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଲ ଛେଳି ଶସ୍ତ୍ରାରେ ମିଳେ । ପୁଅ ଯେମିତି ସବୁଠାରୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଛେଳି କଣି ନେଇ ଆସିବ—ଦାମ୍ ତଡ଼ା ହେଲେ ବି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ—ଏଇଆ ଥିଲା ଚିଠିରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ।

ବାରେନ୍ଦ୍ର ହାଟକୁ ଗଲା । ସବୁଠୁଁ ବଡ଼ ଛେଳି ବେପାରୀ ପାଖରେ ତା’ର ସମ୍ବଦାୟ

ଛେଳି ଦେଖିଲା । କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ସେ
ବୁଦ୍ଧିମାନ, ତେଣୁ ନାପସନ୍ଦ ଭାବ ଦେଖାଇ
କହିଲା, “ଓଃ, ଏଗୁଡ଼ା ଛେଳି ନା...
ପାଣିକଣାରୁ ମ!”

“ଆଜ୍ଞା, କ’ଣ କହିଲେ ? ଛେଳି ନା
କ’ଣ ?” ପ୍ରଥମେ ନିଜ କାନକୁ ବନ୍ଧାସ
କରୁ ନଥିବା ବେପାରୀ ପଚାରିଲା ।

“କହିଲି କି ଏଗୁଡ଼ା ଛେଳି ନା
ପାଣିକଣାରୁ !” ବାରେନ୍ଦ୍ର ଏଥର କଣ୍ଠସ୍ଵର
ବଳିଷ୍ଠ କରି କହିଲା ।

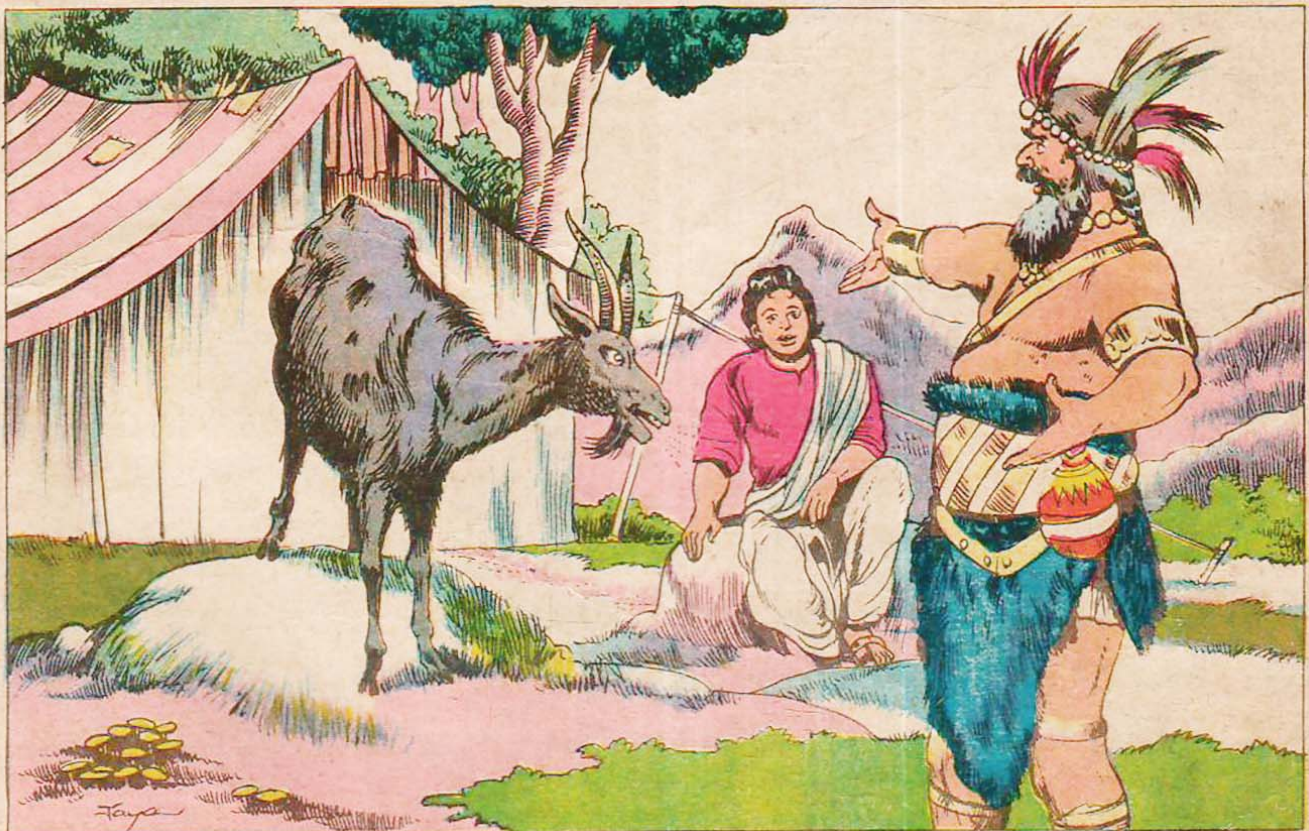
ଏ ଅସୁବ ଡୁଲନାରେ ଚମକିତ ହୋଇ
ବେପାରୀ କହିଲା, “ବାରୁ, ତମେ ତେବେ
ସେ ଭାଲ୍ ଯାଦୁକର ପାଖକୁ ଯାଅ । ଆମ
ଛେଳିଗୁଡ଼ା ଏମିତି ପାଣିକଣାରୁ ।”

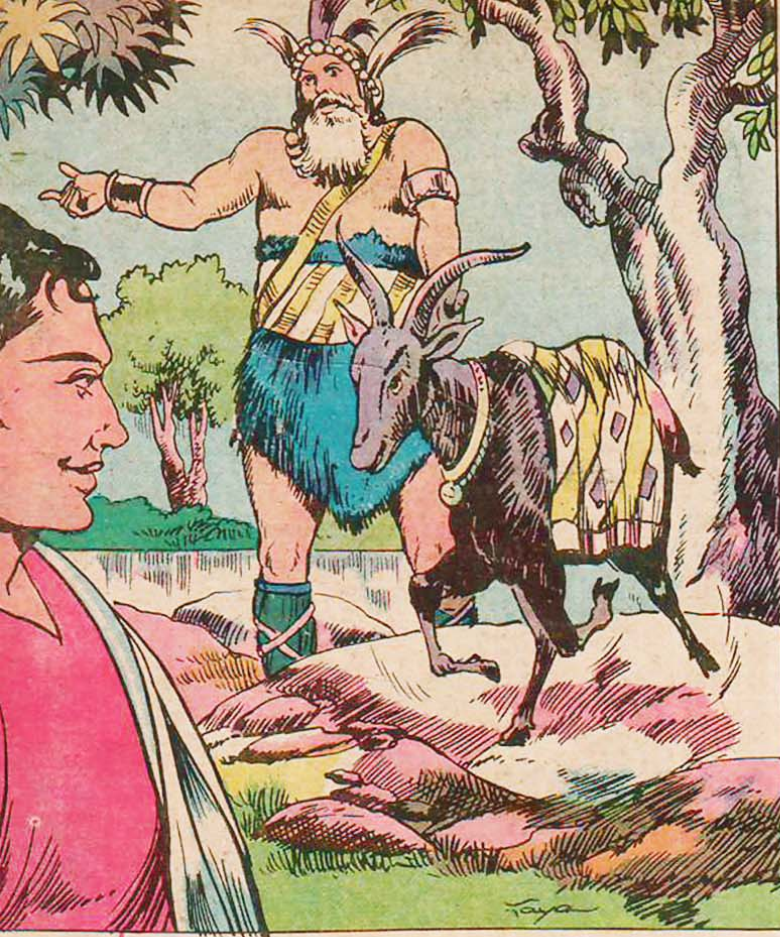
ଭାଲ୍ ଯାଦୁକର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌତୁହଳୀ
ହୋଇ ବାରେନ୍ଦ୍ର ପଚାରି ବୁଝିଲା କି ସେ
ଲୋକ ଦୁଇଦିନ ହେଲା ସରୋବର କୂଳରେ
ତମ୍ଭୁ ପକାଇ ରହିଛନ୍ତି ଓ କେତୋଟି ଅଭୂତ
ଛେଳି ସାହାଯ୍ୟରେ ନାନା ହରୁ ବିଦ୍ୟା
ଦେଖାଉଛନ୍ତି !

ବାରେନ୍ଦ୍ର ଯାଇ ଯାଦୁକରକୁ ପଚାରିଲା,
“ତମଠି କୁଆଡ଼େ ଅଭୂତ ଛେଳି ଅଛନ୍ତି !”

“ଅଛନ୍ତି । କସରତ୍ ଦେଖାଇବ ।
ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ପଚାରି ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ
ହେବ ।” ଯାଦୁକର କହିଲା ।

ବାରେନ୍ଦ୍ରର କୌତୁହଳ ବଢ଼ିଗଲା । ସେ
ପଚାରି ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ରାଜି ହେଲା । ଭାଲ୍
ବାପୁଡ଼ା ତମ୍ଭୁ ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ଛେଳି ବାହାର

କରି ଆଣି ଯେମିତି ତାଳି ବଜାଇଛି, ସେମିତି ଛେଳିଟି ଦୁଇ ଗଛ ଭିତରେ ବନ୍ଦା ହୋଇଥିବା ଶୁଣି ଏ ଦଉଡ଼ି ଉପରକୁ କୁଦିପଡ଼ି ତା' ଉପରେ ଚାଲିଲା । ପୁଣି ଗୋଡ଼ ଛନ୍ଦ ତଳକୁ ଓହଳି ପଡ଼ି ଏପଟରୁ ସେପଟକୁ ଚାଲିଗଲା । ତା'ପରେ ଦଉଡ଼ି ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ଗୋଡ଼ ଉପରକୁ କରି ଠିଆହେଲା ମଧ୍ୟ !

ବାରେନ୍ଦ୍ର ବିସ୍ମୟ-ବିମୁଗ୍ଧ ଭାବରେ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥାଏ । ବାପା ଉଚ୍ଛ୍ୱସ୍ତ ଛେଳି ନେଇଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲାବେଳେ ଦୁନିଆରେ ଏଭଳି ଛେଳି ସମ୍ଭବ ବୋଲି କଦାପି କଳ୍ପନା କରି ନଥିବେ । ସେ ଯଦି ଏହାକୁ ନେଇଯାଇ ବାପା ତଥା ସହରରେ

ସଦ୍ୟ-ପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଏହାର କସ୍ତର ଦେଖାଇପାରେ, ତେବେ ସେ ରାଜନବରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆଉ, ସେ ଶୁଣିଥିଲା, ରାଜକୁମାରୀ ହରୁ ବିଦ୍ୟା ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ବାରେନ୍ଦ୍ର ପାନିଆ ବାହାର କରି ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲା ଓ ମୁହଁ ପୋଛି ପକାଇଲା ।

ତେଣେ ଯାଦୁକରର ଦୁକୁମ ମାନି ଛେଳି ଦଉଡ଼ି ଉପରେ ଡେଇଁଲା ମଧ୍ୟ ।

“ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ।” ବାରେନ୍ଦ୍ର କହିଲା ।

“କରୁର ! ତେବେ ତମେ ଯଦି ମୋର ଗାୟକ ଛଗଲକୁ ଦେଖିବ, ତେବେ କେଡ଼େ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନ ହେବ ! ଶହେ ଟଙ୍କା ଦର୍ଶନା ।”

“ଗାୟକ ଛଗଲ !”

ଭ୍ରାତୃ ବାପୁଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନକହି ତମ୍ବୁ ଭିତରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଛେଳି ବାହାର କରି ଆଣିଲା । “ଗା'ରେ ପିଲା, ଗା' । ଗୋଟାଏ ଭଲ ରାଗ ଗାଇ ପକା ।” ସେ କହିଲା ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଛେଳିଟି ବସିପଡ଼ି ଛମ୍ପ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟାରୁ ଗୋଟାଏ କାନ ପାଖକୁ ନେଇ ଅନ୍ୟଟି ବିସ୍ତାର କରି ଗୀତ ବୋଲିଲା !

ବାରେନ୍ଦ୍ର କିଛି ସମୟ ଯାଏ କଥା କହି-ପାରିଲା ନାହିଁ । “କ'ଣ ବାବୁ ! ଏତିକିରେ ହତବସ୍ତୁ ? ଯଦି ମୋର ନର୍ତ୍ତକ ଛଗଲକୁ ଦେଖିବ, ତେବେ ? ଆଉ ଦୁଇଟି ଟଙ୍କା ଦର୍ଶନା ।”

“ନର୍କିକ ଗୁଗଳ !!”

“ଆଉ କ’ଣ !” ଭାଲ୍ ଯାଦୁକର
ତୃତୀୟ ଥର ପାଇଁ ଛେଳିଟିଏ ବାହାର
କରି ଆଣିଲା । “ଦେଖା ବାବୁକୁ ଗୋଟାଏ
ନାଚ !”

ଛେଳି ଯେ ଖାଲି ନାଚିଲା, ସେତକ
ନୁହେଁ, ମଧୁର କଣ୍ଠରେ ଗାଇଲା ମଧ୍ୟ ।
ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

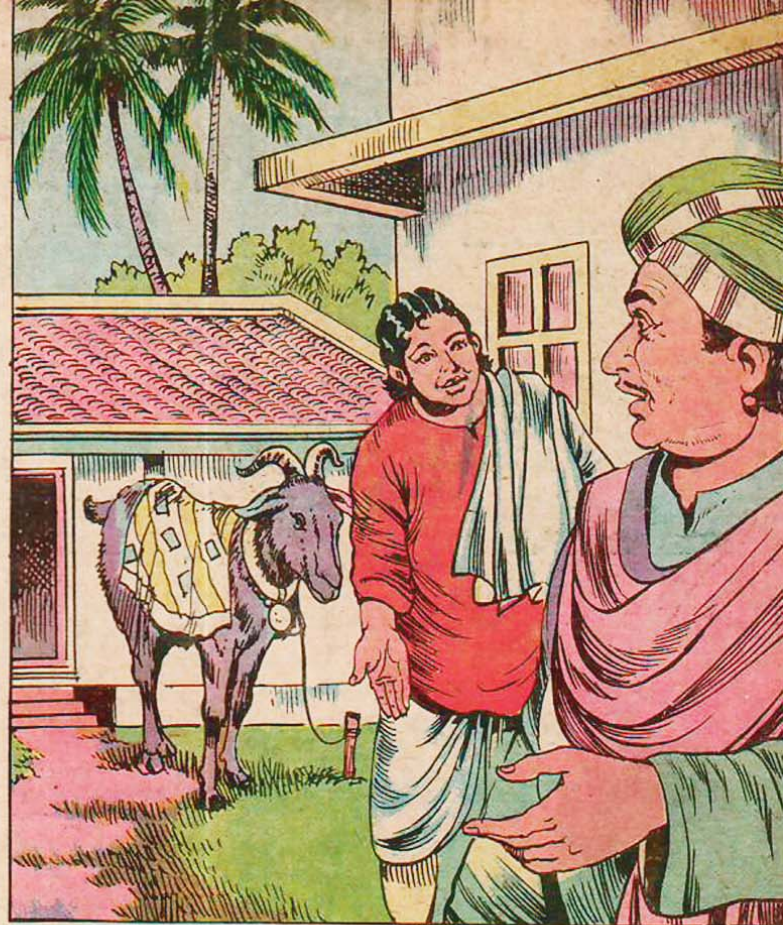
ସେ ଅଧଘଣ୍ଟାକ କାଳ ବାରେନ୍ଦ୍ର ମୁହଁରେ
କଥା ପଇଟିଲା ନାହିଁ । ତା’ପରେ ସେ
ପଚାରିଲା, “ଭାଲ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ! ଏହାର ମୂଲ୍ୟ
କେତେ ?”

“ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା । ଗୋଟାଏ ପଇସା
କମ୍ ନୁହେଁ ।”

“ମୋ ପାଖରେ ଦଶିନୀ ଟଙ୍କା ପରେ
ଜମାରୁ ସେତକ ଅଛି ।”

“ଦେଇଦିଅ । ତମେ ଯଦି ବୁଦ୍ଧିମାନ
ହୋଇଥିବ, ବର୍ଷକ ଭିତରେ ଏ ଛେଳିର
କଲି କର୍ପୁର ଦେଖାଇ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ
କରିବ । ରାଜା ଯଦି ଏହାର ଗୁଣ ଜାଣିବେ,
ତେବେ ଦଶଲକ୍ଷ ଦେଇ କିଣି ନେବେ ।”
ଭାଲ୍ କହିଲା ।

ବାରେନ୍ଦ୍ର ଯେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଏଥିରେ ତା’ର
ନିଜର ତ ସନ୍ଦେହ ନ ଥିଲା ! ସେ ଆଉ
ବିଳମ୍ବ ନକରି ପକେଟ ଝାଡ଼ି ଦଶହଜାର
ତନିଶହ ପଚାଶ ଟଙ୍କା ଗଣିଦେଲା ।

ରୋହିତପୁରରେ ବିନା ପଇସାରେ ତାକୁ
କେହି ଖାଇବାକୁ ଦେବେ, ସେ ସମ୍ଭାବନା
ନଥିଲା । ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିଟିଏ ଭଡ଼ା କରି ସେ
ସହରକୁ ଫେରିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲା । କିନ୍ତୁ
ଗାଡ଼ିବାଲା କହିଲା, “ବାବୁ, ମୋ ଗାଡ଼ିରେ
ଛେଳି କେବେ ସବାର ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ।
ତନିଶୁଣ ଭଡ଼ା ଦେବାକୁ ହେବ—ଅଧା
ଆଗରୁ ।”

ଆଗରୁ ଦେଲା ଭଳି ପଇସା ତା’ଠି
ନଥିଲା । ଛେଳିକୁ ଟାଣି ଟାଣି ସେ ଯାଇ
ସହରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେତେବେଳକୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ।
ଘରେ ରାଜାଙ୍କ ଦେଓ୍ଵାନ ଓ ସହରର ମୁଖ୍ୟ
ଶାସକ ଅତିଥି ହୋଇଥିବାର ସେ ଦେଖିଲା ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ବେଶଭୂଷା ଦେଖି ସେମାନେ ହସିଲେ । ବାରେନ୍ଦ୍ର ମନେ ମନେ କହିଲା, “ହସୁଛ ପରା ! ଥରେ ଯଦି ଏହାର ଗୁଣ ଜାଣିବ, ତେବେ ବୁଝିବ ।”

ବାପାଙ୍କୁ କହିଲା, “ଏ ଛେଳି ଭଲ ଛେଳି ପୃଥିବୀରେ ନଥିଲେ, ନାହାନ୍ତି କି ହେବେ ନାହିଁ !”

“ହଉ, ସେକଥା ବୁଝା ପଡ଼ିବ ।” ମାକୁନ୍ଦ ମୁଦୁଲି ଶମ୍ଭୀର ହୋଇ କହିଲେ ।

କ୍ଳାନ୍ତ ବାରେନ୍ଦ୍ର ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ କରି ଖାଇ ପକାଇ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ ପାଇଁ ନିଜ କୋଠରୀ ଭିତରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ତାଙ୍କା ହୋଇ ତା’ପରେ ଛେଳିର ଗୁଣ ଦେଖାଇବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲା ।

ତାକୁ ଯେତେବେଳେ ତା’ ବୋଉ ନିଦରୁ ଉଠାଇଲେ, ସେତେବେଳକୁ ଅଧ ରାତି । “ଆ, ଖାଇବୁ ଆ । ଅତିଥିମାନେ ଗଲେଣି ।” ବୋଉ କହିଲେ ।

ବାରେନ୍ଦ୍ର ଖାଇବାକୁ ବସିଲା । ମାଂଶ ଚରକାରୀ ଖାଇଲା ବେଳେ ବାପା କହିଲେ, “ତୁ ଯେତେ ଭଲ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ଧାରଣା ଦେଇଥିଲୁ, ଏ ମାଂଶ ସେତେ ଭଲ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଅତିଥିମାନେ ସେମିତି ବିଶେଷ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ନାହିଁ ତ !”

ଆଖି ବଡ଼ ବଡ଼ କରି ବାରେନ୍ଦ୍ର ପଚାରିଲା, “ମାନେ ? ତମେ ମୋ ଛେଳିକୁ ମାରି ପକାଇ ରନ୍ଧି ସାରିଲଣି ?”

“ଆଉ ତେବେ କ’ଣ ପାଇଁ ଏତେ ଜରୁରୀ ଖବର ପଠାଇଥିଲି ? ଏ ଦୁଇ ବିଶିଷ୍ଟ ଅତିଥି ଖାଇବେ ବୋଲି ତ !” ମାକୁନ୍ଦ ମୁଦୁଲି କହିଲେ ।

ବାରେନ୍ଦ୍ର ରଡ଼ି ଛଡ଼ି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ଯେତେବେଳେ ମାକୁନ୍ଦ ମୁଦୁଲି ବୁଝିଲେ ଯେ ଟୋକା ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରି ଗୋଟିଏ ଛେଳି କିଣିଛି, ସେତେବେଳେ ସେ ପାଗଳ ହୋଇଗଲେ ।

ବିପରୀତ ଫଳ

ବହୁତ ଦିନ ପୂର୍ବେ ମିଥୁଳ ଦେଶରେ ମନ୍ଦସ୍ରାମ ନାମକ ଜଣେ ରାଜା ଶାସନ କରୁଥା'ନ୍ତି । ସେ ଥିଲେ ମୂର୍ଖ, ହୋଧୀ ଓ ଅହଂକାରୀ । ମନକୁ ଯାହା ଆସିବ ତତ୍ତ୍ୱଶାସ୍ତ୍ର ତା'ର ପରିଶ୍ରମ ଚିନ୍ତା ନକରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଶ୍ରମ କରିବେ ।

ଦିନେ ପ୍ରାସାଦର ଛତା ଉପରେ ବୁଲୁଥା'ନ୍ତି, ଦେଖିଲେ ସ୍ୱାସ୍ଥାଘାତ ବଜାର ଚାଲୁଥିବା ବହୁତ ଲୋକ ନାନା ରଙ୍ଗର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଯିବା ଆସିବା କରୁଛନ୍ତି । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନ୍ଦାକୁ ଡାକି ପଚାରିଲେ, “ମନ୍ଦାବର, ଦେଖ ରାଜପଥ ଉପରେ କେତେ ପ୍ରକାରର ଲୋକ କେତେ ପ୍ରକାରର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଯାଉଛନ୍ତି । ଏସବୁ ମୋର ଅସହ୍ୟ । ତମେ ଯାଇ ରାଜ୍ୟରେ ଡେଙ୍ଗୁରୁ ଦେଇ ପ୍ରଚାର କରିଦିଅ କି କାଲିଠାରୁ ସମସ୍ତେ ଏକପ୍ରକାର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବେ,

ସମସ୍ତେ ଏକ ଭାଷା କହିବେ, ଏକ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବେ । ଆଉ ସବୁ କିଛି ଏକ ପ୍ରକାର ହେବା ମୁଁ ଚାହେଁ । ଏହା ମୋର ଆଦେଶ । ଆଦେଶ ଅମାନ୍ୟ କଲେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ ।”

ମନ୍ଦା ବହୁତ କରି ରାଜାକୁ ବୁଝାଇଲେ ଯେ ଏପରି କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ମତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା ନାହିଁ । ବରଂ ରାଜା କହିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଯେପରି ହେଉ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।

ପରଦିନ ରାଜା ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ ମନ୍ଦା ଡେଙ୍ଗୁରୁ ପିଟି ରାଜ୍ୟରେ ରାଜାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା କଥା ପ୍ରଚାର କରିଛି ନା ନାହିଁ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ମନେ ମନେ ରାଜା ଭାବିଲେ, “ମୋ ଶାସନରେ ଏପରି ଏକ ନୂଆ ରୀତି ପ୍ରଚଳନ

କରିବା ଦ୍ଵାରା ଇତିହାସରେ ମୋ ନାମ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବ । ରାଜ୍ୟ ଶାସନର ଇତିହାସରେ ମୋ ଶାସନ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟ ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ପାଇବ ।”

ତା’ପରେ ରାଜା ଉଦ୍ୟାନ ପଟକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ସବୁ ଦାସଦାସୀ ଏକ ପ୍ରକାର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି । ସେ ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ କିଏ ପୁରୁଷ କିଏ ନାରୀ । ତା’ପରେ ରାଜା ରାଣୀଙ୍କ ନବରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ରାଣୀ କିଏ ଓ ଦାସୀ କିଏ ଚିହ୍ନିବା କଠିନ । ରାଜାଙ୍କ ମନଟା ବିକଳ ହୋଇଗଲା । ଯେତେ ଯେତେ ଅଧିକ ସାମ୍ୟକ ଲୋକ ସେ ଦେଖୁଥା’ନ୍ତି ତାଙ୍କ ମନ ସେତେ ବିକଳ ହୋଇ ଉଠୁଥାଏ । ତାଙ୍କର ମନ ଭ୍ରମ ଓ ପ୍ରମାଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲାପରି ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ।

ତା’ପରେ ସେ ଦରବାରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଅବସ୍ଥା ଆଦୁର ଖରାପ । କିଏ ମନ୍ତ୍ରୀ କିଏ ସୈନ୍ୟ କିଏ କଟୁଆଳ କିଛି ବାରି ହେଉନାହିଁ ।

ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଖୋଜି ଖୋଜି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପାଇ ରାଜାରେ ଗଳ୍ପ ଉଠି କହିଲେ “ମନ୍ତ୍ରୀ” ।

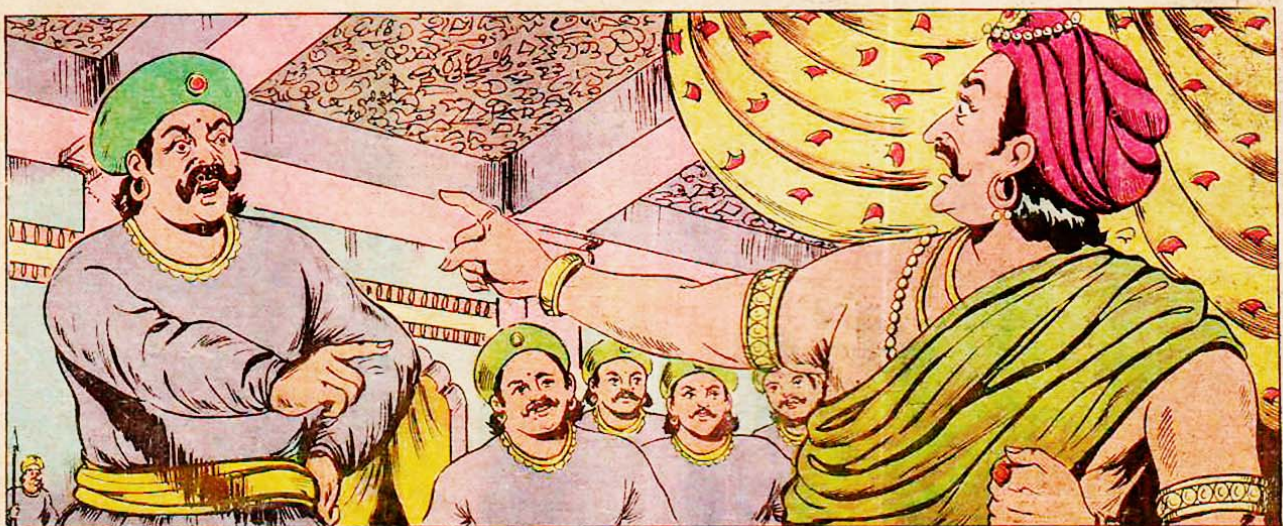
ଉତ୍ତରରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଗଳ୍ପ ଉଠି କହିଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀ” ।

“ଆରେ ମୂର୍ଖ ମୁଁ କ’ଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ?” ରାଜା ଗଳ୍ପ ଉଠିଲେ ।

“ଆରେ ମୂର୍ଖ ମୁଁ କ’ଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ?” ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଗଳ୍ପ ଉଠିଲେ ।

ହମେ ରାଜା ଉପଲବ୍ଧ କଲେ କି ନିଜର ମୂର୍ଖତା ଯୋଗୁ ଏଇ ପରିଣାମ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ସେ ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ ନିଜ ମହଲକୁ ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ଲେଉଟି ଗଲେ ।

ପରଦିନ ଡେଇଁବା ଦିଆ ହୋଇ ପ୍ରଗୁର କରଗଲା ଯେ ସମସ୍ତେ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଓ ପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦ ବ୍ୟବହାର କରିବେ । ସମସ୍ତେ ଶାନ୍ତ ହେଲେ । ରାଜା ଏଣିକି କୌଣସି କଥାରେ ଆଉ ବଦ୍‌ମିଜାଜ୍ ଓ ଛଦି ଦେଖାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶିବ ପୁରାଣ

ମେନକା ଓ ହିମବାନ ତା'ପରେ ନିଜ ପ୍ରାସାଦକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ । କାଳକ୍ରମେ ମେନକାଙ୍କର ଶହେଟି ପୁତ୍ରସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହେଲେ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ହେଲେ ମେନାକ । କିଛି କାଳ ପରେ ତୈଳ ଶୁକ୍ଳ ନବମୀ ଦିନ ଆଦ୍ରା ନକ୍ଷତ୍ରର ଶୁଭ ସମୟରେ ଏକ କନ୍ୟା ଭୂମିଷ୍ଠ ହେଲେ । ପବିତ୍ର କନ୍ୟା ଯୋଗୁ ତାଙ୍କ ନାମ ରଖାଗଲା ପାବତୀ । କନ୍ୟା ଜନ୍ମ ହେବା ମାତ୍ରେ ଦଶଦିଗ ଆଲୋକିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ଦେବତାମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ପୁଷ୍ପବୃଷ୍ଟି କଲେ ଓ ମହାଶକ୍ତିଙ୍କର ସ୍ତୋତ୍ର ସବୁ ଗାନ କଲେ ।

କନ୍ୟାଟିର ରୂପ ଥିଲା ଅଭୂତ । ତା' ଦେହରୁ ମାଳବର୍ଣ୍ଣର ଆଲୋକ ନିଃସାରିତ

ହେଉଥାଏ । ଲଲଟରେ ଥିଲା ତୃତୀୟ ନୟନ । ଏସବୁ ଦେଖି ମାତା ମେନକା ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ କି ସେ ଯେପରି ସାଧାରଣ ରୂପ ଧାରଣ କରନ୍ତି । ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ସେ ଏକ ସୁନ୍ଦର କୋମଳ ଶିଶୁରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲେ ।

ଝିଅର ଜନ୍ମବୃତ୍ତନ୍ତ ଶୁଣି ହିମବାନଙ୍କ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଭରି ଉଠିଲା । ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ପୁରୋହିତ ନେଇ ପ୍ରସୂତଗୃହ ନିକଟକୁ ଗଲେ । କସ୍ତୁରୀ ଗୁଣ୍ଡ ଓ ଚନ୍ଦନ ଜଳ ସବୁ ସିଞ୍ଚା ହେଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ ଧନରତ୍ନ ଅନେକ ଦାନ ଦିଆଗଲା । ଅନ୍ତଃପୁରର ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ନୃତ୍ୟ ଓ ଗାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଓ ଅନେକ ଉତ୍ସବ କରାଗଲା ।

ପାବଣୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବାଲିକା ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ନିଜ ସଖୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଚାଲୁଥା'ନ୍ତି । ପଶୁପକ୍ଷୀ, ଗଛଲତା ସବୁ ଯେପରି ତାଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣରେ ମନମୁଗ୍ଧ । ସିଂହମାନଙ୍କୁ ବଶୀଭୂତ କରି ତାଙ୍କ ଉପରେ ସକାର ହୋଇ ବଣରେ ଚାଲୁଥା'ନ୍ତି । ସେ ଥିଲେ ଅଜାନ୍ତ ଦୟାବତୀ । ହାତରେ ଯାହା ପାଆନ୍ତି ସବୁଦିନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବାଣ୍ଟି ଦିଅନ୍ତି ।

ବହୁତ ସମୟରେ ସେ ରୁହନ୍ତି ଅନ୍ୟ ମନସ୍କ । ଯଦି କିଛି ନେଇ ଖେଳୁଥା'ନ୍ତି ସଖୀମାନେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ସେ ଯେଉଁ ସବୁ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି ସେସବୁ ସେମାନେ ଚୁପ୍‌ଚାପ ଲାଗନ୍ତି । ସେ

ଉତ୍ତରରେ ଥାଏ ସୃଷ୍ଟିର ଗୁଡ଼ ରହସ୍ୟ, ବିଦ୍ୟା ଭବର ସ୍ତୁତି । ସଖୀମାନେ ସେସବୁ ତାଙ୍କର ବାଲିକାପୁଲ୍ଲଭ ଖେଳ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ।

ବାଲିକା ବୟସରେ ପିତାମାତା ବିଦ୍ୟାରମ୍ଭ କରନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ କିଛି ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ସ୍ମରଣ ମାତ୍ରେ ବିଦ୍ୟାମାନେହିଁ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବର୍ତ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । ଅନାୟସରେ ସେ ସବୁ ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଦର୍ଶୀ ହୋଇ ଉଠିଲେ । କାରଣ ସେ ଥିଲେ ଜନ୍ମସିଦ୍ଧ । କେବେ କେବେ ସେ ବାଣୀବାଦନରେ ତତ୍ପର ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ ତ କେବେ କେବେ ସାମବେଦ ଗାନ କରି ସଫାର ଭୁଲି ଯାଉଥିଲେ । ବାଲିକା ଅବସ୍ଥାରୁହିଁ ସେ ଗଭୀର ଧ୍ୟାନରେ ମଗ୍ନ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ । ଏବେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବାଲିକାର ଏପରି ଭାବାବସ୍ଥା ଦେଖି ମାତା ମେନକା ତାଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ହେବାକୁ ବାରଣ କରୁଥିଲେ ଓ ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା “ଉମା” ।

ଦିନେ ନାରଦ ଆସି ହିମବାନଙ୍କ ପ୍ରାସାଦରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପିତା ହିମବାନ୍ ପାବଣୀଙ୍କୁ ଡାକିଲେ । ପାବଣୀ ନାରଦଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କଲେ । ହିମବାନ୍ ହିଅକୁ ଆଦରରେ କୋଳରେ ବସାଇ ନାରଦଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଦେବର୍ଷି, ଆପଣ ତ ସବୁଜ୍ଞ, କୁହନ୍ତୁ ଦେଖି ମୋ ହିଅର ସ୍ବାମୀ କିଏ ହେବ ?”

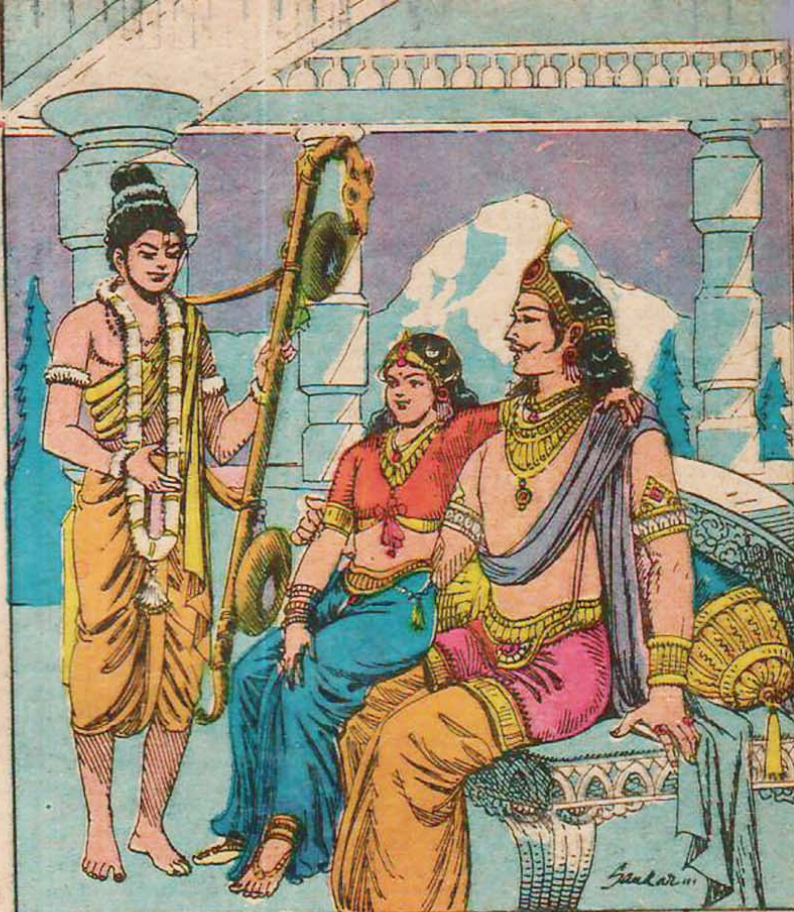
ନାରଦ ପାବଣୀଙ୍କ ହାତ ଦେଖି କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ହିଅ ହାତରେ ମହାଶକ୍ତିର ଚିହ୍ନ

ଅଛୁ । ତା' ଯୋଗୁ ଆପଣଙ୍କର ଯଶ ବୃଦ୍ଧି
ପାଇବ । ସେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସୁଜା
ପାଇବ । ଏକମାତ୍ର ଶିବହିଁ ଏହାର ଯୋଗ୍ୟ
ପତି । ତେଣୁ କୌଣସି ଚିନ୍ତା ନ କରି ଏହାକୁ
ଶିବଙ୍କ ହାତରେ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତୁ ।”

ନାରଦ ଯିବା ପରେ ହିମବାନ୍ ପତ୍ନୀ
ମେନକାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆମେ ମହାଶକ୍ତିଙ୍କୁ
ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ କି ସେ ଆମର କନ୍ୟା
ରୂପରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ଶିବଙ୍କୁ ବିବାହ କରନ୍ତୁ ।
ଏବେ ନାରଦଙ୍କ ଶୁଭ ବଚନ ତାହାହିଁ ପ୍ରମାଣିତ
କରୁଛି ।”

ମେନକା ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ କହିଲେ, “ଆମ
ପାବିତ୍ରୀ ଏବେ ବିବାହ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଗଲାଣି ।
ତମେ ଶୀଘ୍ର ତା'ର ବିବାହର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।”

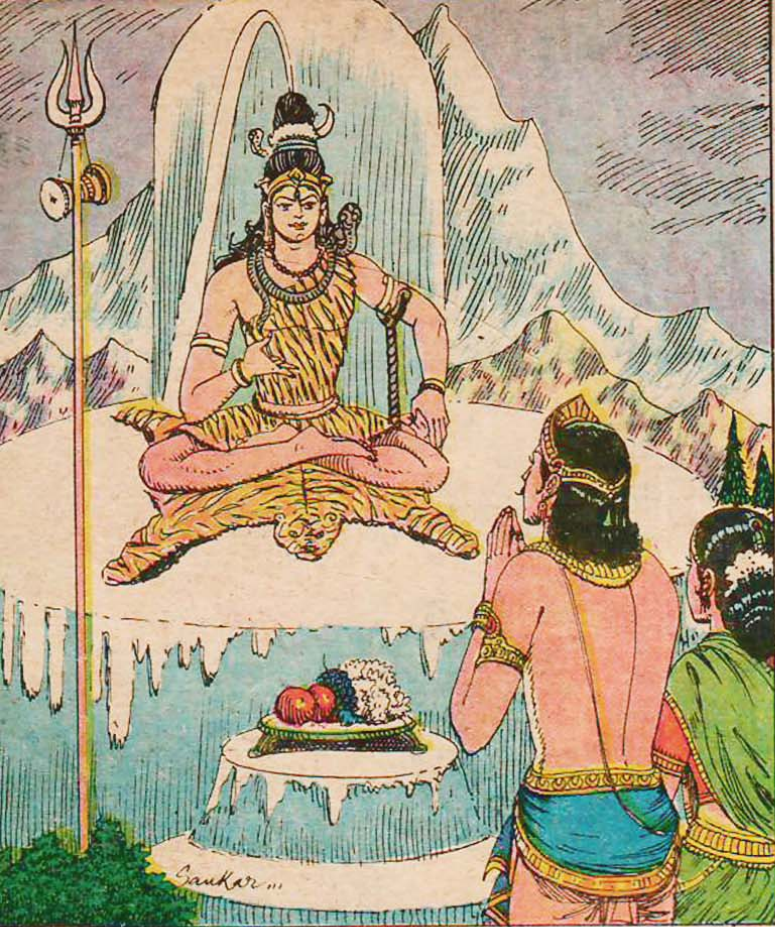
ଏଣେ ଶିବ ସତ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ ପରେ
ତାଙ୍କର ପବିତ୍ର ଶରୀରକୁ ସ୍ଵତ୍ଵରେ ଧାରଣ
କରି ସାରା ବିଶ୍ଵ ଭ୍ରମ ବୁଲିଲେ । ଶିବ ବିନା
ସ୍ଵସାର ଅଟଳ । ବିଷ୍ଣୁ ତାଙ୍କର ମାୟା ଦ୍ଵାରା
ଶିବଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ନିଜ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ସତ୍ୟଙ୍କ
ଅଙ୍ଗ ସବୁ କାଟିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଯେଉଁଠି
ସେହି ପବିତ୍ର ଦେହାବଶେଷ ସବୁ ପଡ଼ିଲା
ତାହାହିଁ ମହାତୀର୍ଥ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଲା ।
ଶିବ ହିମାଳୟରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଆଉ
ସତ୍ୟଙ୍କ ଦେହ ଅବଶିଷ୍ଟ କିଛି ନଥାଏ । ଶ୍ଵେତ
ପୁରୁଷ ଶିବ ସବୁ ଦୁଃଖ ଭୁଲିବା ପାଇଁ ଘୋର
ତପସ୍ୟାରେ ମଗ୍ନ ରହିଲେ । ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ

ଭକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କଦବା କ୍ଷୁଦ୍ର ସେ ଦେଖା
ଦେଉଥା'ନ୍ତି ।

ହିମବାନ୍ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ ପାବିତ୍ରୀ ଯାଇ
ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ଶିବଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵ ନେବ ଓ ତାଙ୍କର
ପରିଚୟା କରିବ । ପାବିତ୍ରୀ ଏକଥା ଶୁଣି ଖୁବ୍
ଖୁସି ହେଲେ । ତା'ପରେ ମେନକା ଓ
ହିମବାନ୍ ଶିବଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାକୁ
କୈଳାସକୁ ଗଲେ ।

ଶିବ ତପସ୍ୟାରେ ମଗ୍ନ ଥା'ନ୍ତି । ଶିବଙ୍କର
ଗଣମାନେ ତାଙ୍କୁ ପହଞ୍ଚି ଦେଉଥା'ନ୍ତି ।
ହିମବାନ୍ ଓ ମେନକାଙ୍କୁ ଦେଖି ରୁଦ୍ରଗଣ
ତାଙ୍କୁ ଶିବଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି
ଦେଲେ । ହିମବାନ୍ ଓ ମେନକା ଶିବଙ୍କୁ

ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ପ୍ରଣାମ କରି ଭକ୍ତିପୂର୍ବକ ପୁଷ୍ପଞ୍ଜଳି ଅର୍ପଣ କଲେ । ତା'ପରେ ହାତ ଯୋଡି ଦୁହେଁ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ । ଶିବ ଆଖି ଖୋଲିଲେ ଓ ହିମବାନ୍ କହିଲେ, “ହିମବାନ୍, ତୁମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ବୋଲି ମୁଁ ତୁମର ଦେହରେ କୈଳାସ ପର୍ବତକୁ ମୋର ତପସ୍ୟାର ଆସନ ଭାବରେ ବାଛି ନେଇଛି ।”

“ମହାତ୍ମା, ଆପଣ ଏଠାରେ ତପସ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି, ଏହା ମୋ ପାଇଁ ବଡ଼ ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା । ଏଠାରେ ଆପଣଙ୍କ ତପସ୍ୟା ପାଇଁ ଯେପରି କୌଣସି ପ୍ରକାର ବାଧାବିଘ୍ନ ନ ଆସେ, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ସଦା ଚପ୍ପର ।” ହିମବାନ୍ କହିଲେ ।

ଶିବ କହିଲେ, “ହିମବାନ୍, ତୁମ ଭକ୍ତିରେ ମୁଁ ଖୁବ୍ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଛି । କ'ଣ ବର ମାଗୁଛ ମାଗ ।”

“ପ୍ରଭୁ, ମୋର କନ୍ୟା ପାଦଞ୍ଜ ଆପଣଙ୍କର ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି । କୃପା କରି ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।” ହିମବାନ୍ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିଲେ ।

“ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ତପସ୍ବୀର ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରିବା ତ ଉଚିତ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଯଦି ତମେ ଗୃହ ତ ତମେ ଆସି ମୋର ସେବା ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରିପାର ।” ଶିବ କହିଲେ ।

“ମହାତ୍ମା, ମୋର କନ୍ୟା ପାଦଞ୍ଜ ସାଧାରଣ ଝିଅ ନୁହେଁ । ସ୍ବୟଂ ମହାଶକ୍ତିଙ୍କ ବରଦାନରୁ ସେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି । ଆପଣଙ୍କ ପରି ବୈରାଗୀ ତପସ୍ବୀଙ୍କର ତପସ୍ୟାରେ ତା'ପରି ସାଧୁୀ କେବେ ବିଘ୍ନ ଘଟାଇ ନ ପାରେ । ତେଣୁ ତା'ର ସେବା ଆପଣ ସ୍ବୀକାର କରନ୍ତୁ ।” ହିମବାନ୍ କହିଲେ ।

ଶିବ ହିମବାନଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ସ୍ବୀକାର କଲେ । ସଞ୍ଜଦେବାଙ୍କ ଦେହ ତ୍ୟାଗ ପରେ ଶିବ କୈଳାସ ଉପରେ ଶରୀର ତପୋମଣ୍ଡଳ ଆନ୍ତ୍ରି । ତପସ୍ୟାର ତେଜ ଯୋଗୁ ତାଙ୍କ ଲଳଟରୁ ଘର୍ମ ବହିର୍ଗତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ବିନ୍ଦୁ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଝରି ପଡ଼ିଲା । ସେଇ ବିନ୍ଦୁରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲା ଏକ ପୁତ୍ର । ସେ ଥିଲା ଆଜାନୁବାହୁ । ତା'ର ଶରୀର ଥିଲା ସୁଲ ଓ ଗୌରବର୍ଣ୍ଣ ବିଶିଷ୍ଟ ।

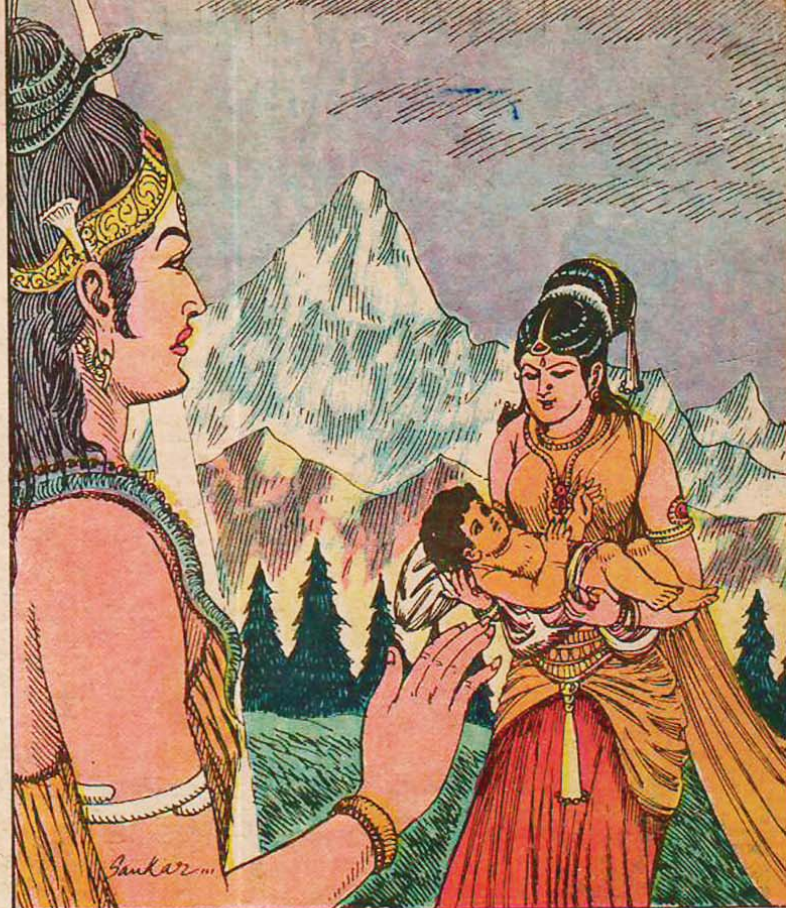
ପୃଥିବୀ ମାତା ତାକୁ କୋଳରେ ନେଇ ଶିବଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ ।

ଶିବ ଭୂଦେବୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ତମେ ଧନ୍ୟ । ମୋର ଶରୀରରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଛନ୍ତି ଏହି ବାଳକ ତୁମ ଯୋଗୁଁ ଯଶସ୍ବୀ ହେବ । ତା’ର ନାମ ହେବ ଭୌମ ।”

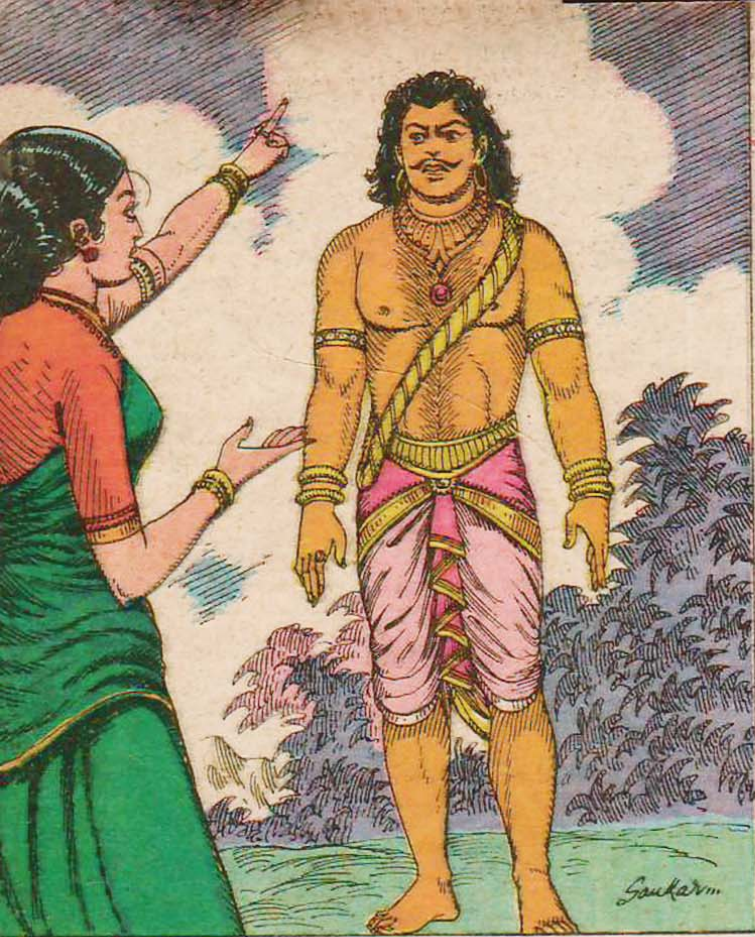
ଭୌମ ହମେ ବଡ଼ ହେଲା । ଘୋର ତପଶ୍ଚର୍ୟା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ କାଶୀରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ତପସ୍ୟା କଲା । ତା’ର ତପସ୍ୟାରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ବିଶ୍ଵେଶ୍ଵର ତାକୁ ବ୍ରହ୍ମମଣ୍ଡଳରେ ସ୍ଥାନ ଦେଲେ ।

ଶିବଙ୍କ ତପସ୍ୟାକାଳରେହିଁ ଗଙ୍ଗା ପୃଥିବୀ ଉପରକୁ ଅବତରଣ କରିଥିଲେ । ଦେବୀ ଗଙ୍ଗାଙ୍କ ପ୍ରଥମ ବେଶକୁ ପୃଥିବୀ ଧାରଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଶିବ ତାଙ୍କୁ ଜଟାରେ ଧାରଣ କଲେ ଓ ପରେ ସେ ଧୀର ଗତିରେ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ପ୍ରବାହିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଏଣେ ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ କଣ୍ୟପଙ୍କ ଦ୍ଵିତୀୟ ପତ୍ନୀ, ଦିତିଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ମହାଶକ୍ତିଶାଳୀ ହିରଣ୍ୟାକ୍ଷ ଓ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ ଦୁଇ ଦୈତ୍ୟ ଜନ୍ମ ନେଲେ । ସେମାନେ ସ୍ଵର୍ଗ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଓ ପାତାଳ ତନୁପୁରକୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ଦଖଲ କଲେ । କି ମାନବ କି ଦେବତା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ଅକଥନୀୟ ଅତ୍ୟାଚାର କଲେ । ତେଣୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବରାହ ଓ ନୃସିଂହ ରୂପ ଧରି ତାଙ୍କୁ

ମାରିଲେ । ଦିତି ପୁରୁଷୋତ୍ତମରେ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେ । ତେଣୁ ସେ ଶାନ୍ତ ହେବା ପାଇଁ କଣ୍ୟପଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହରୁ ପୁଣି ଗର୍ଭଧାରଣ କଲେ । ଇନ୍ଦ୍ର ବୁଝିପାରିଲେ ପୁଣି ଏକ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପଶାଳୀ ଶତ୍ରୁ ଜନ୍ମ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ତେଣୁ ସେ ତାଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ର ମହାବଜ୍ରକୁ ପଠାଇଲେ ଦିତିଙ୍କ ପେଟ ଭିତରେ ଛୁଆକୁ ମାରିବା ପାଇଁ । ବଜ୍ର ସେହି ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁକୁ ଅଣଗୁଣ ଶତ୍ରୁ କରି କାଟି ପକାଇଲା ସିନା କିନ୍ତୁ ଜଣେ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଣଗୁଣ ଜଣ ଜୀବନ୍ତ ଶିଶୁ ସେଥିରୁ ରୂପ ନେଲେ । ସେମାନେ ପରେ ମରୁତଗଣ ରୂପରେ ବା ଅଣଗୁଣ ବାୟୁ ରୂପରେ ଦେବତାଙ୍କ ସହ ଅବସ୍ଥାନ କଲେ ।

ଦିନ ପୁଣି ଦୁଃଖିତ ହେଲେ । ସେ ପୁଣି
ଏକ ପୁଅ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ସ୍ୱାମୀ କଣ୍ଠପ
କହିଲେ ଏଥର ବରଂ ସେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା
କରନ୍ତୁ । ତାହାହିଁ ହେଲା । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବର-
ଦାନରୁ ଏକ ବକ୍ରତାନ୍ତ୍ର ବଶିଷ୍ଠ ଶିଶୁପୁତ୍ର
ଦିବ୍ୟଜଞ୍ଜଞ୍ଜୁ ଜନ୍ମ ନେଲା । ପିତାମାତା ତା'ର
ନାମ ରଖିଲେ ବକ୍ରାଙ୍ଗ ।

ବକ୍ରାଙ୍ଗର ଜନ୍ମ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସାରା
ପୃଥିବୀରେ ଉଲ୍‌କାପାତ ଓ ଭୂମିକମ୍ପ ଆଦି
ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟମାନ ଦେଖା ଦେଲା ।
ଏସବୁ ଅଶୁଭ ସଙ୍କେତ ଦେଖି ଦେବତାମାନେ
ଭୟଭୀତ ହେଲେ । ଦିବ୍ୟ ବକ୍ରାଙ୍ଗକୁ ଅତି
ଯତ୍ନରେ ଓ ଆଦରରେ ପାଳନ କଲେ ।

ଟିକିଏ ବଡ଼ ହୋଇଯିବା ପରେ ଦିନେ ସେ
ପୁଅକୁ କହିଲେ, “ପୁଅ, ଦେବତାମାନେ
ମୋତେ ବହୁତ ଦୁଃଖ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ
ତୋର ବଡ଼ଭାଇମାନଙ୍କୁ ବଧ କରିଛନ୍ତି ।
ତେଣୁ ତୁ ଏହାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବୁ ।”

ବକ୍ରାଙ୍ଗର ଯୁବକ ବୟସ ହେବା ମାତ୍ରେ
ସେ ଅସୁର ସେନା ସଂଗଠନ କଲା ଓ ଯୁଦ୍ଧ
ଯାତ୍ରା କଲା । ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ତ ସେ ଅଗରେ
ଦଖଲ କଲା । ତା'ପରେ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ଦଖଲ
କଲା ଓ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସିଂହାସନରେ ବସିଲା ।
ଏସବୁ ଶୁଣି ମାତା ଦିବ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ
ହେଲେ ।

ଅନେକ ଦେବତା ବନ୍ଦୀ ଥିଲେ । କେତେକ
ଦେବତା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ନିଜର
ପରାଜୟ ସମ୍ବାଦ ଦେଲେ । ବ୍ରହ୍ମା ପୁଣି
କଣ୍ଠପଙ୍କୁ ସାଥରେ ଧରି ବକ୍ରାଙ୍ଗ ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚିଲେ । ପିତା କଣ୍ଠପ ଓ ବ୍ରହ୍ମା ଦୁହେଁ
ଅନୁରୋଧ କଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ ଦେଇ
ସ୍ୱର୍ଗ ରାଜ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ ଛାଡ଼ି
ଦେବା ପାଇଁ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ବକ୍ରାଙ୍ଗ କହିଲା, “ମୁଁ
ରାଜ୍ୟ ବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଲୋଭରେ ଦେବତାଙ୍କ ସହ
ଯୁଦ୍ଧ କରିନାହିଁ । ଇନ୍ଦ୍ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଷ୍ଟ ଓ
ଅତ୍ୟାଚାରୀ । ମୋ ମା'ର ଶତ୍ରୁତ୍ୱ ଶିଶୁକୁ ବକ୍ର
ପେଶି କାଟିଛି ଓ ମୋ ମା' ମନରେ ଅନେକ
ଦୁଃଖ ଦେଇଛି । ତେଣୁ ସେ ମୁକ୍ତ ପାଇବାର

ଯୋଗୀ ନୁହେଁ । ଆପଣମାନେ କହୁଛନ୍ତି
ତେଣୁ ମୁଁ ତାକୁ ମୁକ୍ତି କରି ଦେଉଛି ।”

ବକ୍ରାଙ୍ଗର ନମ୍ରତା, ଭଦ୍ରତା ଓ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି
ଦୟା ଦେଖି ବ୍ରହ୍ମା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣି ହେଲେ ଓ
ବକ୍ରାଙ୍ଗକୁ ବର ମାଗିବାକୁ କହିଲେ ।

ବକ୍ରାଙ୍ଗ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରି କହିଲା,
“ପ୍ରଭୁ ମୁଁ କେବଳ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ରୂପ
ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁ; ଆଉ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି
ମୋ ହୃଦୟରେ ଯେପରି ସବଦା ଦୟା
ବିରାଜମାନ କରିବ; ଏହି ଦୁଇଟି ବର
ଦିଅନ୍ତୁ ।”

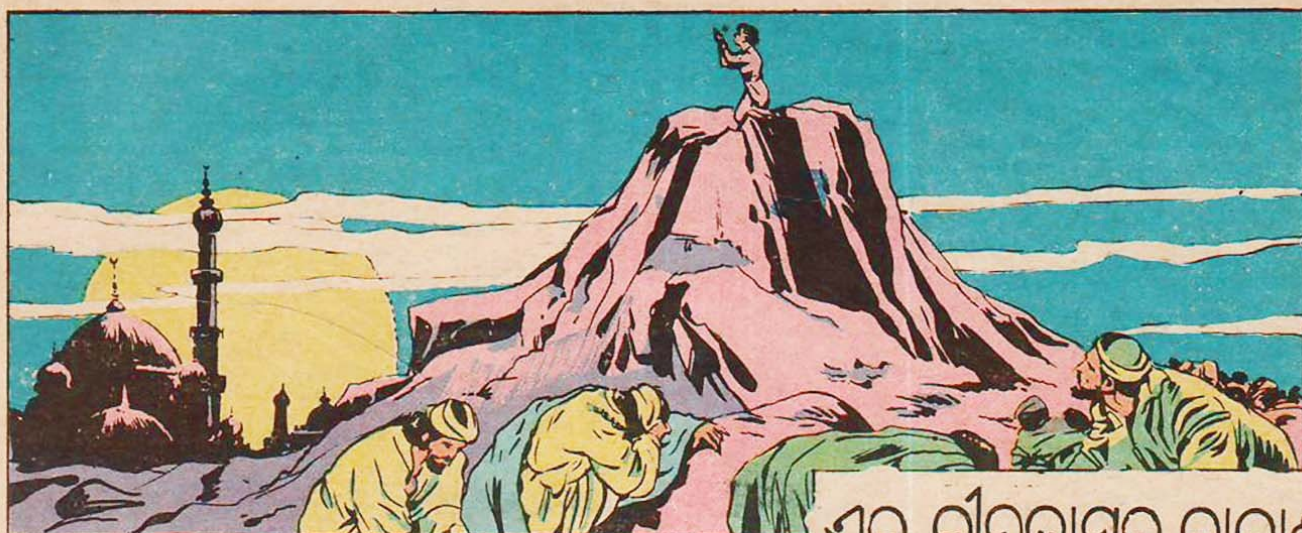
ବକ୍ରାଙ୍ଗର କଥାରେ ବ୍ରହ୍ମା ଆଦୁରି ଆନନ୍ଦିତ
ହେଲେ ଓ ବକ୍ରାଙ୍ଗ ସହ ବରାଣୀ ନାମକ
ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ରାଜକନ୍ୟାର ବିବାହ କରାଇଲେ ।
ତା’ପରେ ବକ୍ରାଙ୍ଗ ଶିବଭକ୍ତ ହୋଇ ଓ
ସାହିକ ଭାବସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ
ଲେଉଟି ଆସିଲା । ସବଦା ଲକ୍ଷ୍ମର ଆରାଧନା
କରି ନିଜର ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିଛିଦିନ ପରେ ସ୍ତ୍ରୀର ସେବା ଓ
ପ୍ରେମରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ସେ କହିଲା,
“କିଛି ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ପ୍ରକାଶ କର, ଅବଶ୍ୟ
ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବି ।”

ବରାଣୀ କହିଲା, “ଆପଣ ମୋ ଉପରେ
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଛନ୍ତି ତ ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ଦେବଗଣଙ୍କୁ
ପରାଜିତ କରିପାରିବା ଭଳି ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ
ପୁତ୍ର ମୋତେ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।”

ପତ୍ନୀର ଏପରି କଥା ଶୁଣି ବକ୍ରାଙ୍ଗ ଦୁଃଖିତ
ହେଲା । କାରଣ ସେ ଜାଣିଥିଲା ଦେବତା-
ମାନଙ୍କର ଶତ୍ତୁ ରୂପରେ ଯେଉଁ ଶିଶୁ ଜନ୍ମ
ନେବ ଅଳ୍ପକାଳ ମଧ୍ୟରେ ବିଷ୍ଣୁ ତାକୁ ସହାର
କରିବେ । ତେଣୁ ଏପରି ଅଳ୍ପାୟୁ ପୁତ୍ରର
କାମନା ବକ୍ରାଙ୍ଗୀ କାହିଁକି କଲା ଏଇ କଥା
ଭାବି ସେ ଦୁଃଖିତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ କଥା
ଦେଇଛି କ’ଣ ବା କରିବ । ଏହାର ପ୍ରତିକାର
ପାଇଁ ସେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଘୋର
ତପସ୍ୟା ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ଏକ କ୍ରୀତଦାସର କାହାଣୀ

ଥରେ ଦୁଇବର୍ଷ ଧରି ବର୍ଷା ନ ହେବାରୁ ବସୋରା ନଗର ଓ ଆଖପାଖର ସବୁ ଲୋକେ ପାଣି ବିନା ବହୁ କଷ୍ଟ ଭୋଗିଲେ ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କରାଗଲା । ଅନ୍ତର ଆଶା ଥିଲା ଏଇ ବର୍ଷ ବରଷା ହେଲେ ଆଗବର୍ଷମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ଦୂର ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତିଙ୍କ ଆଶା ଧୁଳିସାତ ହୋଇଗଲା ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ହମେ ବର୍ଷାରୁ ଶେଷ ହୋଇ ଆସୁଛି ଅଥଚ ଜମିବାଡ଼ି ଶୁଖି ଫାଟି ରହିଛି ।

ଏଇ ବିପଦ ସମୟରେ କେତେକ ଭକ୍ତ ମିଳି ମସଜିଦ୍ ପାଖରେ ଯାଇ ରାତିରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ଓ ମଥା ଉଠାଇ ଆକାଶକୁ ଗୁହଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ, “ହେ ଖୁଦା, ଆମ ଉପରେ ଦୟାକର । ବର୍ଷା ବିନା ଶସ୍ୟହାନୀ ହୋଇ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଲାଣି; ପିଇବାକୁ ପାଣି ଟୋପାଏ

ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଦୟାକରି ଟିକିଏ ବରଷା କର ।”

ଅଧରାତ ପକ୍ଷୀନ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ ଏହି ଭାବରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଚାଲିଥା’ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆକାଶରେ ଛେଟିଆ ବାଦଲଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କରି କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ସେଠାରେ ଶୋଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଭକ୍ତ ଶୋଇ ନଥାଏ । ସେ ଦେଖିଲା ଯେହୁ ନିଶାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧିରେ ଜଣେ ଶ୍ୟାମବର୍ଣ୍ଣର ଯୁବକ ନିକଟସ୍ଥ ଉଇସ୍ତାନକୁ ଉଠିଗଲା ।

ଯୁବକଟି ଉଇସ୍ତାନ ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଯାଇ କିଛି ସମୟ ତୁପ୍‌ତୁପ୍ ବସି ରହିଲା ଓ ତା’ପରେ ଉପରକୁ ମୁହଁ ଟେକି ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିଲା, “ହେ ଖୁଦା, ଏଇ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ଟିକିଏ ଶୁଣ । ମୁଁ ଜାଣେ ତମେ ମତେ ବହୁତ ଭଲପାଅ ।

ତେଣୁ ମୋ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣ । ଶୀଘ୍ର ବରଷା କରାଅ ।”

ପ୍ରାର୍ଥନା ସମାପ୍ତ କରି ଯୁବକଟି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା । ସେ ଯିବାକୁ ବାହାରିଛି ଏଇ ସମୟରେ ତେଲ ରହିଥିବା ଭକ୍ତଟି ତା’ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲା, “ତମେ କିଏ ?”

“ମୁଁ ଜଣେ କ୍ଷୀତଦାସ ।”

ଯୁବକର ମୁହଁରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ଭକ୍ତ କହିଲା, “ତୁ ତ ବହୁତ ଶକ୍ତି । ତୁ କିମିତ ଜାଣିଲୁ କି ଖୁଦା ତୋତେ ଭଲପା’ନ୍ତି ? ବଡ଼ ବଡ଼ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନାର ଉତ୍ତର ଯେଉଁଠି ଖୁଦା ଦେଉନାହାନ୍ତି ସେଠାରେ ତୁ କିପରି ଶବ୍ଦର ସହିତ କହୁଛୁ କି ସେ ତୋତେ ଭଲପାନ୍ତି ।”

ଭକ୍ତଙ୍କ କଥା ଶୁଣି କ୍ଷୀତଦାସ ଯୁବକଟି କିଛି ସମୟ ଚାହିଁ ହୋଇ ରହିଲା ଓ ତା’ପରେ କହିଲା, “ଯଦି ଖୁଦା ମୋତେ ଭଲ ନ ପା’ନ୍ତେ ତେବେ ଖୁଦା ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣନ୍ତି କିପରି ? ପୁଣି ସେ ଯେ କୃପାମୟ ସେକଥା କିପରି ମୁଁ ଦୃଢ଼ବଶ୍ଵାସର ସହିତ କହିବି ?” ଏହି କହି ସେ ଟିକିଏ ଆଗକୁ ଚାଲିଲା । ଅଳ୍ପ ବାଟ ଯାଇ ପୁଣି ରହିଯାଇ କହିଲା, “ଭଲ ଆକାଶକୁ ଦେଖ । ତମେହିଁ ଜାଣିପାରିବ ଯେ ଖୁଦା ମୋତେ ଭଲପାନ୍ତି ନା ନାହିଁ ।”

ଭକ୍ତଟି ଆକାଶକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ହଠାତ୍ କୁଆଡୁ ଖ୍ୟାମ ବର୍ଣ୍ଣର ବାଦଲ ସବୁ ଆକାଶ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଘୋଟି ଆସିଛି । ସେ ମଥା ତଳକୁ କରିବା ଆଗରୁହିଁ ମୁଷଲଧାରରେ ବର୍ଷା ପଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଭକ୍ତଟି ସେଇ ଯୁବକକୁ ବହୁତ ଖୋଜିଲା । କିନ୍ତୁ ପାଇଲା ନାହିଁ । ଭକ୍ତମାନେ ବର୍ଷାରେ ହେବା ହୋଇ ମସଜିଦ୍ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ । କୁଅ ପୋଖରୀ ସବୁ ପାଣିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ନଗରର ଲୋକମାନଙ୍କ ଖୁସିର ସୀମା ନାହିଁ ।

ସେହିନ ରାତିରେ ମସଜିଦ୍ରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସମୟରେ ଭକ୍ତଟି ସେଇ ଯୁବକର ଖୋଜି ନେଲା ହେଲେ କେଉଁଠି ପାଇଲା ନାହିଁ । ପରଦିନ ସବୁ ଭକ୍ତ ମିଶି କ୍ଷୀତଦାସ ବ୍ୟବସାୟୀ ପାଖକୁ ଗଲେ ଓ ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ କୌଣସି କ୍ଷୀତଦାସକୁ ବିଦି କରିବ ?”

“ଜଣେ କାହିଁକି ? ବନ୍ଦି ପାଇଁ କୋଡ଼ିଏ
 ଶୀତଦାସ ନେଇ ଆସିଛି ।” ବ୍ୟବସାୟୀ
 କହିଲା ।

ଭକ୍ତମାନେ ଯାଇ ଦେଖିଲେ, ହେଲେ ସେଇ
 ଯୁବକଟିକୁ ସେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ
 ନାହିଁ । ସେମାନେ ନିରାଶ ହୋଇ ଫେରି
 ଆସିବା ସମୟରେ ଦେଖିଲେ ଜଣେ ଯୁବକ
 ଗୋଟିଏ କଣରେ କାନ୍ଥ ପଟକୁ ମୁହଁ ରଖି
 ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସିଛି । ପୁରୋକ୍ତ ଭକ୍ତଟି ଚିତ୍ତି
 ପାରିଲା ଯେ ସେଇହିଁ ସେଇ ଯୁବକ । ଭକ୍ତ
 ଯାଇ ତା’ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବ୍ୟବସାୟୀ ତାକୁ
 ଡ଼ି ଠିଆ ହେବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲା ।

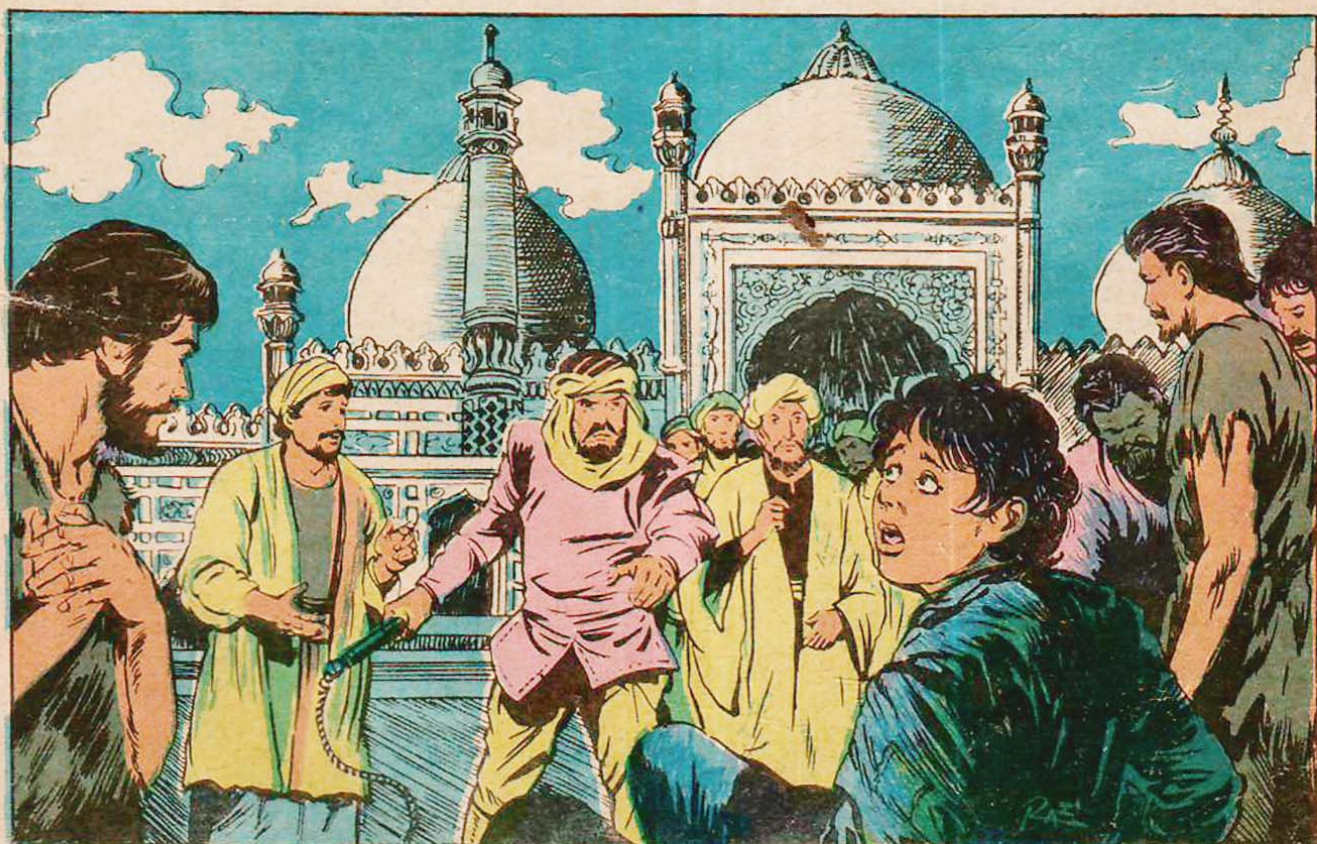
“ଆମେ ଏଇ ଯୁବକଟିକୁ କଣିବାକୁ
 ଚାହୁଁ ।” ଭକ୍ତମାନେ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ବ୍ୟବସାୟୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମୁହଁ ଫେରାଇ
 ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇଲା । ତା’ପରେ
 କହିଲା, “ଦେଖନ୍ତୁ, ମୁଁ ଜଣେ ନୀତିବାନ୍
 ଲୋକ ହୋଇ କିପରି ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ପଇସା
 ନେଇ ପାଶଲଟାକୁ ବିକିବି ? ଆପଣଙ୍କର
 ଦରକାର ହେଲେ ମୁଁ ବହୁତ ଭଲ
 ଶୀତଦାସଟିଏ ବାଛି ଦେଇପାରେ ।”

“ଆମେ ଏଇ ଶୀତଦାସକୁହିଁ ଚାହୁଁ ।”

ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଳ୍ପ ହସି ସାମାନ୍ୟ କିଛି
 ମୁଲ୍ୟର ବିନିମୟରେ ତାକୁ ବିକି ଦେଲା ।

ଭକ୍ତମାନେ ତାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ରାସ୍ତା
 ଉପରକୁ ଡ଼ି ଆସିଲେ । ସେ ହାତଯୋଡ଼ି
 ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ କହିଲା, “ହେ ମୋର ମାଲିକ-
 ମାନେ, କୁହନ୍ତୁ ମୁଁ କି ସେବା କରି ପାରିବି ?”

“ବରଂ ତମେ ଆମମାନଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦିଅ । ତମେହିଁ ଆମର ମାଲିକ । ତମେ ଖୁଦାଙ୍କର କେତେ ପ୍ରିୟ ଓ କେତେ ନିଜର ସେ କଥା ଆମେ ଜାଣୁ ।” ଭକ୍ତମାନେ କହିଲେ ।

ନୀତିଦାସଟି ନିରାଶ ଆଖିରେ କେବଳ ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ଓ ଅଳ୍ପ ହସିଲା । ଶେଷରେ ଯେଉଁ ଭକ୍ତ ତାକୁ ଦେଖିଥିଲା ସେ ଆଖିକୁ ଆସି କହିଲା, “କ’ଣ ତମେ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହିଁ? ତମେ ସେଦିନ ଶେଷରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା ପରେ ମୋ ସହିତ କଥା ହୋଇଥିଲା । ଏବେ ଚିହ୍ନିଲୁ?”

“ଓଃ, ଏମିତି କଥା ।” ଏତିକି କହି ସେ ପୁଣି ନିରାଶ ଆଖିରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା । ତା’ପରେ କହିଲା, “ଶେଷରେ ମୋର କିଛି ମନେ ନାହିଁ । ଯାହା ହେଉ ଦୟାକରି ମୋତେ ଥରେ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ ମୁଁ ମସଜିଦ୍ରେ ଯାଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ ।”

“ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ ଯିବ । ଆମେ ତ ଏବେ ତୁମର ଦାସ ।” ଭକ୍ତମାନେ କହିଲେ ।

ଯୁବକଟି ମସଜିଦ୍ ଭିତରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତା’ପରେ ଆଶୁମାଡ଼ି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା, “ହେ ଖୁଦା, ମୋ ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କର ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ତାହାର ରହସ୍ୟ ତ ସମସ୍ତେ ଜାଣିନେଲେ । ଏବେ ଏମାନେ ଏକଥା ପ୍ରଚାର କରିବେ ଓ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଅନେକ ଲୋକ ମୋର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଜମା ହେବେ ଓ ମୋର ଆଦର ସଜ୍ଜାର କରିବେ । ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଏକେଲା ରହିବାରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ମିଳୁଥିଲା, ସେଇଟା ଗଲା । ଆପଣ ଦୟାକରି ମୋତେ ନିଜ ପାଖକୁ ନେଇଯା’ନ୍ତୁ ।”

ଏହାପରେ ସେ କିଛି ସମୟ ସେହି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ନିଶ୍ଚଳ ଭାବରେ ବସି ରହିଲା । ଭକ୍ତମାନେ ତା’କୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ଶେଷରେ ଜଣେ ଯାଇ ତା’ର କାନିରେ ହାତ ରଖି ଦେଖିଲା ଯେ ଅନେକବେଳୁ ତା’ ଦେହ ଥଣ୍ଡା ହୋଇ ଯାଇଛି ।

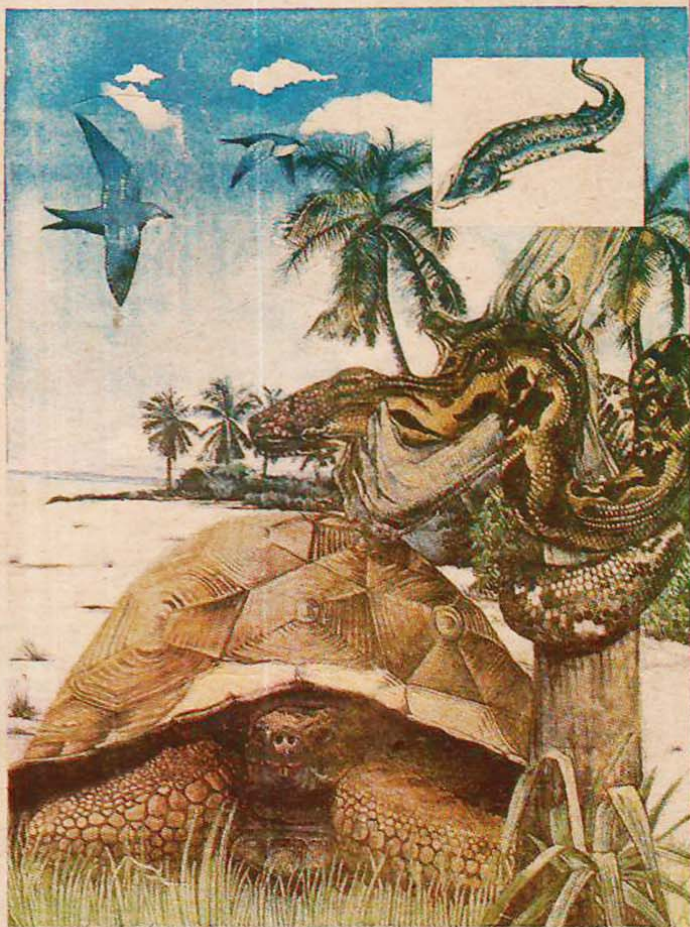
କାହାର କେତେ ଆୟୁ

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍ ଜେମ୍ସ୍ ହୁକ୍ ଥିଲେ ଜଣେ ସାହସୀ ନାବିକ । ସେ ୧୭୭୩ ରେ ଦକ୍ଷିଣ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରର ଏକ ଦ୍ଵୀପରେ ପହଞ୍ଚି ମୈଦୀର ଚିହ୍ନ ସ୍ଵରୂପ ଗୋଟିଏ କଛପ ସେଇ ଦ୍ଵୀପର ରାଜାଙ୍କୁ ଭେଟି ଦେଲେ । ସେଠାକାର ଲୋକେ ସେଇ କଛପର ନାମ ରଖିଲେ ଟିଲ ମଲେଇ । ସେ ସେଠାରେ ଏବେ ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ବର୍ଷ ବୟସରେ ମରଗଲା ।

ମନୁଷ୍ୟର ଆୟୁ ଖୁବ୍ ବେଶିରେ ୧୧୦ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ପଶୁର ମଣିଷଙ୍କ ପରି ସମାନ ଆୟୁ । ଏକପ୍ରକାର କଇଁଛ ୧୫୨ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବିତ ରହେ ।

ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ଆୟୁ ପଶୁଙ୍କଠାରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ । ତଥାପି ଅନେକଆରେ ରହୁଥିବା ଏକପ୍ରକାର ଘୋଡ଼ା ପକ୍ଷୀ ୭୭ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚୁଥିବାର ଦେଖା ଯାଇଛି । ଏକପ୍ରକାର ବଣୁଆ ବୁବୁଡ଼ା ଜାତୀୟ ପକ୍ଷୀ ୭୨ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ବାଜପକ୍ଷୀ ୩୨ ବର୍ଷ, ସାମୁଦ୍ରିକ କାଉ ୩୭ ବର୍ଷ, ଶୁଭକ ୨୧ ବର୍ଷ ଓ ଗାଳ ବର୍ଣ୍ଣର କର୍ଣ୍ଣୁଥିବା ଏକ ଶ୍ଵେତପକ୍ଷୀ ୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବିତ ଥାଏ । କୌଣସି କୌଣସି ମାଛ ୧୫୦ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚୁଥା'ନ୍ତି ।

ତୁଳନା କରାଯାଇ ଦେଖା ଯାଇଛି ପ୍ରତ୍ୟେକାୟୀ ପଶୁମାନଙ୍କର ଆୟୁ ଅପେକ୍ଷା କୃତ କମ୍ । ଘୋଡ଼ା ୨୨ ବର୍ଷ ଓ ହାତୀ ୫୦ ବର୍ଷ ଜୀବିତ ରହେ । ବେବେ ବେଲେ ହାତୀମାନେ ୮୦ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଜୀବିତ ଥା'ନ୍ତି ।

ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ପୁରସ୍କୃତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଜୁଲାଇ ୧୯୮୫ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

M. Natarajan

M. Natarajan

★ ଉତ୍ତମ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଧାତୁରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ
ପରସ୍ପର ସମ୍ମାନିତ ହୋଇଥିବ ★ ମେ ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟୋତ୍ତ ପତ୍ରସ୍ୱରୂପ ଦରକାର ।
★ ସବାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ ।
★ ପରିଚୟୋତ୍ତ ସହ ପ୍ରେରକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ ତଦାମାମା
ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାଡ୍ରାସ-୬୦୦୦୨୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚିତ୍ର : ଭୂଟୀର ଶିଳ୍ପରେ ଆଗୁଆ ହୋଇବୁ ଖଜୁରୀ ରସରୁ କରିବୁ ଗୁଡ଼ !

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚିତ୍ର : କୃଷକର ମୂର୍ତ୍ତି ରହିବ ଉଦ୍ଧରେ ଜଗତରେ ସିଏ ଅଟଇ ବଡ଼ !!

ପୁରସ୍କାର ବିଜୟିନୀ : ସ୍ମୃତି ଦାଶ, ଅରଙ୍ଗାବାଦ, କଟକ ।

ବିଜୟିନୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

Printed by B. V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., and Published by B. VISWANATHA REDDI for CHANDAMAMA CHILDREN'S TRUST FUND (Prop. of Chandamama Publications) 188, Arcot Road, Madras-600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adopting them in any manner will be dealt with according to law.

Digitized by

Deb's Library Corner

At/P.O.-Tambahara

Via-Harichandanpur

Dist-Kendujhar

State-Odisha

Pin-758028

Email-debaraj.123456789@gmail.com

Contact:-9556804309

Telegram Link :- <https://t.me/debslibrarycorner>

ମଜା ଭୟରେ ଆହୁରି ମଜା... ଗୋଲ୍ଡ ସ୍ପଟ୍'ର ମଜା!

Artificially flavoured. Contains no fruit juice or fruit pulp.

serve chilled

Contributed by:- Raghunath Sethy, Tambahara

ପ୍ରବେଶିକା ଗଳା ବିହୀନ

ଜହ୍ନମାମୁଁ କ୍ୟାମେଲ

ରଙ୍ଗ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା

ପୁରସ୍କାର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
କ୍ୟାମେଲ

ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ଟ. ୧୫/-

୩ ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରସ୍କାର ଟ. ୧୦/-

୧୦ ତୃତୀୟ ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫/-

୧୦ ସାଙ୍ଗିଆକେଟ

କଳା କଥାପାଠକାଳୀ ଜାଗାର ପାଖ ଦେଇ କାଟନ୍ତୁ ।

ଏହି ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ୧୨ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୟସର ପିଲାମାନେ ଭାଗନେଇ ପାରିବେ । କ୍ୟାମେଲ ରଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରଟିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ରଙ୍ଗ କରନ୍ତୁ ଓ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଠିକଣାକୁ ପଠେଇ ଦିଅନ୍ତୁ—ପୋ.ବକ୍ସ ନ.୧୧୫୦୧, ନବୀନାମା ନାଏକ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ୍, ବନ୍ଦେ ୪୦୦ ୦୨୧ ବିଭାଗକମଳାକାନ୍ତ ନିକ୍ଷେପିତ ରୂପାନ୍ତ ଓ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବ । ଏ ସଂପର୍କରେ କୌଣସି ଚିଠିପତ୍ରକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ । ଅନୁଗ୍ରହ କରି କୁପନକୁ କେବଳ ଇଂରାଜୀରେ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ ।

Name: Age:

Address:

ପୂର୍ବରୁ ପଠାନ୍ତୁ: 31.5.1985

JAHNAMAMU [Oriya]

CONTEST NO42

Vision/CPU/85015 Ori.